

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ДОЛНИ ЧИФЛИК 2014 – 2020 Г.

Долни чифлик, юни, 2014 г.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ	4
ВЪВЕДЕНИЕ	6
I. АНАЛИТИЧНА ЧАСТ	9
1. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И СОЦИАЛНОТО РАЗВИТИЕ	9
1.1. Профил на общината – обща и сравнителна характеристика	9
1.2. Природно - ресурсен потенциал	10
1.2.1. Релеф, климат, води, почви и полезни изкопаеми	10
1.2.2. Поземлени и горски ресурси	11
1.2.3. Биоразнообразие	12
1.2.4. Защитени територии и природни забележителности	15
1.2.5. Зелена система	19
1.2.6. Геоложка основа	19
1.3. Развитие на човешките ресурси и социалната сфера	20
1.3.1. Демографска характеристика	20
1.3.2. Пазар на труда – заетост и безработица	25
1.3.3. Анализ на урбанизационните процеси	27
1.3.4. Средно годишни доходи на едно лице, ниво на бедност	29
1.3.5. Образование	30
1.3.6. Здравеопазване	32
1.3.7. Социални дейности, услуги и социално включване	33
1.3.8. Култура и културни дейности, исторически забележителности	34
1.3.9. Младежки дейности и спорт	35
1.3.10. Жилищен фонд, домакинства и семейства	36
1.4. Икономическо развитие	38
1.4.1. Състояние на местната икономика, тенденции, конкурентоспособност и предприемачество	38
1.4.2. Промисленост	43
1.4.3. Туризъм	44
1.4.4. Селско стопанство	46
1.4.5. Горско стопанство	49
1.4.6. Морска индустрия и “син растеж”, рибарство и аквакултури	49
1.5. Техническа инфраструктура – свързаност и достъпност на територията на община Долни чифлик	51
1.5.1. Транспортно-комуникационна система	51
1.5.2. Водоснабдяване и канализация	53

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

1.5.3. Енергийна инфраструктура	55
1.5.4. Телекомуникации	56
1.6. Опазване на околната среда – екологично състояние и рискове	58
1.6.1. Състояние на въздух, води, почви и шум въздух	58
1.6.2. Дейности по управление на отпадъците	64
1.6.3. Мерки за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени	67
1.7. Административен и финансов капацитет на Община Долни чифлик	69
1.7.1. Административен капацитет и структура на общинската администрация	69
1.7.2. Общински бюджет и финансов капацитет	72
8. SWOT анализ	77
II. СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ	84
1. СТРАТЕГИЯ – ВИЗИЯ, ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ДОЛНИ ЧИФЛИК ЗА ПЕРИОДА 2014 – 2020 Г.	84
1.1. Визия и стратегически цели за развитие на общината	91
1.2. Приоритети, специфични цели и мерки	93
III. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА	104
IV. СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ И ДЕЙСТВИЯ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА	107
V. ПРИЛАГАНЕ НА ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСУГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ	116
ОПИСАНИЕ НА ТАБЛИЦИТЕ, ДИАГРАМИТЕ И ОРГАНИГРАМИТЕ	120
Приложение № 1. Програма за реализация на Общински план за развитие на община Долни чифлик 2014-2020 г.	
Приложение № 2. Предварителната оценка на Общински план за развитие на община Долни чифлик 2014-2020 г.	

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АЗ – Агенция по заетостта
АДИРПСИР – Актуализиран документ за изпълнение на Регионален план за развитие на Североизточен район 2010-2013
БЗ – Буферна зона
ВЕИ – възобновяеми енергийни източници
ГПСОВ - градски пречиствателни станции за отпадъчни води
ДМА – дълготрайни материални активи
ДБТ – Дирекция „Бюро по труда“
ЕИСУРР – Единна информационна система за управление на регионалното развитие
ЕО – екологична оценка
ЕСФ – Европейски социален фонд
ЕФРР – Европейски фонд за регионално развитие
ЗООС – Закон за опазване на околната среда
ЗРР – Закон за регионалното развитие
ЗТ – защитени територии
ИАОС – Изпълнителна агенция по околна среда
ИАРА – Изпълнителна агенция рибарство и аквакултури
ИСУН – Информационна система за управление и наблюдение на средствата от Структурните инструменти на Европейския съюз
МИРГ – Места инициативна рибарска група
МРРБ – Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МО – Междинна оценка
МОСВ – Министерство на околната среда и водите
МСП – малки и средни предприятия
НИРД – научно-изследователска и развойна дейност
НПО – неправителствени организации
НПРР – Национален план за регионално развитие
НСИ – Национален статистически институт
НСОРБ – Национално сдружение на общините в Република България
НСРР – Национална стратегическа референтна рамка
NUTS – обща класификация на териториалните единици за статистически цели, прилагана от ЕВРОСТАТ за регионите в Европейския съюз
ОДЗ – Областна дирекция „Земеделие“
ОП – Оперативна/и програма/и
ОПАК – Оперативна програма „Административен капацитет“
ОПОС – Оперативна програма „Околна среда“

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни“, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ОСР – Областна стратегия за развитие
ОСП – Обща селскостопанска политика
ОПР – Общински планове за развитие
ОПРКБИ – Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика”
ОПРР – Оперативна програма „Регионално развитие”
ОПРСР – Оперативна програма за развитие на сектор “Рибарство”
ОПРЧР – Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”
ОУ – основно училище
ОУП – общ/и устройствен/и план/ове
ППЗРР – Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие
ПРСР – Програма за развитие на селските райони
ПСОВ - пречиствателни станции за отпадъчни води
ПЧИ – преки чужди инвестиции
РиОСВ -Регионална инспекция по околната среда и водите
РСЗ – Регионална служба по заетостта
СИФ – Социално-инвестиционен фонд
СОУ – средно общообразователно училище
СИР – Североизточен район
СОП - Съвместната Оперативна програма на Черноморския басейн
ТБО – твърди битови отпадъци
ТИЦ – туристически информационен център
ТСБ – Териториално статистическо бюро
ЦДГ – целодневна детска градина

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ВЪВЕДЕНИЕ

Общинският план за развитие на община Долни чифлик за периода 2014–2020 г. (ОПР) е водещ средносрочен стратегически и програмен документ, който очертава целите и приоритетите за устойчиво и интегрирано местно развитие, като отчита специфичните характеристики, възможности, ресурси и потенциал на общината.

Планът е разработен съгласно изискванията на Закона за регионално развитие (ЗРР), Правилника за неговото прилагане (ППЗРР) и Методическите указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012–2022), Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 (2014–2020), Областни стратегии за развитие (2014–2020), Общински планове за развитие (2014–2020) одобрени със Заповед № РД-02-14-2402/22.11.2011 г. на Министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Планът е изготвен на база актуалното социално-икономическо състояние и потенциал на община Долни чифлик и в съответствие със стратегическата ориентация на регионалната политика в Европейския съюз (ЕС) и националните цели и приоритети за регионално развитие. Документът е съобразен с постановките на: Областната стратегия за развитие на област Варна 2014–2020 г.; Регионалният план за развитие на Североизточен район за периода 2014–2020 г.; Националната стратегия за регионално развитие 2012–2022 г. и тези, заложи в Националната програма за развитие „България 2020“. В по-широк контекст, Общинският план отчита приоритетите и целите на стратегията „Европа 2020“ и се съобразява с еволюцията на кохезионната политика на ЕС и трите нови приоритета за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. В процеса на разработване са отчетени и хоризонталните приоритети на регионалната политика – устойчиво развитие, равни възможности и социално включване.

Хоризонтът на Общинския план за развитие е 7-годишен и съвпада с периода на действие на Областната стратегия за развитие на област Варна, Регионалният план за развитие на Североизточния район и с периода на програмиране на помощта от Европейските фондове. Освен хармонизацията на целите и приоритетите в контекста на регионалната политика на ЕС, съответствие е постигнато и по отношение на методите за управление, наблюдение, оценка, а също и при изготвянето на индикатори за отчитане на постигнатите резултати и въздействие от прилагането на мерките и изпълнението на ОПР.

Документът е съобразен с нормативната и институционална среда за неговото прилагане, изпълнение, наблюдение и оценка. Използването на интегрирания подход за планиране наложи целите и приоритетите на общинския план за развитие като стратегически документ да бъдат съгласувани и да предвиждат взаимодействие с факторите, условията и потенциала за специфичното пространствено развитие на общината, мрежата от населени места и отделните сектори (индустрия, транспорт, екологична инфраструктура, туризъм, аграрни дейности и др.), залежали в устройствените планове и схеми за развитие на територията на общината.

Основни задачи на плана за развитие на община Долни чифлик за периода 2014–2020 г.:

- Да направи задълбочен анализ на състоянието, процесите и тенденциите в общината във всички сфери, като по някои важни показатели се направи съпоставка със съседни общини, областта и страната.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни“, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Да осигури приемственост в генералната политика за развитие на общината по основни приоритети и цели и съгласуване и интегриране с всички действащи програмни и стратегически документи на община Долни чифлик.
- Да отрази желанието и виждането на населението, местния бизнес и административни структури, относно бъдещето на община Долни чифлик в дългосрочен аспект и как те си я представят в края на този стратегически период /визия за 2020 год./
- Да очертае реалистична стратегия, развита в стратегически цели и основни приоритетни направления, специфични цели и мерки за постигане на целите.
- Да набележи конкретните дейности и проекти за периода 2014-2020 година, чрез които ще се реализира плана, както и институционалното му и финансовото осигуряване.
- Да спомогне за интегриране на всички заинтересовани местни страни в изпълнението на плана и послужи за мобилизиране и ефективно използване на собствените ресурси, както и за привличане на външни национални и международни ресурси в подкрепа осъществяването на набелязаните цели, мерки и дейности.

При разработването на ОПР са използвани следните методи:

- Наблюдение – извършено при посещения на място и в Интернет.
- Проучване – проучване на документи и получаване на директна информация от различни дирекции и отдели в Община Долни чифлик, писма за получаване на данни до различни институции, изследване на опит, познания, мнения и събиране на предложения чрез въпросници и анкети и др.
- Описание – създаване на писмени документи.
- Анализ и Синтез – анализиране на базовата входяща информация и данни и обобщаване на резултатите.
- Оценка – оценка на социално-икономическото състояние и степен на развитие на Община Долни чифлик, оценка на възможностите за постигане на заложените цели, оценка на необходимите материални, човешки и финансови ресурси за изпълнение на плана.
- Сравнение – сравняване на цифрови данните, факти, показатели и резултати от проучването и наблюдението и на тяхна база изводи и формулировки в плана.
- Работа в екип – разпределение на задачите по експерти и съгласуване действията на екипа за изготвяне на ОПР с Общинската администрация на Долни чифлик.
- SWOT анализ – анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите за изпълнение на Общинския план за развитие на община Долни чифлик до 2020 г.
- Индексен метод - сравняване равнището на даден статистически показател към момента и неговото равнище в минал период или към равнище на минало време, прието за база.
- Графични методи – за изобразяване на резултатите, фактите и тенденциите, са използвани геометрически изображения на функционална зависимост с помощта на линии на равнината. ОПР съдържа цветни таблици, графики, фигури, диаграми и схеми.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Основните източници на данни и информация за разработването на ОПР са:

1. Общински план за развитие на община Долни чифлик 2007-2013 г.;
2. Областна стратегия за развитие на област Варна 2014-2020 г.;
3. Официални статистически данни от Териториално статистическо бюро – Долни чифлик, Бюрото по труда, Областна и Общинска служби по земеделие, Разплащателна агенция на ДФЗ – Варна, РИОСВ, РЗИ – Варна и др. институции;
4. Официални справки и информация от Общинска администрация Долни чифлик;
5. Анкети на граждани, общински служители и кметове на малки населени места;
6. ИСУН – Информационна система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България;
7. Интернет сайтове на Общинска администрация – Долни чифлик, Структурните фондове на ЕС в България, НСИ, Агенция по заетостта, Оперативни програми и др.

ОПР обвързва сравнителните предимства и потенциал за развитие с ясно дефинирана визия, цели и приоритети, насочени към общия стремеж за по-висок стандарт и доходи на хората в Община Долни чифлик, по-добра жизнена среда и качество на живот.

Общинският план за развитие на община Долни чифлик 2014-2020 г. има характер на отворен документ, който може да се развива, усъвършенства и актуализира в съответствие с динамично променящите се условия.

Планът е разработен от експертен екип на „ЕС ПИ КОНСУЛТ БГ“ ООД – гр. Шумен, с участието на всички заинтересовани страни и партньори, в условията на широка гражданска подкрепа, проведени обществени обсъждания, дискусии и осигуряване на публичност, прозрачност и информация в изпълнение на обществена поръчка с предмет: „Обучения, разработване на стратегически документи, други съпътстващи дейности и информация и публичност във връзка с изпълнението на проект „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни” със следните обособени позиции: ОП № 1 „Разработване на две методологии и ръководства към тях”; ОП № 2 „Обучения/семинари за работа с новите инструменти за наблюдение и оценка”; ОП № 3 „Разработване на оценка на ОПР 2007-2013 и ОПР 2014г.-2020 г., в т. ч. аналитичен доклад от проучване на социално-икономическото състояние в община Долни чифлик, SWOT анализ; ОП № 4 „Координационни двудневни срещи на 4 фокус групи”; ОП № 5 „Осигуряване на информация и публичност”, с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, Приоритетна ос I „Добро управление”, Подприоритет 1.3 „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики”, Бюджетна линия BG051PO002/13/1.3-07.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

I. АНАЛИТИЧНА ЧАСТ

1. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И СОЦИАЛНОТО РАЗВИТИЕ

1.1. Профил на общината – обща и сравнителна характеристика

Община Долни чифлик се намира в Североизточна България, в подножието на Източна Стара планина разположена по поречието на р. Камчия и е част от област Варна. Благоприятното географско разположение предопределя в голяма степен възможностите ѝ за развитие. На изток общината граничи с Черно море, на запад с община Дългопол, на север с община Аврен, северозапад с община Провадия, а на юг с общините Бяла, Несебър и Поморие.

Център на Общината е град Долни чифлик, като в пределите на общината се включват общо 17 населени места /1 град и 16 села/.

В населените места се включват:

- град Долни чифлик – център на общината;
- кметства Шкорпиловци, Рудник, Старо Оряхово, Детелина, Голица, Пчелник, Венелин, Горен чифлик, Гроздьово;
- населени места с кметски наместници: Солник, Нова Шипка, Ново Оряхово, Кривини, Бърдарево, Юнец, Булаир.

На крайморската територия са формирани 4 курортни комплекса: Камчия - Лонгоза, Шкорпиловци – север, Шкорпиловци – юг и Шкорпиловци – село.

Общата площ на Долни чифлик е 487,2 кв. км, която представлява 13% от територията на област Варна и я нарежда на трето място във Варненска област след община Провадия и областния център.

Надморската височина на общината е в диапазона от 0-561 м, на общинския център – 14 м.

Община Долни чифлик е с добре развит сухопътен транспорт.

Разстоянието до София е 450 км, а до Варна 38 км.

От населените места до общинския център може да се достигне в рамките на 25 минути, неговата достъпност е благоприятно условие за навременното осведомяване и снабдяване на населението.

Таблица 1: Автомобилна достъпност до центъра на общината.

До 10 минути	От 11 до 15 минути	От 15 до 20 минути	Над 20 минути
8 населени места	5 населени места	2 населени места	1 населено място
С. Пчелник	С. Гроздьово	С. Нова Шипка	С. Булаир
С. Венелин	С. Шкорпиловци	С. Голица	
С. Горен чифлик	С. Бърдарево		
С. Детелина	С. Рудник		
С. Старо Оряхово	С. Юнец		
С. Кривини	С. Ново Оряхово		
С. Солник			

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

1.2. Природно - ресурсен потенциал

1.2.1. Релеф, климат, води, почви и полезни изкопаеми

Релефът на общината с преобладаващо невисоки наклони е благоприятен за развитието на земеделска дейност, гражданско и промишлено строителство. Пясъчно-плажната ивица при устието на р. Камчия и Фъндаклийска е най-дългата на българското черноморско крайбрежие. Микроклиматичните особености на бреговата зона разрешават продължителен курортен сезон.

Климатът е умереноконтинентален със средна годишна температура в диапазона от 11-12.5 градуса, като намаляват от морето в посока към вътрешността на общината. Годишните валежи за общината са под средните за страната (550-600 мм). Слабо се увеличават от крайбрежните части към вътрешността. Годишната сума на валежите, както и тяхното сезонно и месечно разпределение очертават като по-благоприятни за вегетацията на растенията условията в западните части на общината. За общината е характерен малък брой на дните с мъгла и снежна покривка. Ветровият режим показва преобладаване на западните на първо място и източните ветрове на второ място. Западните ветрове са с най-голяма честота през зимните месеци, а източните ветрове са с най-голям дял през топлото полугодие, поради бризовата атмосферна циркулация. От описаните характеристики на климата на територията на община Долни чифлик може да се направи извода, че климатичните условия са благоприятни за развитие на рекреационна дейност и земеделие.

Почвите на по-голямата част от територията на общината са черноземни, а в планинската част – ливадни. За Камчийската низина е характерно преобладаването на алувиално ливадните почви. Съгласно ерозионната карта на България районът на Долни чифлик е категоризиран като район с неерозирани почви. Няма данни за депонирани токсични отпадъци, които да причиняват трайни значителни влошавания на почвите.

Водните ресурси включват повърхностните и подпочвени води. Те имат изключително голямо битово и стопанско значение.

На територията на общината реките Двойница и Елешница са застъпени в горните си течения, а р. Камчия - в долното си течение. На територията на общината се намират почти всички десни притоци на р. Камчия – р. Доделен, р. Армира, р. Кованлъшка и р. Чаирдере, както и р. Фъндъклийска с малки изключения.

Фактът, че общината е разположена по поречието на р. Камчия обяснява дълбочината на подпочвените води /6-12м/, които се използват за собствени водоизточници и за промишлени нужди. На територията на общината са разположени 5 язовира, които са с местно значение и 2 рибарника.

Термални минерални води са разкрити в източната част на общината в района на с. Шкорпиловци в район “Долна Камчия”. Водата съдържа минерали с промишлено и балнеоложко значение. Те са с характеристики, които позволяват прилагането им за лечение и профилактика на широк набор от заболявания – сърдечносъдови, опорнодвигателни, неврологични, гинекологични, дихателни, кожни и обменно-

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ендокринни. Въпреки това водите не се ползват за балнеолечение, но може да се заключи, че в общината има добри предпоставки за развитието му.

Полезните изкопаеми са природен ресурс с потенциално значение за развитието на промишлеността в общината. Долночифлишката газонефтена област се оценява като широкоперспективна по отношение на запаси от нефт и газ. През последните години са правени изследвания в акваторията на шелфа за разкриване на нефт и газ от български и чуждестранни фирми.

На местата на сушата около с. Ново Оряхово и с. Шкорпиловци са установени газопреливания.

Няма наличие на рудни изкопаеми, освен мангановите руди при с. Рудник, които не се експлоатират поради ниското съдържание на манган.

Геоложките особености са обусловили наличието на находища на строителни материали на територията на общината: пясъци, чакъли забетон, глини и мергели за тухли. С промишлено значение са находищата на:

- глини за тухли и керемиди при с. Гроздьово;
- мергели за тухли и керемиди в землището на с. Гроздьово;
- пясъци при с. Старо Оряхово.

Практически край много от населените места има разработени малки кариери за пясък, чакъл и глина, предимно за задоволяване строителните нужди на населението.

Кариерите за баластрени материали има резкрити по коритото на р. Елешница, р. Армера, р. Луда Камчия, над с. Горен чифлик.

Кариери за камък има в селата Голица, Булаир, Бърдарево, южно от гр. Долни чифлик.

Кариери за глина има по терасата на р. Камчия, до с. Горен чифлик в участъка „Лонгоза“, край с. Гроздьово и в с. Пчелник – местността „Балтата“.

По-малки находища на пясък има край селата Нова шипка по долината на р. Камчия, с. Шкорпиловци и с. Детелина.

1.2.2. Поземлени и горски ресурси

Общата площ на община Долни чифлик е 487 193 км². От нея 170 000 дка са селскостопански фонд и 285 000 дка горски фонд. Земеделските територии заемат площ от 175 036 дка, или 36,1% от територията на общината. Обработваемата земя в земеделските територии е с обща площ 135 642 дка – 27,8% от територията на общината и 81,9% от земеделските територии. Обработваемата земя включва в себе си площта на нивите, трайните насаждения и ливадите с относителен дял съответно 86,7%; 12,7% и 0,6%. Относителният дял на земеделските територии и на обработваемата земя има една от най-ниските стойности в цяла Варненска област.

Мерите и пасищата заемат площ от 23 058 дка, или 13,1% от земеделските територии. Заедно с обработваемата земя мерите и пасищата формират т.н. стопанисвана земя – общо 158 700 дка, или 32,6% от територията на общината. Най-голяма е площта им в землищата на селата Голица – 4 780 дка и Бърдарево – 3 543 дка. Останалата част от земеделските територии се заема от др. необработваеми земи с обща площ 17 136 дка. От

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

тях 5 552 дка са заети от гори, създадени върху земеделски земи, 3 554 дка полски пътища и 8 030 дка – непригодни земи /скали, пясъци и др./.

Преобладаващи категории земи в общината са от III до V категория по поречието на р. Камчия и от VI до IX категория в балканските села. По данни на ОСЗГ, изоставените земеделски земи на територията на общината са 53 473 дка, което е тревожен факт за развитието на земеделието и изисква специално внимание. Причините за наличието на пустеещи земи са от различен характер и могат да се обобщят в следните групи:

- като резултат от процеса на възстановяване собствеността върху земята – изключително удребнена и разпокъсана собственост, голям брой собственици върху един имот, при това преобладаваща част от собствениците живеят извън населеното място, в което се намират възстановените им имоти и се занимават с дейности различни от земеделие, нисък размер на рентата, изплащана от кооперации и арендатори, ниска цена на земеделската земя, липса на финансови средства у земеделските производители за използване на съвременни технологии и техника;
- икономически;
- демографски – обезлюдяване на населените места от полупланинските райони – селата Кривини, Бърдарево, Голица, Булаир.

Горските територии заемат най-голяма част от територията на общината – 28 5331 дка, или 50,6 %. Най-голяма част от горските територии на общината са разположени в землищата на с. Голица, Горен чифлик, Гроздьово.

Населените места и другите урбанизирани територии са с обща площ 17 979 дка /3,7% от общата площ на общината/. Най-голяма е селищната територия на гр. Долни чифлик. – 2 787 дка.

Територията на водните течения и водните площи заема 5881 дка. Поливните площи представляват 32% от обработваемата земя. Напояването се осъществява от язовири, реки. По начин на напояване съществуват следните видове: гравитачно /което преобладава/, стационарно дъждуване, полустационарно дъждуване и др.

Изводът, който може да се направи е, че в общината трябва да се предприемат действия по оползотворяване на почвения потенциал и предотвратяване изоставянето на земеделските земи. Това може да бъде постигнато чрез въвеждане и развитие на биологично земеделие – алтернативна форма на земеделието, чрез която може да бъде постигнат баланс между производството на хранителни продукти, превенция на околната среда и увеличаване на заетостта в общината. Биологичното земеделие позволява да бъде запазен и възстановен почвения профил, да бъдат стабилизирани почвените екосистеми и да бъде постигнато устойчиво развитие на селските райони.

1.2.3. Биоразнообразие

Характеристика на съществуващата растителност

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

В територията на общината изцяло се включва Териториално поделение Държавно ловно стопанство – Горен чифлик.

Средногодишното ползване на главните сечи е 39 560 м³, а на отгледните сечи 25 150 м³. Годишно се залесяват 29,4 ха тополя, акация, липа и ясен. Една част от територията се използва за паша на едър и дребен рогат добитък, а друга е обект на билкарите за диворастващи билки и горски плодове.

Ежегодно се извършват почвоподготовка, отглеждане и попълване на култури, осветления, прочистки без материален добив, подпомагане естественото възобновяване. Санитарните мероприятия са свързани с инвентаризация за нападения от вредители и болести и извеждане на санитарни сечи.

Горските територии в община Долни чифлик са 285 331 дка – лесистостта на общината е 58%. Горите са предимно дъбови, по-малко букови и смесени широколистни гори, а по поречието на р. Камчия – лонгозни гори от ясен, бряст, явор и клен. Горските системи в района на р. Камчия са нарушени поради обезводняване и засоляване на подпочвените води, довели за изменение на флората и фауната.

Около устието и долното течение на река Камчия е характерна лонгозната гора от полски ясен /*Fraxinus oxycarpa*/, дръжкоцветен дъб /*Quercus pedunculiflora*/, полски бряст /*Ulmus minor*/, полски клен /*Acer campestre*/ и черна елша /*Alnus glutinosa*/, с подлес главно от обикновен глог /*Crataegus monogyna*/, обикновен дрян /*Cornus mas*/ и кучи дрян /*Cornus sanguinea*/, често в съчетание с мезофилна и хигрофитна тревна растителност (Бондев, 1991). Характерни тук са певдолианите представени от повет /*Clematis vitalba*/, скрипка /*Smilax exelsa*/, гърбач /*Periploca graeca*/ и др. Заблатените територии сред гората, както и няколкото малки блати между нея и пясъчните дюни са обрасли главно с тръстика /*Phragmites australis*/ и теснолистен папур /*Typha angustifolia*/ . Храстовите съобщества са съставени главно от драка /*Paliurus spina-christi*/, обикновен глог /*Crataegus monogyna*/, птиче грозде /*Ligustrum vulgare*/ . Пясъчните дюни са покрити с псамофитни (сухоустойчиви) тревни съобщества с преобладаване главно на класник /*Leymus racemosus*/, пясъчар /*Ammophilla arenaria*/, борзеанов игловрх /*Alyssum borseanum*/ и др.

Нарушени са и горските екосистеми в резерват “Камчия”, поради обезводняване и засоляване на подпочвени води и почви, довели до изменения на флората и фауната, което е несъвместимо със статута на защита и значението на резервата.

Нарушенията в горските екосистеми са предизвикани допълнително и от пожари, незаконна сеч, паша без разрешително или на забранени места, незаконно разораване на площи, незаконно строителство в горския фонд. Защитени растения на територията на община Долни чифрик са: блатно кокиче, бял оман, благун, дъб, бук и габър. Техните местообитания попадат в защитените територии.

Характеристика на животинския свят

Общината попада в Черноморския зоогеографски район. Тук средиземноморското влияние върху фауната е доста силно. При редица групи насекоми средиземноморските видове преобладават над евроазиатските и европейските. Така при скакалците те са 41%,

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

при полутвърдокрилите се увеличават на 53% и при мрежокрилите (Neuroptera) достигат 54%.

Още по-голям е техният състав при халофилните и халоби онтните водни полутвърдокрили – до 72%. Явното преобладаване на такива видове до н. Емине на север сочи, че Стара планина, въпреки малката височина, е и тук една доста стабилна биогеографска бариера. По отношение на гнездящите птици този район има няколко характерни особености. Тук 42,2% от тях спадат към пойните видове, което се наблюдава само в Дунавския район. В процентно отношение пък видовете от евросибирския комплекс (21,7%) са на последно място сред всички зоогеографски райони. Като цяло орнитофауната се характеризира с висока степен на обособеност и това се дължи на редица специфични черти в условията на жизнената среда.

Една от най-важните особености на района е наличието в него на много, и то изключително редки видове, които за нашата страна са познати само тук. Това са около 500 вида безгръбначни, намерени в по едно находище, и то в малобройни популации. По този си показател районът е на първо място сред останалите зоогеографски райони. Повечето от тези видове се срещат само по Северното крайбрежие (до н. Емине на юг).

В района на “Камчийска планина” са установени 189 вида, от които 47 са включени в Червената книга на България (1985). От срещащите се видове 81 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004). Като световно застрашени в категория SPEC1 са включени 9 вида, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 – 22 вида, в SPEC3 – 50 вида.

Мястото осигурява подходящи местообитания за 63 вида, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита. От тях 56 са вписани също в приложение I на Директива 79/409 на ЕС. Камчийска планина е разположена на прелетния път Via Pontica и има международно значение като типично “място с тесен фронт на миграция” за прелитащите над нея реещи се птици – щъркели, пеликани и грабливи птици. Мигриращите птици се концентрират да преминават Стара планина именно в тази част, поради това че е най-ниската и лесна за преминаване преграда. Гористата част се използва главно от мигриращите грабливи птици, за хранене и нощуване. Районът на язовир Цонево е един от малкото в страната където гнезди орелът рибар /*Pandion haliaetus*/. Камчийска планина е едно от най-значимите места в страната за осояда /*Pernis apivorus*/, малкия креслив орел /*Aquila pomarina*/, малкия орел /*Hieraaetus pennatus*/, ловния сокол /*Falco cherrug*/, горската чучулига /*Lullula arborea*/, козодоя /*Caprimulgus europaeus*/, градинската овесарка /*Emberiza hortulana*/, полубеловратата мухоловка /*Ficedula semitorquata*/, както и за четири вида кълвачи – средния пъстър /*Dendrocopos medius*/, сирийския /*Dendrocopos syriacus*/, черния /*Dryocopus martius*/ и сивия /*Picus canus*/. По време на миграция и зимуване в язовирите на Камчийска планина се струпват значителни количества водолубиви птици, които спират там по пътя си към влажните зони на юг от Стара планина. Там е установен да зимува също и световно застрашеният къдроглав пеликан /*Pelecanus crispus*/.

В района на заливните гори край Камчия са установени 237 вида птици, от които 53 са включени в Червената книга на България (1985). От срещащите се видове 101 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004). Като световно

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

застрашени в категория SPEC1 са включени 7 вида, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 – 25 вида, в SPEC3 – 69 вида. Мястото осигурява подходящи местообитания за 82 вида, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита. От тях 76 са вписани също в приложение I на Директива 79/409 на ЕС. В комплекса гнездят в значителна численост сивия кълвач */Picus canus/*, черногърбото каменарче */Oenanthe pleshanka/* и полубеловратата мухоловка */Ficedula semitorquata/*, поради което мястото е едно от най-важните за тези видове в Европа. Полубеловратата мухоловка е представена тук с най-плътната си популация в България. Комплексът е едно от трите места по българското черноморско крайбрежие, където гнезди морския орел */Haliaeetus albicilla/*. Камчия се намира на миграционния път Via Pontica и разнообразието от птици по време на прелет тук е много голямо.

Горските масиви се използват за почивка от големи количества грабливи птици. Ежегодно по време на миграциите могат да се наблюдават прелитащи ята бели щъркели */Ciconia ciconia/*, къдрोगлави пеликани */Pelecanus crispus/* и розови пеликани */Pelecanus onocrotalus/*, както и ливаден дърдавец */Crex crex/*, представители на чапловите, дъждосвириците и пойните птици. Разливите югозападно от резервата имат особена стойност като зимовище на пойния лебед */Cygnus cygnus/*, голямата бяла чапла */Egretta alba/* и червеногушата гъска */Branta ruficollis/*. През зимата в неголеми количества в района се задържа малкият корморан */Phalacrocorax pygmeus/*.

Характерна черта на този район са и многото ендемити, и то почти изключително сред надземната фауна. По Южното Черноморско крайбрежие вече са установени около 120, а по Северното – 85 такива ендемични видове, и то почти изключително от безгръбначните животни – охлюви, сухоземни мокрици, паяци и бръмбари. Произходът на повечето от тези ендемити е от Понтийската област, която в недалечното минало е била отделена от съседните си области. От друга страна, тук са установени изключително малко реликти – само няколко вида безгръбначни.

Преобладаващите видове дивеч в ловните райони “Лонгоз”, “Самотино” и комплекс “Горска барака” са благороден елен, сърна, дива свиня, заек, яребица, шаран, каракуда. В ДЛ Старо Оряхово обект на ловен туризъм са дива свиня и бекас. В ДДС “Шерба”, с. Горен чифлик обект на ловен туризъм са елен, дива свиня, сърна, муфлон и бекас.

1.2.4. Защитени територии и природни забележителности

Съгласно Регистъра на защитените територии, създаден и поддържан от Изпълнителната агенция по околна среда, на територията на община Долни чифлик попадат следните защитени територии:

1. Поддържан резерват „Вълчи проход” с местоположение: с. Голица, общ. Долни чифлик;
2. Защитена местност „Камчийски пясъци” с местоположение: с. Старо Оряхово и с. Шкорпиловци, общ. Долни чифлик;
3. Резерват „Камчия” с местоположение: с. Близнаци, общ. Аврен, с. Ново Оряхово, общ. Долни чифлик, с. Старо Оряхово, общ. Долни чифлик;

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

4. Поддържан резерват „Киров дол” с местоположение: с. Бърдарево, общ. Долни чифлик;
5. Защитена местност „Лонгоза”, местоположение: с. Близнаци, общ. Аврен; с. Ново Оряхово, общ. Долни чифлик; с. Равна гора, общ. Аврен; с. Старо Оряхово, общ. Долни чифлик; с. Шкорпиловци, общ. Долни чифлик;
6. Защитена местност „Михов дол”, местоположение: с. Голица, общ. Долни чифлик;
7. Природна забележителност „Находище на бял оман”, местоположение: с. Детелина, общ. Долни чифлик;
8. Защитена местност „Орлов камък”, местоположение: с. Горен чифлик, общ. Долни чифлик;
9. Защитена местност „Солник”, местоположение: с. Солник, общ. Долни чифлик.

Резерват „Камчия”

Резерват „Камчия” е обявен през 1951 г., а със заповед № 105/14.02.1980 г., площта е увеличена на 842,1 ха. Намира се в землището на селата Ново Оряхово, Старо Оряхово и Близнаци, област Варна. Разположен е по долното течение на р. Камчия, на 25 км южно от гр. Варна, в близост до курортите Камчия и Шкорпиловци.

Крайречните заливни гори около устието на р. Камчия днес са най-представителният образец на лонгозните гори, разпространени в източната част на Балканския полуостров. В южната част са пресечени от две заблатени територии с продълговата форма, почти изцяло обрасли с тръстика, папур и друга водолюбива растителност. Това са т.н. азмаци – Мазният и Лесинският, които по същество представляват стари речни ръкави, непресъхващи почти през цялата година. Тази екосистема има уникален характер, който произтича от състава на горската растителност, в който се включват запазени коренни съобщества на полски ясен, дръжкоцветен дъб, полски бряст и други влаголюбиви дървесни и храстови видове, съчетани с всичките 6 вида дървовидни лиани, срещащи се в България – обикновен повет, бръшлян, хмел, гърбач, скрипка, дива лоза, а също така и 7 вида тревисти лиани. Като цяло преобладават растителните съобщества с доминиране на полския ясен.

Най-характерната особеност на лонгозната гора са периодичните заливания, свързани с измененията на нивото на р. Камчия.

Биологичното разнообразие в резервата е впечатляващо. Общо висшите растения, установени в лонгозната гора и заблатените територии в нея, са 245 вида. Камчийският лонгоз е единственото известно находище на българския ендемит грудеста горва. Също така се срещат застрашените от изчезване лъскаволистна млечка, блатно кокиче, блатен телиптерис, северница.

Река Камчия и азмаците се обитават от 39 вида риби, от които 31 са постоянни, а 8 – временни обитатели, навлизащи от морето. Част от тях са редки и застрашени от изчезване. Такива са брияната, змиорката, деветиглената бодливка, трииглата бодливка, шаранът, кавказкото попче, върловката и др.

Общо на територията на резервата се срещат 14 вида земноводни и влечуги, установени са 26 вида дребни бозайници. Интерес представлява кафявата горска полевка, която обикновено се среща в широколистните гори в България над 800 м н.в. Досега по Черноморието е установена само в района на Камчия и Ропотамо. Друг вид в природозащитно отношение е видратата, включена в Европейския червен списък.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Изключително голямо е значението на цялата територия по отношение на орнитофауната. В района са установени 258 вида птици, което съставлява 66% от общо установените в България видове. Отбелязани са 118 вида птици с неблагоприятен европейски природозащитен статус, от които 32 вида гнездят.

Общо 47 вида гръбначни животни от фауната на резервата са включени в Червената книга на България.

Поради голямото си природозащитно, екологично и научнопрактическо значение резерват „Камчия“ получава международно признание през 1977 г., когато е включен в световната мрежа от биосферни резервати в рамките на програмата „Човек и биосфера“ на ЮНЕСКО за опазване на най-представителните екосистеми на планетата.

През 2007 г. със заповед на Министъра на околната среда и водите буферната зона на резерват „Камчия“ е прекатегоризирана в защитена местност „Лонгоза“.

Поддържан резерват „Киров дол“

Обявен е през 1968 г., а със Заповед № 386/15.10.1999 г. е прекатегоризиран, с площ 51,5 ха. Намира се в землището на село Солник, община Долни Чифлик, област Варна. Заема обширна горска площ – типични коренни благуново-церово-букови гори, разпространени масово на Балканския полуостров през миналото и значително намалели през XX век.

За ограничаване на антропогенното въздействие върху поддържания резерват е обявена буферна зона със Заповед № 761/12.08.1986 г., на площ от 26,6 ха. В района на буферната зона се забраняват: строителство на сгради и пътища; разкриване на кариери; промяна на водния режим и естествения облик на местността; използване на химически средства за растителна защита; лагеруване и палене на огън извън определените за това места; ловуване; залесяване с неприсъщи за района дървесни видове.

През 2007 г. със заповед на Министъра на околната среда и водите буферната зона на поддържан резерват „Киров дол“ е прекатегоризирана в защитена местност „Солник“.

Поддържан резерват „ВЪЛЧИ ПРЕХОД“

Обявен е през 1968 г., а със Заповед № 371/15.10.1999 г. е прекатегоризиран, с площ 43,9 ха. Намира се северно от село Голица. Заема обширни гори – типични буково-дъбови, буково-благунови и благуново-габрови гори, възрастни, от естествен произход, с растителност в отлично състояние. Горите на резервата са изцяло запазени от антропогенно въздействие. В района на резервата се забраняват: строителство на сгради и пътища; късане или унищожаване на тревна, храстова и дървесна растителност, както и събиране на билки; залесяване с неприсъщи за района дървесни видове; движение на посетители извън определените за това места; ловуване; преследване, улавяне, убиване на диви животни, повреждане на гнездата и леговищата им; разкриване на кариери и всякакви дейности, водещи до промяна на естествения облик на местността или водния режим; паша на селскостопански животни; лагеруване и палене на огън.

За ограничаване на антропогенното въздействие върху поддържания резерват е обявена БЗ със Заповед № 761/12.08.1986 г., с площ 86,9 ха. През 2007 г. със заповед на

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни“, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Министъра на околната среда и водите буферната зона на поддържан резерват „Вълчи преход” е прекатегоризирана в защитена местност „Михов дол”.

Местност „Камчийски пясъци”

Отхвърлена е като защитената местност с Решение №11572/ 22.11.2006 г. от ВАС. Площта ѝ е 372,6 ха и е разположена в съседство с биосферния резерват “Камчия” и охранява типичната за тези места псамофитна растителност. Поради спорното бъдеще на бившата Защитена местност “Камчийски пясъци”, предвид високия икономически потенциал, както и високата екологична стойност на въпросната територия е планирана като територия с допустима промяна на предназначението, тъй като нейния статут следва тепърва да бъде уточнен на национално ниво.

Защитената местност „Орлов камък”

Защитената местност се намира в землището на гр. Долни чифлик. Защиатава находище на божур и останки от степни гори от Южна Добруджа и важен за науката и културата водопад.

Това природно богатство е застрашено от незаконната сеч, незаконното разораване на площи, незаконното строителство, пожари предизвикани от човешка немърливост, незаконния улов и редица други.

Природна забележителност „Находище на бял оман”

В границите на Община Долни чифлик е и едно от местообитанията на рядко срещаното в североизточна България лечебно растение бял оман, записано в Червената книга на РБългария. Находището (2 ха) се намира в землището на с. Детелина и е обявено като природна забележителност със Заповед № 853/10.08.1983 г.

Защитени зони по НАТУРА 2000

С цел осигуряване на дългосрочното оцеляване на ценните и застрашени видове и местообитания и в съответствие с международните договорености в областта на опазването на околната среда и биоразнообразието, в Р България за обявени защитени зони, които са част от общоевропейската мрежа НАТУРА 2000. Това са места от територията на страната, които отговарят на изискванията на двете основни за опазването на околната среда директиви: Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици.

В границите на община Долни чифлик попадат части от следните защитени зони, определени съгласно изискванията на Директивата за опазване на дивите птици:

- BG0002044 Камчийска планина - одобрена с решение на Министерски съвет № 802 от 04.12.2007 г.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- BG0002045 Комплекс Камчия - одобрена с решение на Министерски съвет № 802 от 04.12.2007 г.

Защитени зони, определени съгласно изискванията на Директивата за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, части от които са разположени в общината са:

- BG0000100 Плаж Шкорпиловци – одобрена на заседание на МС №8 02 от 04.12.2007 г.
- BG0000116 Камчия - одобрена с решение на Министерски съвет №802 от 04.12.2007 г.
- BG0000133 Камчийска и Еминска планина - одобрена с решение на Министерски съвет № 661 от 16 октомври 2007 г.
- BG0000144 Река Камчия - одобрена с решение на Министерски съвет № 122 от 02 март 2007 г.

1.2.5. Зелена система

Средната зелена площ в общината е 13 м²/жител. Тя покрива норматива, определен Наредба № 7 от 22 декември 2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните територии и устройствени зони - 4 м²/жител за селата и 12 м²/жител за малки градове.

Зелената система е в лошо състояние. Единствено в централната част на гр. Долни чифлик зелените площи са в поддържан вид. Системата се нуждае от рехабилитация и обогатяване, за да бъдат възстановени нейните рекреационни, естетически, микроклиматични и екологични функции. Особено внимание следва да се обърне на екологичните функции на зелената система. Зелените площи предотвратяват разсейването на замърсители от промишлени дейности и транспорта, продуцират кислород, поглъщат част от вредните газове и праха, блокират миграцията на тежките метали /от транспорта и промишлеността/ в почвата и околната среда. Във връзка с това благоприятно въздействие върху околната среда на общината би имало транспортното озеленяване /създаване на зелени пояси около пътните артерии/, санитарно-защитното озеленяване /изграждане на залесителен пояс на депото за битови отпадъци в гр. Долни чифлик и др./, поддържането и изграждането на нови паркове и градини в населените места.

В община Долни чифлик е разработен проект "Залесяване на нископродуктивни и ерозирани земи на територията на община Долни чифлик". Проектът обхваща девет имота, разположени в селата Венелин, Гроздьово, Ново Оряхово и един в гр. Долни чифлик, на който се намира общинското депо за битови отпадъци. Чрез реализацията на проекта ще се постигне положително въздействие върху състоянието на почвената покривка на базата на мелиоративната функция на залесяването и санитарна охрана на замърсените с отпадъци площи на общинското депо.

1.2.6. Геоложка основа

Общината заема по-голямата част от Долнокамчийското понижение, Камчийската планина, северния склон на Еминска планина и южния склон на Авренското плато. Територията на общината е разположена между 0 и 561 м надморска височина. Надморската височина се понижава от запад на изток и от юг на север. Релефът е преобладаващо равнинен и равнинно-хълмист. При устието на р. Камчия и р.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Фъндъклийска се е формирала най-дългата по Българското Черноморие пясъчна ивица и успоредно на нея – дюнен вал.

Общината попада в една от лабилните в тектонско отношение части на страната – VII степен на сеизмична активност.

В общината няма наличие на рудни изкопаеми, освен мангановите руди при с. Рудник, които не се експлоатират поради ниското съдържание на манган. През последните години при направени изследвания в акваторията на шелфа за разкриване на нефт и газ от български и чуждестранни фирми, Долнокамчийската област е оценена като перспективна по отношение на запасите от нефт и газ.

Общината е богата на находища на строителни материали – пясък, чакъл, глина, мергели. С промишлено значение са находищата на глини и мергели при с. Гроздьово и пясък при с. Старо Оряхово. В близост до много от населените места има разработени и по-малки находища за задоволяване на нуждите на населението.

Две от кариерите за строителни материали на територията на общината /находящи се съответно в имот №000119 в землището на с. Старо Оряхово и в имот №0000554 в землището на с. Шкорпиловци, и двата общинска частна собственост/, са с изчерпан капацитет. Съгласно изискванията на Закона за опазване на земеделските земи [38], кариерите като земи с нарушен почвен профил подлежат на рекултивация. Задължително рекултивацията се извършва на два етапа – техническа и биологична рекултивация. Техническата рекултивация на кариерите е удачно да бъде осъществена чрез запълване на терените със строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради. С провеждане на подходящи мероприятия по техническата рекултивация ще бъде повдигнато нивото на терена и изравнено с това на околните площи, същевременно ще бъдат оползотворени строителните отпадъци, генерирани на територията на общината, вместо да бъдат депонирани.

По данни на РИОСВ – Варна в общината към 31.12.2003 г. са регистрирани 3 бр. свлачища с обща площ 480 дка, от които две са условно стабилизирани, а активно е едно свлачище с площ 15 дка. Към посочената дата няма нововъзникнали свлачища и абразионен бряг. Проведено е едно укрепително мероприятие.

1.3. Развитие на човешките ресурси и социалната сфера

1.3.1. Демографска характеристика

Динамиката на населението в община Долни чифлик през последните години показва тенденция на намаление (с около 5,3 %) или с 1 028 души през 2011 спрямо 2005 г. По официални статистически данни от последното преброяване към 01.02.2011 г. населението на община Долни чифлик е 19 360 души, а към 31.12.2013 г. възлиза на 19 129

Таблица 2: Население в община Долни чифлик през периода 2005 - 2011 г.

2005 г.	2006 г.	2007 г.	2008 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.
20388	20295	20239	20199	20121	20101	19360

Източник: Териториално статистическо бюро – Варна

Висок е делът на населението в групата от 15 до 64 г., от която се формира основно трудовият потенциал. Икономически активното население от 15 до 64-годишна възраст е

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

12 839 души. Над 66,31 % от населението е във възрастовата група 15-64 години. За разлика от тенденцията за застаряване на населението в страната в общината населението под трудоспособна възраст е с 22,5 на сто повече от това в над трудоспособна възраст.

Възпроизводството на трудоспособното население се характеризира най-добре чрез коефициента на демографско заместване, който показва съотношението между броя на влизащите в трудоспособна възраст (15-19 г.) и броя на излизащите от трудоспособна възраст (60 - 64 г.). Към 01.02.2011 г. в община Долни чифлик има относителен баланс в този аспект, но все пак с привес на влизащите 6,35 % спрямо 6,23 % на излизащите.

Таблица 3: Население по населени места по възраст за 2011 г.

Области Общини Населени места	0-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-85+
ОБЩО ЗА СТРАНАТА	975272	377585	488807	491088	533945	545332	513814	495672	516851	523827	540980	415431	945966
ВАРНА	67263	23561	34011	36552	39509	39394	33442	30584	30661	31974	31972	24407	51744
ДОЛНИ ЧИФЛИК	3584	1231	1384	1346	1265	1306	1309	1275	1284	1231	1208	917	2020
ГР.ДОЛНИ ЧИФЛИК	1227	423	509	533	470	479	496	467	489	428	350	239	534
С.БУЛАИР	31	9	6	5	14	14	14	10	9	10	6	7	7
С.БЪРДАРЕВО	-	-	-	-	-	1	1	3	5	8	6	9	38
С.ВЕНЕЛИН	242	61	82	63	70	55	61	61	45	30	31	40	67
С.ГОЛИЦА	39	27	21	27	23	29	32	46	37	48	54	48	146
С.ГОРЕН ЧИФЛИК	277	100	123	103	82	120	116	95	91	80	109	70	161
С.ГРОЗДОВО	471	148	182	184	140	152	141	151	160	183	166	111	238
С.ДЕТЕЛИНА	189	58	54	61	54	53	41	39	41	48	28	19	41
С.КРИВИНИ	2	-	1	-	4	3	1	4	4	9	5	19	43
С.НОВА ШИПКА	20	17	12	11	7	17	13	17	15	13	31	28	57
С.НОВО ОРЯХОВО	17	9	11	8	10	10	12	14	12	14	20	15	47
С.ПЧЕЛНИК	336	116	130	117	103	113	113	117	111	76	102	71	173
С.РУДНИК	67	30	24	21	23	21	31	28	27	46	49	38	92
С.СОЛНИК	5	3	11	3	6	6	12	8	16	25	34	25	68
С.СТАРО ОРЯХОВО	533	189	180	169	197	183	178	157	166	151	149	129	219
С.ШКОРПИЛОВЦИ	126	41	38	41	61	48	47	54	53	54	60	44	70
С.ЮНЕЦ	2	-	-	-	1	2	-	4	3	8	8	5	19

Източник: НСИ

Данните сочат, че по-голяма част от населението е със значително по-ниско образование. 11351 от жителите на общината са със средно и основно образование. 4650 със начално или незавършено и едва 857 души са с висше образование. С изключение на с. Бърдарево във всички населени места има население с висше образование, като най-голям е броят им в общинския център – гр. Долни чифлик.

Таблица 4: Население на 7 и повече навършени години в община Долни чифлик по степен на завършено образование и населени места според Преброяването към 01.02.2011 година

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

(Брой)

Община	Общо	В това число:			
		висше	средно	основно	начално и неза-вършено начално
Населени места					
Община Долни чифлик	17573	857	4973	6378	4650
с. Булаир	130	3	14	69	39
с. Бърдарево	71	-	13	35	17
с. Венелин	774	18	83	316	292
с. Голица	560	21	206	235	96
с. Горен чифлик	1393	39	301	605	355
с. Гроздъво	2166	60	520	820	611
с. Детелина	620	8	87	138	294
гр. Долни чифлик	6039	481	2015	1815	1559
с. Кривини	94	5	22	53	13
с. Нова Шипка	247	11	65	115	54
с. Ново Оряхово	191	15	92	66	18
с. Пчелник	1509	50	380	621	419
с. Рудник	473	22	176	176	66
с. Солник	221	6	82	100	33
с. Старо Оряхово	2353	80	684	990	553
с. Шкорпиловци	681	28	221	213	213
с. Юнец	51	10	12	11	18

Източник: Териториално стат. бюро - Варна

Забележка: общите данни понякога се разминават с оглед на това, че при последното преброяване, някои от лицата не са отговорили на всички въпроси.

Забелязва се постепенно пренасочване на младите и образовани хора към реализация в големите градове на страната и чужбина.

По признака пол структурата на населението в община Долни чифлик е с леко предимство на жените над мъжете. Съотношението между двата пола е сравнително постоянно, като през 2011 г. жените в общината са 50,2 %, а мъжете 49,8 % от населението.

Диаграма 1: Население по пол и възраст в община Долни чифлик към 01.02.2011 г.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

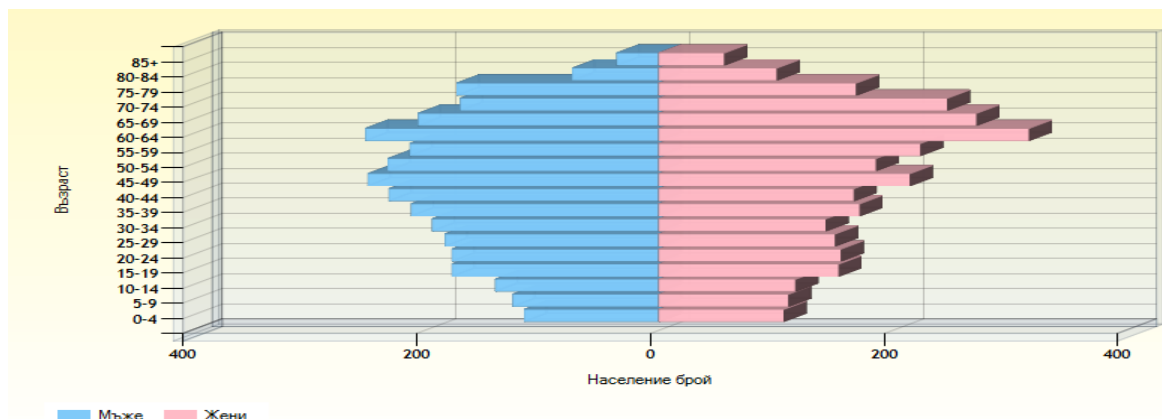
Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Източник: Национален статистически институт

По етнически признак населението през последното преброяване се е самоопредило, както следва:

- 64,4 % българи;
- 26,66% турско етническо население;
- 3,55% ромско население;
- 5,39% друго население.

Населението в община Долни чифлик за период от десет години (2001 – 2011 г.) е намаляло с 857 души. Прирастът е - 4,2 на сто, което по този признак я нарежда на пето място в областта след Аврен, Аксаково, Белослав и Варна. Независимо, че прирастът е отрицателен, той е по-добър от средния за страната (- 7,1 %) и от средния за Североизточна България (- 5,2 %).

Таблица 5: Население в общините на област Варна 2001 г. и 2011 г.

Статистически район, област, общини	Население към		Прираст абсолютен брой	Прираст (%)
	1.03.2001	1.02.2011		
България	7 928 901	7 364 570	-564 331	-7.1
Североизточен район	1 019 297	966 097	-53 200	-5.2
Област Варна	462 013	475 074	13 061	2,8
Аврен	8714	8574	-140	-1,6
Аксаково	19118	20426	1308	6,8
Белослав	11131	11023	-108	-1,0
Бяла	3413	3242	-171	-5,0
Варна	320464	343704	23240	7,3
Ветрино	7023	5415	-1608	-22,9
Вълчи дол	12973	10052	-2921	-22,5
Девня	9683	8730	-953	-9,8

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Долни чифлик	20217	19360	-857	-4,2
Дългопол	15901	14389	-1512	-9,5
Провадия	25718	22934	-2784	-10,8
Суворово	7658	7225	-433	-5,7

Източник: Национален статистически институт.

Таблица 6: Естествено и механично движение на населението в община Долни чифлик по населени места през 2013 година

Община Населени места	Население към 31.12.	Живоро- дени	Умрели	Заселени	Изселени
Община Долни чифлик	19129	206	259	221	225
с. Булаир	155	..	..	8	..
с. Бърдарево	65	-	..	-	-
с. Венелин	904	13	11	..	5
с. Голица	540	..	12	7	4
с. Горен чифлик	1502	18	20	24	10
с. Гроздovo	2435	31	34	31	19
с. Детелина	744	9	6	13	9
гр. Долни чифлик	6569	75	75	42	73
с. Кривини	89	-	5	5	..
с. Нова Шипка	239	..	6	..	3
с. Ново Оряхово	206	..	..	6	-
с. Пчелник	1643	26	19	23	27
с. Рудник	469	..	10	9	11
с. Солник	218	..	9	11	..
с. Старо Оряхово	2570	22	37	20	37
с. Шкорпиловци	733	4	9	16	22
с. Юнец	48	-	..	3	..

Източник: Териториално стат. бюро - Варна

Естественият прираст на населението на община Долни чифлик през последните години е отрицателен, в т. ч. и 2013 г. не прави изключение. Въпреки, че стойностите са далеч от средното за страната в позитивна насока тенденцията е за намаляване. Броят на живородените в общината за 2013 г. е 206, за разлика от умрелите – 259 души.

Механичният прираст на населението в община Долни чифлик през анализирания период също е отрицателен, независимо от ниските стойности, като заселените през изминалата година са само с 4 по-малко от изселените.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

1.3.2. Пазар на труда – заетост и безработица

Пазарът на труда включва два основни компонента: трудова заетост и безработица. Икономически активните лица в община Долни чифлик наброяват 11 631 души по данни на НСИ от последното преброяване – 01.02.2011 г. Коефициентът на икономическа активност е около 60 % (съотношение между икономически активните лица и населението на 15 и повече навършени години).

В периода на икономическа криза след 2008 г. се влошават показателите за икономическа активност и заетост на населението в област Варна, в т. ч. Долни чифлик не прави изключение.

Броят на безработните и съответно коефициентът на безработица са най-ниски през 2008 и 2009 г., но след това нарастват чувствително, оставайки по-ниски от тези в Североизточния район и в страната

Таблица 7: Средногодишно равнище на безработица в общините на област Варна - (2007 - 2011 г.) (%)

Общини	2007	2008	2009	2010	2011
Аврен	12,96	8,75	9,39	14,22	15,18
Аксаково	7,80	4,40	4,58	6,95	6,18
Белослав	3,49	3,21	4,67	6,77	5,81
Бяла	8,38	5,87	8,59	12,43	11,41
Варна	2,71	2,25	3,17	4,76	4,66
Ветрино	13,92	8,07	9,02	12,99	14,42
Вълчи дол	19,74	14,69	12,92	15,83	20,93
Долни Чифлик	11,69	8,01	10,12	15,31	17,54
Девня	4,63	4,13	6,18	8,30	8,59
Дългопол	19,13	17,21	18,04	22,31	24,42
Провадия	16,79	12,95	12,52	16,94	17,80
Суворово	18,02	10,84	12,09	15,57	12,60

Източни: НСИ.

Коефициентът на заетост (съотношение между броя на заетите лица за 2013 г. и населението на 15 и повече навършени години) за община Долни чифлик е около 16 на сто.

Причините за коефициента на икономическа активност и заетост в общината са демографската криза, липсата на работни места и несъответствието между професионалната квалификация и пазара на труда, в следствие от преструктурирането на икономиката, както и сезонна заетост. Наблюдава се дефицит на квалифицирана работна ръка на регионално ниво (в райони намиращи се далеч от индустриални и административни центрове, планински райони) и на подотраслово ниво (за някои професионални тенденции и професии).

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Таблица 8: Брой на безработните лица в община Долни чифлик (2010-2013)

Показател	2010	2011	2012	2013
Брой регистрирани безработни лица	1232	1387	1374	1491

Източник: Дирекция „Бюро по труда” – гр. Долни чифлик

Най-ниска е безработицата в населените места в близост до Черноморието, а най-висока в общинския център – гр. Долни чифлик.

Таблица 9: Разпределение на безработните по възраст и образование.

Таблица 6: Разпределение на безработните по възраст и населено място.																				
Населено място			Община Долни чифлик																	
			с.Юнец	с.Шкорпиловци	с.Старо Оряхово	с.Солник	с.Рудник	с.Пчелник	с.Ново Оряхово	с.Нова Шипка	с.Кривини	с.Детелина	с.Гроздьово	с.Горен чифлик	с.Голница	с.Венелин	с.Бърларево	с.Бугаир	гр. Долни чифлик	
Брой работници																				
Брой безработни по възрастови групи	2010	18-29	74	0	0	9	1	9	52	5	0	2	2	19	2	3	29	4	0	211
		30-39	79	4	0	12	13	19	41	5	1	2	1	21	3	3	28	6	1	239
		40-49	99	0	1	13	22	18	51	7	1	4	2	30	10	0	30	7	0	295
		50-59	146	3	4	16	15	15	61	24	1	5	3	25	7	4	48	7	1	385
		Над 60	27	3	0	7	5	6	20	2	1	3	2	8	4	4	9	1	0	102
	2011	18-29	81	0	0	17	7	13	59	10	0	2	0	28	4	1	38	8	0	268
		30-39	84	4	0	17	6	23	60	17	0	2	2	27	3	5	29	14	1	294
		40-49	100	2	2	10	21	20	64	12	1	3	0	26	9	3	36	1	1	311
		50-59	145	5	4	14	20	18	84	19	1	1	2	29	3	6	44	6	1	402
		Над 60	34	4	0	10	5	5	17	5	2	3	1	13	1	0	8	4	0	112
	2012	18-29	93	0	0	22	4	14	65	16	0	1	0	20	3	2	22	10	0	272
		30-39	86	4	0	22	5	20	78	19	1	2	0	20	2	3	25	6	0	293
		40-49	96	6	3	14	21	25	51	14	1	4	3	15	8	3	22	7	0	293
		50-59	134	4	4	14	21	23	72	19	0	5	1	23	7	7	45	6	1	386
		Над 60	40	2	1	5	6	6	27	7	1	2	2	11	3	2	12	3	0	130
	2013	18-29	83	3	0	24	7	20	81	11	0	1	1	23	3	2	24	5	0	288
		30-39	79	3	0	23	10	24	81	12	1	6	0	33	3	3	36	8	0	322
		40-49	92	5	0	19	22	24	61	13	1	2	1	23	4	5	22	6	0	300
		50-59	154	2	2	19	31	20	85	13	1	7	4	21	8	8	38	7	2	422
		Над 60	54	2	1	7	7	10	34	8	0	1	0	11	1	3	14	6	0	159
отни по	2010	Начално и по-ниско																		517
		Основно																		154
		средно																		539

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

	висше																		22
2011	Начално и по-ниско																		625
	Основно																		199
	средно																		535
	висше																		28
2012	Начално и по-ниско																		570
	Основно																		217
	средно																		569
	висше																		18
2013	Начално и по-ниско																		570
	Основно																		239
	средно																		660
	висше																		22

Източник: Дирекция „Бюро по труда” – гр. Долни чифлик

Най-голям относителен дял във възрастовата структура на безработицата в община Долни чифлик имат лицата над от 50 до 59-годишна възраст (средно около 30%). Около 25 % от безработните са на възраст между 40 до 49 години. Следват от 30 до 39 г., от 18 до 29 г. и над 60-годишните.

Най-висок коефициент на безработица се забелязва при лицата с начално и по-ниско образование, както и при средното. Несъответствието между предлаганите и търсените квалификации е очевидно предимно в следните групи: незавършилите училище, млади хора, завършващи основно образование и тези без или с много ниско ниво на професионална квалификация. Това несъответствие се наблюдава също така в групите от хора с образование и професионални квалификации, но без стаж, както и в групата на продължително безработните. Бързо нарастват нуждите от квалифицирана работна ръка, свързани с въвеждането и използването на нови производствени технологии, информационни и комуникационни технологии и в сферата на туризма.

Проблемът с безработицата налага активна работа по различни програми и мерки за насърчаване на заетостта и осигуряване на работни места за стабилизиране пазара на труда и повишаване икономическата активност и равнището на доходи в общината.

1.3.3 Анализ на урбанизационните процеси

Към община Долни чифлик спадат следните селища: гр. Долни чифлик, с. Старо Оряхово, с. Шкорпиловци, с. Ново Оряхово, с. Рудник, с. Юнец, с. Детелина, с. Гроздьово, с. Пчелник, с. Венелин, с. Горен чифлик, с. Нова Шипка, с. Кривини, с. Бърдарево, с. Голица, с. Солник, с. Булаир.

Таблица 10: Урбанизирани територии и гъстота на населението в общините на област Варна, 2011 г.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

общини	Територи я на общината (кв.км.)	Урбани- зирана територи я (кв км)	Дял на урбани- зирана та (%)	Населени е 2011 г.	Гъстота на населени ето (д/кв.км.)	Гъстота в урбаниз. територи я (д/кв.км.)
Аврен	353,9	19,2	5,43%	8574	24,2	446,6
Аксаково	461,3	31,2	6,8%	20426	44,3	654,7
Белослав	59,9	10,0	16,7%	11023	184,0	1102,3
Бяла	161,8	9,4	6,8%	3242	20,0	344,9
Варна	238,3	77,0	32,4%	343704	1442,3	4463,7
Ветрино	292,3	14,5	5,0%	5415	18,5	373,4
Вълчи дол	472,5	28,2	6,0%	10052	21,3	356,5
Девня	121,1	20,7	17,0%	8730	72,1	421,7
Д. Чифлик	485,1	17,0	3,5%	19360	39,9	1138,8
Дългопол	441,0	18,2	4,1%	14389	32,6	790,6
Провадия	517,9	34,0	6,6%	22934	44,3	674,5
Суворово	215,9	10,0	4,6%	7225	33,5	722,5
Общо	3 820,0	289,4	7,57%	475 074	124,4	1641,6

Източник: НСИ.

Варненска област е с територия от 3820 кв. м, която представлява 3.5% от територията на страната. Територията на община Долни Чифлик (485.1 кв. км) е 13 % от територията на Варненска област и е втора след Провадия.

Съгласно класификацията на Националната концепция за пространствено развитие на България 2013-2025 г., община Долни чифлик, заедно с още 138 общини се намира в 5-то йерархично ниво. Това са общински центрове – села или много малки градове, където се осъществява първичното обслужване на населението на общините и където са налични работни места извън селскостопанската заетост – в сферата на социалните услуги, търговията, администрацията, промишленото и занаятчийското производство, образованието и културата. Важно условие за свързаността с останалите селища в общините и достъпа до тези услуги са удобните, изградени и поддържани, комуникационно- транспортните връзки.

През годините се забелязва лека тенденция към намаляване на селското население спрямо градското. 34 % от населението на общината живее в град Долни чифлик, а в селата е основно 66 %, като през 2005 г. то е било 69 %.

Таблица 11: Област Варна – население по общини, градове и села към 31.12.2011 г.

общини	общо население	дял от областта	население в градовете	% градско население	население в селата
Аврен	8 632	2%	0	0%	8632
Аксаково	20 484	4%	11 845	58%	8639

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Белослав	10 994	2%	7 782	71%	3212
Бяла	3 230	1%	2 011	62%	1219
Варна	343 643	72%	334 781	97%	8862
Ветрино	5 324	1%	0	0%	5324
Вълчи дол	9 956	2%	3 169	32%	6787
Девня	8 738	2%	8 031	92%	707
Долни чифлик	19 292	4%	6 638	34%	12654
Дългопол	14 248	3%	4 822	34%	9426
Провадия	22 603	5%	13 049	58%	9554
Суворово	7 200	2%	4 567	63%	2633
Област Варна	474 344	100%	396 695	84%	77649
Общо за страната	7 327 224		5 324 900	73%	2 002 324

От данните в таблицата е видно че населението на общината не е силно урбанизирано и няма такава тенденция.

Силно влияние върху градоустройственото развитие на Долни чифлик през последните години оказаха новите общественно-икономически условия и множеството одобрени ПУП.

1.3.4. Средно годишни доходи на едно лице, ниво на бедност

Средната годишна работна заплата в община Долни чифлик нараства през последните години - от 5 158 лева през 2008 г. на 6 458 лева през 2012 г. Най-висок ръст бележат възнагражденията в сектор „Селско, горско и рибно стопанство” – 8 798 лв., което основно се дължи на реализацията на продукцията в курортните комплекси. Следват сферата на „Образованието” – 7 075 лв. и „Преработващата промишленост” – 6 691 лв.

В образованието, държавните дейности, административните и спомагателни дейности увеличението се дължи преди всичко на държавната намеси и преди всичко на държавната политика.

Най-големия спад се отчита в средните годишни работни заплати в сектор „Строителство” – с 36,7 %, в „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти, далекосъобщения” – 35,8 на сто и „Операции в недвижими имоти” – 20,8 %. Намалението основно се дължи на световната и национална икономическа криза и на присъщия за тази криза отлив от инвеститори.

Таблица 12: Средна годишна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение в община Долни чифлик по икономически дейности през периода 2008 - 2010 година

(Левове)

Икономически дейности	2008	2009	2010	2011	2012

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Общо	5158	5344	5768	5941	6458
Селско, горско и рибно стопанство	5637	5693	6918	7938	8798
Добивна промишленост	..	..	..	..	..
Преработваща промишленост	5977	5540	5904	6332	6691
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	-	-	-	-	-
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	..	..	..	..	..
Строителство	6551	4575	3369	3253	4147
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	3235	3793	3782	4179	4583
Транспорт, складиране и пощи	5528	5597	5005	4899	5061
Хотелиерство и ресторантьорство	3330	3389	3585	4007	4143
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	5578	4348	..	..	3576
Финансови и застрахователни дейности	8752	..	..	..	..
Операции с недвижими имоти	7733	5454	5009	4295	6126
Професионални дейности и научни изследвания	10420	..	..	..	..
Административни и спомагателни дейности	..	2978	3091	3410	3762
Държавно управление	4734	5142	5709	5370	6294
Образование	5725	6679	7076	6957	7075
Хуманно здравеопазване и социална работа	4525	4745	4829	5196	5740
Култура, спорт и развлечения	..	3281	3989	3660	4017
Други дейности	3254	4623	4180	4092	4879

Източник: НСИ.

Независимо от финансово-икономическата криза се отчита лек растеж на индивидуалната средна работна заплата в община Долни чифлик, което има две измерения, че нивото на бедност без да е преодоляно е намаляло, а от друга страна – това намаляване се дължи на социалната политика от държавата и отделни сектори на частния бизнес, често подпомаган с евросубсидиране.

1.3.5. Образование

Една от важните цели на общоевропейската стратегия „Европа 2020” е подобряване на образователното равнище на населението, по-специално увеличаване на дела на населението с висше или еквивалентно на висше образование и намаляване на дела на преждевременно напусналите училище.

Образователната система в община Долни чифлик е структурирана така, че да обхваща максимално пълноценно децата и учениците от всички населени места, а специалностите след 8 клас се разкриват след ежегодни анкети сред децата, както и според нуждите на общината от специалисти.

В общината 3 от основните училища са средищни, което означава, че в тях се обучават деца и ученици от съседни населени места, в които няма училища. Те се извозват

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

със специализирани училищни автобуси по специална транспортна схема. Основното училище в с. Голица е единствено във Варненска област със статут на „защитено училище“. Във всичките училища на територията на общината е въведена целодневна организация на учебния ден през този период.

Осигурява ежедневно закуска на учениците и обяд на учениците, които са на целодневна организация на учебния ден. Във всички училища са оборудвани информационни кабинети с високоскоростен интернет.

Две от училищата в общината са санирани по проект от Фонд „Енергийна ефективност“. По друг проект, финансиран от Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013г. са обновени и три детски градини със новооборудвани парно-отоплителни инсталации и слънчеви колектори.

Броят на учениците в община Долни чифлик намалява с 88 за периода през учебната 2013 – 2014 г. в сравнение с 2007/2008 г., като най-нисък той е бил през учебната 2010 – 2011, когато учениците са били със 122 по-малко от първоначало сочения период.

Таблица 13: Училища и учащи се в община Долни чифлик 2007 – 2014 г. (брой)

учебна година	училища					брой ученици
	НУ	ОУ	СОУ	Профес. училища	общ брой	
2007/2008	1	6	1	1	9	2300
2008/2009	1	6	1	1	9	2216
2009/2010	1	6	1	1	9	2202
2010/2011	1	6	1	1	9	2178
2011/2012	1	6	1	1	9	2204
2012/2013	1	6	1	1	9	2190
2013/2014	1	6	1	1	9	2212

Източник: Община Долни чифлик.

Като цяло, след 2011 г. се забелязва тенденция отново към увеличаване на броя на учениците. Анализът през сочения период констатира, че не е била налична необходимост от преструктуриране на училищната мрежа.

През учебната 2013/2014 г. в община Долни чифлик се обучават 2062 ученика в общинските училища и 150 ученика в професионалната гимназия както следва.

- СОУ „Васил Левски“, гр. Долни Чифлик – 865 ученика в 36 паралелки;
- Професионална гимназия по селско стопанство „Ив. Вл. Мичурин“, гр. Долни Чифлик – 150 ученика;
- ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Старо Оряхово – 479 ученика в 21 паралелки;
- ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Венелин – 141 ученика в 8 паралелки;
- ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, с. Голица – 30 ученика в 4 паралелки;
- НУ „Св. св. Кирил и Методий“, с. Шкорпиловци – 24 ученика в 3 паралелки;
- ОУ „Христо Ботев“, с. Пчелник – 173 ученика в 10 паралелки;
- ОУ „Христо Смирненски“, с. Гроздьово – 259 ученика в 13 паралелки;
- ОУ „Паисий Хилендарски“, с. Горен Чифлик – 151 ученика в 9 паралелки;

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни“, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

През 2013 година в гр. Долни чифлик е открит нов филиал на детска градина с капацитет за 2 групи с 50 деца, но стартира с 1 целодневна детска група. През 2014 год. ще се разкрие и втората целодневна група. През учебната 2013/2014 г. в детските градини на община Долни чифлик се отглеждат, възпитават и обучават 603 деца в 25 целодневни групи, 1 яслена група и 1 полудневна група със 109 човека персонал. Задължителната предучилищна подготовка на децата се осъществява в подготвителни групи в детските градини и училища.

- ОДЗ “Мечо пух” гр. Д. Чифлик с филиал в с. Голица и с. Булаир – 238 деца в 10 целодневни групи и 1 полудневна
- ЦДГ “Щастливо детство” с. Старо Оряхово с филиал с. Шкорпиловци и с. Рудник - 133 деца в 6 групи
- ЦДГ “Щурче” с. Гроздьово с филиал с. Нова шипка – 110 деца в 5 групи
- ЦДГ „Пламъче” с. Пчелник с филиал с. Горен чифлик – 77 деца в 3 групи
- ЦДГ Здравец” с. Венелин – 45 деца в 2 групи

През последните години се забелязва тенденция за увеличаване броя на децата в детските заведения.

Таблица 14: Детски градини в община Долни чифлик 2007 – 2014 г. (брой)

учебна година	брой групи	брой деца	брой детски градини	Педагогически/ обслужващ персонал
2007/2008	25	525	9	99
2008/2009	27	598	9	105
2009/2010	27	585	9	105
2010/2011	27	589	5	106
2011/2012	27	583	5	106
2012/2013	26	574	5	106
2013/2014	27	603	5	109

Източник: Община Долни чифлик.

Броят на децата в детските заведения на община Долни чифлик се увеличава с 78 за периода през учебната 2013 – 2014 г. в сравнение с 2007/2008 г. Персоналът, зает в тях също нараства с десет – съответно от 99 на 109.

Тенденцията за увеличаване през сочения период е оптимистична в демографски план и от икономическа гледна точка за общината.

1.3.6. Здравеопазване

На територията на Община Долни чифлик няма болнични заведения. По данни на Регионалната здравна инспекция функционират следните структури, предоставящи услуги в сферата на здравеопазването:

1. Брой регистрирани амбулатории за първа медицинска помощ – 17

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

2. Брой регистрирани амбулатории за първа дентална помощ – 4
3. Брой аптеки – 5
4. Брой дрогерии – 1
5. Брой регистрирани амбулатории за специализирана медицинска помощ - 11

За спешните случаи работи филиал на Бърза медицинска помощ. Много често филиалът е единствената възможност за достъп на населението до медицинска помощ, като това се отнася и за контингента граждани, които са с нарушени здравноосигурителни права.

В общината функционират и 10 стоматологични кабинета, както и медицински кабинети към всяка образователна институция.

1.3.7. Социални дейности, услуги и социално включване

В общината има разгърната мрежа за социални услуги, включващи както институционални, така и социални услуги в общността за някои рискови групи от населението.

В Долни чифлик към момента функционират следните **специализирани институции:**

- Дом за възрастни хора с умствена изостаналост – с. Горен чифлик, капацитет 62 места;
- Дом за деца с умствена изостаналост – с. Рудник, капацитет 35 деца;
- Защитено жилище за лица с умствена изостаналост - с. Г. чифлик, капацитет 8 лица.

Социалните услуги в общността, са следните:

- Дневен център за стари хора – гр. Долни чифлик, пл. „Тича” №1, капацитет 20 места;
- Център за социална рехабилитация и интеграция за деца с увреждания - с. Рудник, капацитет 34 деца;
- Център за социална рехабилитация и интеграция за деца и възрастни с увреждания - гр. Долни чифлик, пл. „Тича” №1, капацитет 30 деца и възрастни;
- Център за настаняване от семеен тип / ЦНСТ/ за лица с психични разстройства - с. Горен чифлик, капацитет 15 лица;
- Наблюдавано жилище – в рамките на операция „Живот в общността” в с. Солник с капацитет 8 потребители с леки психични разстройства;
- Домашен социален патронаж - гр. Долни чифлик, пл. „Тича” №1, обслужва 117 лица;
- Личен асистент.

В съответствие с новите тенденции в развитието на социалните услуги се предвижда социалните услуги в специализираните институции да бъдат преобразувани и поэтапно закрити, като хората в тях ще бъдат изведени в алтернативни социални услуги в общността.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

В Стратегията за развитие на социалните услуги в община Долни чифлик са планирани за разкриване социални услуги в община Долни чифлик:

- **Общностен център за деца от 0 до 7 години и техните семейства**
- **Център за настаняване от семеен тип за деца с увреждания** - във връзка с процеса на деинституционализация на социалните услуги. специализираните институции за деца / като дома в с. Рудник/.
Центърът се изгражда и предстои да бъде завършен през септември 2014 г. и до края на годината в него да бъдат настанени 12 деца от специализирани институции за деца. Капацитетът му ще бъде 12+2 като 2 места са предвидени за временно настаняване на деца, застрашени от насилие.
- **Центъра за настаняване от семеен тип за лица с психични разстройства** с капацитет 15 потребители. Според предвижданията за деинституционализация на социалните услуги е възможно 15 от потребителите на ДВХУИ в Горен чифлик да бъдат изведени в този център. Услугата ще стартира от 01.01.2015 г.
- Център за обществена подкрепа
- Младежки клуб в рискови общности
- Център от резидентен тип за хора с психически увреждания
- Защитено жилище за хора с умствени увреждания

В Стратегията за развитие на социалните услуги в община Долни чифлик са заложили приоритети, насочени към предоставяне на социални услуги, подобряване на качеството им, рехабилитация, социално-правни консултации. Общината като институция трябва да гарантира качествено предоставяне на социалните услуги, да разработи мрежа от различни видове услуги; да поставя нови алтернативи насочени към хората, които имат най-голяма нужда от тях; работа над променена визия на социалните услуги в посока: социалните услуги адекватно да достигат при ползвателите.

Социалното включване е процес на приобщаване в групата на всички уязвими социални общности, деца и лица, които имат нужда от подкрепа. Политиката за социално включване следва да се изразява в две насоки:

- социално подпомагане на лицата в риск и на определена категория лица с висока степен на бедност;
- превенция на рискови фактори за социално изключване и изолация, водещи до попадане на трайно маргинализирани социално уязвими групи.

1.3.8. Култура и културни дейности, исторически забележителности

За запазването и развитието на културните традиции основна роля има дейността на читалища в община Долни чифлик. Шестнадесетте читалища в общината като обекти за предлагане на комплекс от културни дейности са с подчертан местен характер, имат

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

богата история и традиции. Поради това те са с най-добре представена (развита) инфраструктура. Основните културни дейности, развивани в тях, са любителското творчество, допълвано от библиотечна дейност и от различни типове школи (езикови, музикални и др.) в някои от тях. В общини Чифлик действат и 15 културни клубове на пенсионери.

Към читалищата и културните клубове функционират общо 64 колектива, като общият брой на самодейците надхвърля 2 000 души.

Община Долни чифлик изготвя план на културните прояви за всяка календарна година, в който са заложени прояви от национален, регионален и местен характер.

Някои от по-значимите ежегодни културни прояви са Народният събор за вайковски и други певци и свирачи на Гермето край с. Голица, Национален поетичен конкурс „Камчийски дни на поезията”, Общински фестивал на художествената самодейност, Седмица на морето – с. Шкорпиловци.

Археологическите паметници на територията на общината свидетелстват за обитаване и обществен живот от най-стари времена. Най-трайни са следите, останали от римляните. Това са части от изградената през Юстинианово време (527-565 г.) защитна система в източната част на Стара планина. Тя се е състояла от защитна стена "Герме", четириъгълни кули равномерно разположени по нея т.н. Хемска порта. Тя е минавала край сегашните населени места Обзор, Голица и Булаир. През нея е преминавал римският път Анхиало - Марцианопол. Към съществуващата система са принадлежали редица римски военни крепости. От тях се намират останки край селата Голица - м. Борун Градище, Бърдарево - м. Градище и гр. Долни чифлик - м. Голямото кале. Раннохристиянските гробища и базилика, както и старобългарския укрепителен вал "Табия" са свидетели на по-късни епохи. Най-старите исторически и културни паметници в общината са от времето на траките (крепостта Ерак и м. Шерба), която все още е слабо проучена. От времето на Римската империя са се запазили още редица руини - Ерите (римска пътна крепост в устието на р. Камчия), Ранно-християнска базилика край с. Шкорпиловци, Римска пещ по пътя за резервата Шерба.

Историческото наследство на община Долни чифлик се съхранява и експонира в Етнографската сбирка в гр. Долни чифлик. Тя представя народния бит от XIX и началото на XX век – поминък, занаяти, селско стопанство, обзавеждане и др.

1.3.9. Младежки дейности и спорт

Спортната и туристическата база на община Долни чифлик се състои от 6 стадиона, спортно възстановителна база с конферентна зала в местността „Марин тепе”. В общината са регистрирани 3 спортни клуба:

- Обединен спортен клуб /ОСК/ „Тича” със секции по борба, волейбол, шах мат, лека атлетика, тенис на маса, кик бокс
- Футболен клуб с. Гроздьово и гр. Долни чифлик
- Спортен клуб „Фаворит”

Със средства от Програмата за развитие на селските райони (ПРСР) 2007 – 2013 г. в с. Гроздьово е изграден Многофункционален спортен център и е оборудван напълно със съвременни уреди. Също със средства от ПРСР се реализира проект за изграждане на многофункционални спортни площадки на територията на община Долни чифлик – 6 броя

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

общо, разпределени по следните населени места: Долни чифлик -2 бр; Пчелник – 1; Гроздьово – 1; Горен чифлик – 1; Старо Оряхово – 1.

В общината функционира Уиндсърф и кайтсърф училище от 2006 год. и разполага с професионални инструктори с дългогодишен опит. Намира се на централния плаж в в КК „Шкорпиловци“ и разполага със съвременен сърф, уиндсърф и кайт оборудване, катамаран, моторна лодка, лейк борд.

Изградена е и функционира добре развитата спортна инфраструктура за разнообразни видове спорт, но все още недостатъчно се използва естественият морски ресурс на общината като зона за водни спортове и отдих на туристите.

1.3.10. Жилищен фонд, домакинства и семейства

По данни на НСИ общият брой на жилищните сгради в общината са 7271, като само в общинския център са 1890 бр.

Таблица 15: Жилищни сгради в община Долни чифлик по конструкция и населени места към 31.12.2013 година

(Брой)

	Общо	Стомано-бетонни	Тухлени	Други
Община Долни чифлик	7271	124	6625	522
с. Булаир	56	-	22	34
с. Бърдарево	76	-	69	7
с. Венелин	330	2	254	74
с. Голица	364	-	288	76
с. Горен чифлик	616	5	579	32
с. Гроздьово	853	20	711	122
с. Детелина	205	17	175	13
гр. Долни чифлик	1890	41	1806	43
с. Кривини	114	1	110	3
с. Нова Шипка	157	-	142	15
с. Ново Оряхово	138	1	132	5
с. Пчелник	657	-	620	37
с. Рудник	299	1	284	14
с. Солник	192	3	184	5
с. Старо Оряхово	799	10	770	19
с. Шкорпиловци	364	17	333	14
с. Юнец	161	6	146	9

Източник: НСИ.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Значителна част от сградния фонд (85%) е построен преди 1980 година. Над 90 % от сградите в община Долни чифлик са тухлени, около 1 % са стоманобетонни, а останалите са с друг вид конструкция.

8425 са частните жилища и едва 61 държавни, или общински.

Таблица 16: Жилища в община Долни чифлик по собственост и населени места към 31.12.2013 година

(Брой)

	Общо	Държавни или общински	Частни
Община Долни чифлик	8486	61	8425
с. Булаир	59	-	59
с. Бърдарево	76	-	76
с. Венелин	332	1	331
с. Голица	362	-	362
с. Горен чифлик	701	4	697
с. Гроздъво	898	-	898
с. Детелина	205	-	205
гр. Долни чифлик	2499	14	2485
с. Кривини	107	1	106
с. Нова Шипка	165	5	160
с. Ново Оряхово	144	-	144
с. Пчелник	807	4	803
с. Рудник	317	2	315
с. Солник	198	-	198
с. Старо Оряхово	888	29	859
с. Шкорпиловци	555	1	554
с. Юнец	173	-	173

Източник: НСИ.

Благоустроеността на жилищата е представена в таблицата по-долу:

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората**Таблица 17: Жилища в община Долни чифлик по благоустроеност и населени места към 31.12.2013 година.**

(Брой)

	Общо	ел. ток, водопровод, канализация, централно/ местно отопление	ел. ток, водо- провод, канализа- ция	ел. ток, водопро- вод	ел. ток	Само с водо- провод или без благоу- строеност
Община Долни чифлик	8486	771	6638	794	264	19
с. Булаир	59	1	52	5	1	-
с. Бърдарево	76	6	52	16	0	2
с. Венелин	332	13	282	23	14	-
с. Голица	362	6	223	82	51	-
с. Горен чифлик	701	32	583	66	17	3
с. Гроздьово	898	44	739	83	32	-
с. Детелина	205	17	177	4	7	-
гр. Долни чифлик	2499	498	1777	161	54	9
с. Кривини	107	1	43	62	1	-
с. Нова Шипка	165	1	131	29	4	-
с. Ново Оряхово	144	3	131	3	6	1
с. Пчелник	807	24	701	62	19	1
с. Рудник	317	11	267	22	16	1
с. Солник	198	4	95	97	1	1
с. Старо Оряхово	888	68	707	78	34	1
с. Шкорпиловци	555	38	511	1	5	-
с. Юнец	173	4	167	0	2	-

Източник: НСИ.

По данни от последното преброяване на населението към 01.02.2011 г., в 17-те населени места на общината има 6 761 домакинства и 5 581 семейства, като средният брой членове на едно домакинство е 2,8, а на семейство е около 2,9 човека.

1.4. Икономическо развитие

1.4.1. Състояние на местната икономика, тенденции, конкурентоспособност и предприемачество

Динамичните процеси на реструктуриране на общинската икономика, промените в отрасловата структура и развитието на реформата в селското стопанство са определили и равнището на икономическата активност на населението. Възрастовата структура и

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

образователното ниво са другите два определящи фактора, свързани с икономическата активност.

Развитието на общинската икономика в Долни чифлик е благоприятно повлияно от близостта на областния административен център – Варна, геостратегическото месторазположение, достъп до комуникации, образователни институции и отличната транспортна обезпеченост.

Природните и географските дадености, както и придобивания с десетилетия професионален опит на населението в този район предопределят и икономическото развитие в региона. Ето защо, в Долни чифлик предимно се развива селското, горското и рибното стопанство, търговията, дърводобивната и дървопреработвателната промишленост, хотелиерството и ресторантьорството и операциите с недвижими имоти.

Икономическото развитие на община Долни чифлик, независимо от световната икономическа криза през последните години се характеризира с позитивен ръст. Нарастването на общия обем от предприятия и техните приходи от обичайна дейност, нетните приходи от продажби сочат, колкото и да е минимален – икономически растеж.

Броят на предприятията в община Долни чифлик за периода 2007 – 2012 г. нарастват общо с 108. По официални статистически данни броят на предприятията през 2012 г. е 467. Приходите от обичайна дейност за същия период също нарастват от 41 302 хил. лв. на 79 703 хил. лв.

Предприятията в сектор „Селско, горско и рибно стопанство” нарастват от 30 на 101 броя. Тук се отчита съответно и ръст на приходите от обичайна дейност с 19 047 хил. лв.

Световната икономическа криза, поради свитите пазари е повлияла негативно на фирмите в секторите „Преработваща промишленост”. От 47 те намаляват на 34, но запазват стойностите си от обичайна дейност и нетните приходи.

Дружествата в сектор „Строителство” почти запазват своя брой през целия изследван период, но драстично се намаляват приходите им – от 2 669 хил. лв. на 269 хил. лв.

Най-голям относителен дял имат фирмите, работещи в областта на „Търговията, ремонт на автомобили имотоциклети” – 43,5 % от всички предприятия на територията на община Долни чифлик. Те също нарастват от 182 на 203 и отчитат ръст от 18 766 хил. лв. Това основно се дължи на туристическия сезон и покупателната способност на туристите.

Фирмите от сектор „Хотелиерство и ресторантьорство” се увеличават със 7, съответно и в приходите има ръст от 451 хил. лв.

През 2009 и 2010 г. се забелязва спад в „Операциите с недвижими имоти”, предимно в приходната част. Прави впечатление обаче, че независимо от икономическата криза дружествата, през последните две години увеличават своя дял.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората**Таблица 18: Предприятия (без финансовите) в община Долни чифлик по икономически дейности и приходи от обичайна дейност /брой/**

Икономически дейности	2007 г.		2008 г.		2009 г.		2010 г.		2011 г.		2012 г.	
	предприятия	Прих. от обичайна дейност	предприятия	Прих. от обичайна дейност	предприятия	Прих. от обичайна дейност	предприятия	Прих. от обичайна дейност	предприятия	Прих. от обичайна дейност	предприятия	Прих. от обичайна дейност
О Б Щ О	359	41302	364	54393	479	57088	464	54150	471	59852	467	79703
Селско, горско и рибно стопанство	30	7929	29	12954	89	17775	96	16299	109	17 281	101	26 976
Добивна промишленост	...	..	..	...	...	...	...	...	...	...	..	..
Преработваща промишленост	47	13830	31	18517	43	15327	35	12422	37	15 407	34	14 947
Строителство	9	2669	14	2642	13	19994	12	619	10	948	10	269
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	182	14119	186	17108	221	19994	211	21 789	193	21 898	203	32 885
Транспорт, складиране и пощи	19	630	19	813	23	1020	15	671	14	947	13	948
Хотелиерство и ресторантьорство	41	1515	41	1096	45	1261	43	1 431	53	2079	48	1 966
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	...	...	5	114	5	50	...	...	3	111	4	187
Операции с недвижими имоти	16	381	20	622	14	278	19	286	20	330	27	480
Професионални дейности и научни изследвания	..	..	3	127	4	92	5	116	7	335	5	234
Административни и спомагателни дейности	...	...	...	...	...	...	3	...	3	..	3	303
Образование	...	...	..	..	..	..	...	...	...	...	3	49
Хуманно здравеопазване и социална работа	9	229	11	274	11	401	13	421	11	419	11	435
Култура, спорт и развлечения	...	...	..	105	3	223	3	78	4	80	...	..
Други дейности	6	...	5	21	8	..	9	18	7	17	5	24

Източник: Териториално статистическо бюро – Долни чифлик – сумите са в хиляди лв.

Броят на фирмите от сектор „Транспорт, складиране и пощи“ от 19 през 2007 г. намаляват на 13, но увеличават своята приходна част с 318 хил. лв.

Сферата на „Хуманно здравеопазване и социална работа“ увеличава приходите от обичайна дейност приблизително 2 пъти. Останалите браншове почти запазват своите стойности през целия анализиран период.

Наетите лица по трудово и слежebно правоотношение в Община долни чифлик по икономически дейности след 2008 г. намаляват от 2061 на 1926 през 2012 г., като най-нисък ръст се отчита през 2010 г., когато наетите са били 1897 души. Това основно се дължи на финансово-икономическата криза и сезонността на заетост.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни“, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Таблица 19: Наети лица по трудово и служебно правоотношение в община Долни чифлик по икономически дейности през периода 2008 - 2012 година

(Среден годишен брой)

Икономически дейности	2008	2009	2010	2011	2012
Общо	2061	2195	1897	1949	1926
Селско, горско и рибно стопанство	281	375	320	306	342
Добивна промишленост	..	..	..	..	..
Преработваща промишленост	322	378	251	247	200
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	-	-	-	-	-
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	..	..	..	..	..
Строителство	39	14	10	19	9
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	295	333	301	284	347
Транспорт, складиране и пощи	41	40	24	28	25
Хотелиерство и ресторантьорство	58	80	80	87	74
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	8	4	..	..	3
Финансови и застрахователни дейности	9	..	..	..	..
Операции с недвижими имоти	11	8	10	24	9
Професионални дейности и научни изследвания	3	..	..	..	..
Административни и спомагателни дейности	..	38	31	53	27
Държавно управление	249	220	184	204	187
Образование	386	382	393	389	393
Хуманно здравеопазване и социална работа	166	169	150	141	130
Култура, спорт и развлечения	..	17	5	10	8
Други дейности	40	28	27	31	28

Източник: НСИ.

Преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ) в община Долни чифлик нарастват от 3 930 хил. лв. през 2007 г. на 9 755,1 хил. лв. през 2011 г.

2008 и 2010 г. в това направление са нулеви за общината, което до голяма степен се дължи на финансовата криза, както и на изтегляне на инвестиции от стратегически инвеститори в района.

По този показател община Долни чифлик се нарежда на пето място в областта след с общините с най-висок дял на ПЧИ Варна – 52 %, Девня – 26 %, следвани от Аксаково и Бяла.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората**Таблица 20: Чуждестранни преки инвестиции в нефинансовите предприятия в област Варна с натрупване към 31.12. по общини. (Хиляди евро)**

Област Общини	2007	2008	2009	2010	2011
Област Варна	1144852.7	1567246.4	1640335.0	1531539.3	1500599.7
Аврен	..	..	..	..	..
Аксаково	8136.4	8725.6	26950.5	27048.4	28828.8
Белослав	..	..	..	..	..
Бяла	1177.0	1030.1	16052.0	14383.3	16364.0
Варна	534147.9	849959.5	939530.4	831908.8	783705.8
Ветрино	..	..	..	-693.5	..
Вълчи дол	173.2	156.6	183.1	2.9	-37.8
Девня	323643.6	403341.8	394256.6	397616.5	384025.9
Долни чифлик	3930.0	..	9170.1	..	9755.1
Дългопол	1078.9	766.6	343.6	101.0	233.1
Провадия	..	5393.1	202.3	182.7	19.0
Суворово	739.9	442.0	..	17.1	-13.0

Източник: НСИ.

Преобладаваща част от предприятията в община Долни чифлик – около 96 % са микро с до 9 заети лица. През последната година от изследвания период в общината липсват средни и големи предприятия.

Таблица 21: Предприятия (без финансовите) по групи според броя на заетите в тях в община Долни чифлик за периода 2007 – 2012 година /брой/

Години	Предприятия общо	Групи предприятия според броя на заетите лица			
		1-9 микро	10-49 малки	50 - 249 средни	250 и повече Големи
2007	359	343	17	4	-
2008	364	356			
2009	479	458	21	3	-
2010	464	449	17	3	-
2011	471	456			
2012	467	451			

Източник: Териториално статистическо бюро – Долни чифлик (данните са предоставени с разминавания)

Разликата в някои от цифрите се дължат в динамиката на обществено-икономическите процеси и неотзвучалата криза у нас.

Община Долни чифлик разполага със значителен икономически потенциал за развитие на бизнес и за привличане на чуждестранни инвестиции. Гаранция за това са стратегическото географско разположение, близостта до изградената транспортна инфраструктура, развитите икономически функции и подходящите природно-географски условия. Икономиката на

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

общината по редица показатели е на сравнително високо ниво в сравнение с други общини със сходен функционален тип.

1.4.2. Промисленост

Промислеността в общината е представена от следните подотрасли:

- хранително-вкусова промисленост – производство на захарни изделия, сладкарски изделия, хлебопроизводство, месни производни;
- шивашка промисленост – производство на работно облекло;
- дърводобив и дървопреработване – производство на паркет, фурнировани плоскости, мебели, дограма, дървени въглища;
- преработваща промисленост – производство на комбинирани фуражи;
- добив на инертни материали, пясък, трошен камък;
- производство на строителни изделия и елементи;
- производство на алуминиева дограма.

Геоложките особености на Общината – наличието на находища на строителни материали – пясък, чакъли, глини и мергели за тухли са основна предпоставка за развитието на строителството.

С промишлено значение са находищата на :

- глини за тухли и керемиди при с. Гроздово;
- мергели за тухли и керемиди в землището на с. Гроздово;
- пясъци при с. Старо Оряхово.

Практически край много от населените места има разработени малки кариери за пясък, чакъл и глина, предимно за удовлетворяване на строителните нужди на населението.

Кариери за баластрени материали има разкрити по коритото на р. Елешница, р. Армера, р. Луда Камчия, над с. Горен чифлик.

Кариери за камък има в селата Голица, Булаир, Бърдарево, южно от гр. Долни чифлик.

Кариери за глина има по терасата на р. Камчия, до с. Горен чифлик в участъка „Лонгоза“, край с. Гроздово и в с. Пчелник – местността „Балтата“.

По-малки находища на пясък има край селата Нова шипка по долината на р. Камчия, с. Шкорпиловци и с. Детелина.

Добивът на инертни материали заема важна част от добивната промисленост на общината. В Долни чифлик се произвеждат строителни изделия и елементи, алуминиева дограма и др.

Изключително важен фактор за развитието на дърводобива и преработката на дървесина е местната осигуреност на суровини от горскостопанския сектор, както и – находищата на инертни материали за развитието на строителството. Преобладаващите широколистни гори - дъб, бук, ясен са ценен потенциал за развитието на дърводобивната и дървопреработваща промисленост.

Най-голям дял от промислеността, се пада на дърводобивът и дървопреработката. Предимно се произвеждат: паркет, фурнировани плоскости, мебели, дограма, дървени въглища.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

I.4.3. Туризъм

Туризмът следва да е приоритетен отрасъл за икономиката на община Долни чифлик, тъй като притежава едни от най-атрактивните природни и антропогенни туристически ресурси, които създават среда, благоприятна за обитаване и за развитие на курортно-рекреационните функции.

Закътана далеч от големи източници на замърсяване, община Долни чифлик е екологичен оазис: чист въздух, чиста почва, чисти води и уют, опазен от машинни и технологични шумове.

Община Долни чифлик разполага с изключително богати неусвоени ресурси за развитие на туризма – от традиционния морски ваканционен туризъм до все по-търсените напоследък алтернативни форми на селски, познавателен, ловен и екотуризъм. Пясъчно-плажовата ивица при устието на река Камчия и река Фъндъклийска е най-дългата по българското черноморие. На територията на общината тя е дълга 9,7 км. На крайморската територия са формирани 4 курортни комплекса: Камчия - Лонгоза, Шкорпиловци – север, Шкорпиловци – юг и Шкорпиловци – село.

Акваторията на морето и бреговата ивица предлагат много добри възможности за практикуване на водни спортове и къпане. Редуват се скални участъци и пясъчни плажове. Минералните извори, притежават много добри лечебни качества. Богати са горските масиви и горските паркове.

Антропогенните условия и ресурси за развитието на рекреацията и туризма включват съвременната култура и културното наследство, недвижими културни ценности. Природните и антропогенните условия и ресурси определят добри възможности за развитие на целогодишен поливалентен туристически продукт – морски, балнеоложки, Spa и Wellness, културен, конгресен, екологичен и селски. Към благоприятните туристически условия и възможности следва да се посочат добрите транспортни връзки, осигурени чрез близостта на двете пристанища – Варна и Бургас, международното летище „Варна” и „Бургас”, транснционалните транспортни коридори. Въпреки тези дадености туристическият потенциал не е усвоен и туристическото натоварване е по-слабо в сравнение с някои други общини от областта.

По приходи от подслон и туристически легла от чужденци и българи за 2011 г. община Долни чифлик се нарежда на второ място сред 10-те общини от областта след Варна. Четвърто място заема след общините Аврен, Бяла и Варна по реализирани нощувки и приходи от нощувки.

За подобряване услугите в туристическия сектор в област Варна, реализация на проекти и повишаване на конкурентноспособността в бранша е учредено Обединение на всички предприятия и институции, свързани с туризма – „Туристически Клъстер-Варна“, в което членуват и представителите от Долни чифлик.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Таблица 22: Средства за подслон, туристически легла и реализирани нощувки и приходи от нощувки в област Варна по общини за 2011 година.

Област / Общини	Средства за подслон		Легла		Реализирани нощувки	Приходи от нощувки	
Общо	от българи		от чужденци		Общо	от чужденци	
ВАРНА	454	56773	4488519	871886	3616633	184500801	155731968
Аврен	19	2331	217586	23856	193730	7294877	6976656
Аксаково	1	40	337	312	25	13073	375
Бяла	17	884	36479	8926	27553	834547	649689
Варна	377	51577	4165920	779203	3386717	175233948	147987882
Вълчи дол	1	12	673	673	-	11053	-
Девня	1	110	14689	14667	22	161681	360
Долни чифлик	27	1486	40850	32405	8445	737494	113805
Дългопол	6	201	2178	2178	-	42376	-
Провадия	3	70	5354	5213	141	106697	3201
Суворово	2	62	4453	4453	-	65055	-

Източник: НСИ.

Към недостатъчно усвоените туристически ресурси следва да посочим минералните извори, които позволяват съчетание на климат и балнеолечение по крайбрежието и удължаване на туристическия сезон, а също и обектите – паметници на природното и културното наследство, които предлагат възможност за обогатяване на почивката на море и удължаване на туристическия сезон.

На основата на богатите природни условия и ресурси по-нататъшното развитие на рекреацията и туризма в Долни чифлик трябва да се опира на разнообразяването на туристическото предлагане и удължаване на туристическия сезон, като се набляга на медицинския туризъм и водолечението, наред с другите алтернативни видове туризъм, базирани на антропогенните условия и ресурси – познавателен, културен, конгресен, спортен и др.

На територията на община Долни чифлик са категоризирани 85 бр. заведения за хранене и развлечения с капацитет 4 972 места за сядане. Местата за настаняване са 61 бр. с прилежаща леглова база - 2612 легла.

В КК "Шкорпиловци - север" са категоризирани 13 бр. места за настаняване, в КК "Шкорпиловци - юг" - 27 бр., в КК "Шкорпиловци - село" – 11 бр., които са различни по вид и категория са със следното разпределение: **1. Хотели - 5 бр.**, 1 бр. с категория "пет" звезди", 2 с категория "две" звезди и 2 с "една" звезда. **2. Семейни хотели - 4 бр.**, 3 с категория "две" звезди и 1 с категория "една" звезда, **3. Самостоятелни стаи - 5 бр.**, 2 бр. с категория "две" звезди" и 3 бр. с "една" звезда. **4. почивна станция - 1 бр.** с категория "една" звезда. **5. Къща за гости - 6 бр.** 3 бр. с категория "две" звезди и 3 бр. с "една" звезда. **6. Бунгала - 39 бр.**, 4 бр. с категория "две" звезди и 35 бр. с "една звезда".

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Къщите за гости в с. Шкорпиловци са 3 бр., и по 1 в с. Кривини, с. Солник и с. Бърдарево.

В м. "Гермето" с. Голица се намира ваканционно селище "Гермето", което разполага с 13 бр. бунгала и 1 ресторант. В с. Гроздьово се намира Еко- комплекс "Шерба" – хотел и ресторант. Ваканционно селище "Еко - парк Венелин" с. Венелин разполага с 20 бр. бунгала и 5 бр. самостоятелни стаи. На територията на общината се намират и 2 хижи в м. "Марин тепе" гр. Долни чифлик.

Природните условия в общината предлагат възможности за развитие на алтернативни форми на туризъм. Термалните минерални води със балнео-профилактични свойства в района на с. Шкорпиловци и на гр. Долни чифлик могат да бъдат ползвани за балнеолечение и за развитие на балнеотуризъм. Предпоставки за развитието на ловен туризъм има в БИРП "Самотино" и комплекс "Горска барака", ловностопански район "Шерба", "Фазанария".

Всичко това – излизът на Черно море, р. Камчия, наличието на исторически обекти, биорезерватите и ловните стопанства, както и находящите се термални минерални води с балнеоложко значение са изключителна предпоставка за развитието на различни видове туризъм. Нов момент със съществено значение за развитието на туризма и в перспектива е включването на голяма част от територията на общината в сферата на въздействие на общоевропейската програма НАТУРА 2000.

Богатото биоразнообразие и нископланинския релеф западната част на общината са благоприятни за развитие на селски и ловен туризъм, а наличието на защитените територии са предпоставка за развитие на екологичен и познавателен туризъм.

Към настоящия момент потенциалът за развитие на туризъм в общината не е пълно усвоен. За привличането на външни туристи е необходимо провеждане на активна маркетингова политика и изграждане на съвременна туристическа инфраструктура.

1.4.4. Селско стопанство

35% от общата площ на Община Долни чифлик е обработваема земя. Тя представлява 81,9 % от общата площ на земеделските територии (170 080 дка). Най-голям дял в обработваемата земя в общината имат нивите 86 %, следват ливадите и пасищата 11% (9 893 дка) и трайните насаждения 3%.

На територията на общината има общо 240 регистрирани земеделски производители, съгласно Наредба № 3 от 1999 г., за поддържане регистъра на земеделските производители, които обработват 100 % от обработваемата площ.

В общината по - големите регистрирани ЗП с над 1000 дка са:

1. „Юдисагро“ ЕООД в землището на с. Венелин;
2. „Варна фууд“ ООД в землището на с. Булаир;
3. „ИСМ - 91 ИСА САЛИ“ в землището на с. Нова Шипка и Гроздьово;
4. „Анкора 12“ ЕООД в землището на с. Гроздьово;
5. „Екофрукт“ в землището на Нова Шипка;
6. „Ник и Доб“ ООД в землището на с. Гроздьово;
7. „Силво 2000“ ЕООД в землището на с. Гроздьово;

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни“, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

8. ЕТ „Перчемлиева - С. Николова” в землището на с. Гроздьово;
9. ЕТ „Дъга -67 Иван Манолов” - в землището на с. Старо Оряхово, с. Рудник, с. Н. Оряхово;
10. “Аграрроев” ЕООД в землището на с. Бърдарево, с. Кривини, с. Солник, с. Старо Оряхово;
11. „Агроферт - 80” ЕООД в землището на с. Рудник;
12. „БМ Агро” в землището на с. Рудник и с. Старо Оряхово;
13. „Градина - 2000” ООД в землището на с. Венелин, гр. Долни чифлик;
14. ППК „Крайморие” в землището на с. Ново Оряхово, с. Старо Оряхово, с. Шкорпиловци;
15. „Балканагро 2008” ООД в землището на с. Голица;
16. ПК „Сотир Костов” в землището на гр. Долни чифлик;
17. „Агро сим” в землището на гр. Долни чифлик;
18. „Мелница чифлика” ЕООД в землището на с. Бърдарево, с. Старо Оряхово, гр. Долни чифлик, с. Кривини, с. Пчелник и с. Гроздьово;
19. „Габъра” ООД в землището на с. Солник;
20. ЗС „Напредък” ЕООД в землищата на с. Булаир, Бърдарево, Венелин, Голица, Г. чифлик, Гроздьово и др.
21. ЕТ „Оникс - Даниел Димитров” в землищата на селата Венелин, Г. чифлик, Гроздьово и Нова Шипка;
22. ЕТ „Дева -74 - Иван Кръстев” в землищата на с. Горен чифлик, Пчелник;
23. „К и Д Билд” в землищата на гр. Долни чифлик, с. Ново Оряхово, с. Рудник, с. Старо Оряхово, с. Шкорпиловци, с. Юнец;

Относително големият дял на обработваемата земя и благоприятните климатични и почвени условия са предпоставка за развитие на земеделието в общината. Притежателите на земя са сдружени в 2 земеделски кооперации и 4 частни арендатори. Отглеждат се предимно зърнени култури (83 % от обработваемата земя), следвани от техническите култури, зеленчуците и трайните насаждения. Основната зърнена култура е пшеницата (38 % или 21261 дка от производството на зърнените култури). Втора по значение е ечемикът (12 % или 6908 дка от площите засети със зърнени култури), който е в тясна зависимост от броя на животните в общината. Пшеницата и ечемикът присъстват трайно в сеитбооборота, а напоследък са застъпени и нестандартни за общината производства на овес, ръж, тритикале, просо, сорго. Другата основна фуражна култура от значение за продуктивното животновъдство е царевичата. Засетите площи 9383 дка или 17 % от общата обработвана земя. Произведени са 4884,7 тона при среден добив 526 кг/дка.

От маслодайните технически култури в общината най-големи площи заема слънчогледа. Засети 9199 дка или 16 % от общата обработвана земя.

Традиционно за общината е отглеждането на трайни насаждения – ябълки, сливи, праскови, череша, вишни, лозя. Те заемат площ от 1672 дка. В северната част на общината насажденията са преобладаващо овощни, а в южната лозови. Най-голям дял от площите, заети с овощни видове, имат ябълките. Реализацията на продукцията от овощарството е насочена предимно към гр. Варна, малка част към КК ”Шкорпиловци” и КК ”Камчия”.

Състоянието на трайните насаждения е все още влошено, въпреки инвестициите от ПРСР през последните години в тази област. Изтича амортизационния срок на реално ползване. Голяма част от тях не се обработват поради настъпване на трайни увреждания

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

на насажденията и липса на финансови средства за обезпечаване отглеждането им. Необходимо е бракуване и ликвидиране на старите амортизирани насаждения и създаването по нов образец на съвременни масиви от овощни видове.

Зеленчукопроизводството е развито по поречието на р. Камчия и представлява 0,4 % от обработваната земеделска земя. Стимул в развитието на зеленчукопроизводството е близостта до големия консумативен център - гр. Варна и курортните комплекси.

В района на с. Голица и Бърдарево се отглежда лавандула.

Главният проблем за производителите на плодове и зеленчуци в общината е лошото състояние на напоителната система, което се дължи на липса на финансови средства за възстановяването и поддържането ѝ. През следващия планов период 2014 – 2020 г. се очакват мащабни инвестиции именно в тази област.

Климатичните условия, наличието на пасища и ливади в полупланинската част на общината и фуражното производство създават благоприятни условия за отглеждане на овце, крави, говеда, свине и др.

В северната част на територията на общината като водещо се е наложило говедовъдството, следвано от овцевъдството, а в южната – овцевъдството и свиневъдството. Наблюдава се тенденция към увеличаване на общия брой животни във всички стопанства в Общината, обуславящо се от търсенето на вътрешния пазар. В земеделските стопанства се отглеждат: 593 броя говеда, 6 284 броя овце, кози – 2 735 бр. Свинете значително намаляват от 5525 през 2007 г. към края на 2012 г. те са 2 220 броя. При птиците също се забелязва голямо намаление от 19 240 броя на едва малко над 4 000 бр.

Таблица 23: Брой на отглежданите животни

	ГОВЕДА		БИВОЛИ		ОВЦЕ		КОЗИ		СВИНЕ		ПТИЦИ		ПЧЕЛИ
	Общ о, бр.	в т.ч. крав и	Об що , х.бр	в т.ч. би во, ли ци	Общ о, х.бр	в т.ч. май ки.	Общ о, х.бр	в т.ч. май ки	Общ о, х.бр	в т.ч. ма йк и	Общ о, х.бр	Коко шки носач ки	бр.
Долни чифлик	593	350	7	5	6284	4623	2735	1381	2220	88 1	4.85	4.4	1662

Източник: ОСЗ – Долни чифлик

Много от земеделските производители се възползваха от ПРСР и със средства от нея модернизираха стопанствата си, което е сериозен стимул за увеличаване на дейностите в този бранш.

От агростатистика се наблюдават 2 бр. кланици за червени меса:

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- „Агромес” ООД – гр. Долни чифлик;
- ЕТ”Рикарди-Св.Добрев” – гр. Долни чифлик.

На сегашния етап интерес се проявява и към подотрасъла пчеларство, като е налице нарастване броя на пчелните семейства. Интересът се очаква още да нараства с оглед механизмите за финансиране на различни програми и инициативи в сферата на пчеларството.

1.4.5. Горско стопанство

Горските територии са 285331 ха, което е 58 % от общата територия на общината. Това обуславя както развитата дърводобивна и дървопреработваща промишленост, така и развитието на ловния туризъм. На територията на общината развива дейност Териториално поделение Държавно ловно стопанство - Горен чифлик.

Средногодишното ползване на главните сечи е 39 560 м³, а на отгледните сечи 25 150 м³. Годишно се залесяват 29,4 ха топола, акация, липа и ясен. Една част от територията се използва за паша на едър и дребен рогат добитък, а друга е обект на билкарите за диворастващи билки и горски плодове.

Преобладаващите дървесни видове в ДДС “Шерба” са благун 25,8% и цер 16,7%. Средногодишните ползване на главните сечи 19178 м³, а на отгледните 11613 м³. Ежегодно се залесяват в ДДС “Шерба” 27,2 ха топола, акация, липа, ясен.

Предпоставки за развитието на ловен туризъм има в “Шерба”. Преобладаващите видове дивеч в ловните райони са благороден елен, сърна, елен лопатар, дива свиня, заек, яребица, фазан.

Намаляване обема на залесителните мероприятия и активизирането на сечта в последните години са предпоставка за очаквани екологични промени в близко бъдеще.

1.4.6. Морска индустрия и “син растеж”, рибарство и аквакултури

В т.н. ”морска индустрия” се включват корабоплаване, корабостроене и кораборемонт, пристанищна дейност, морски ресурси, морска наука и образование, всички дейности и услуги, обслужващи морския бизнес. Всички тези дейности имат своя история, развитие и настояще във Варненска област. Характерно е, че всички дейности в морската индустрия са взаимно свързани и развитието на една от тях води до развитие и на другите. Морската индустрия винаги е работила по международните изисквания и стандарти в пазарна среда.

Развитието на Варненска област, в т. ч. и Долни чифлик като част от Черноморския район и от крайбрежните зони на ЕС, е обект на специално внимание и се обвързва с няколко ключови европейски документа, между които особено значение има **Директива 2008/56/ЕС**, поставяща основите на интегрираната морска политика, която цели обединяването на приоритетите в областта на транспорта, рибарството и аквакултурите, туризма, сигурността и безопасността, управлението на риска, опазването на околната среда, развитието на науката и иновациите.

В т.н. “син растеж” европейската политика включва разнообразни дейности в научните проучвания и производството – създаване на обща база данни в резултат на

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

морските изследвания и проучвания, добив на нефт, природен газ и полезни изкопаеми в морското пространство, установяване на защитени зони в морските акватории, опазване на чистотата на морската вода за морските обитатели и за туристическо водоползване, развитие на подводна археология и подводен туризъм.

Съвместната Оперативна програма на Черноморския басейн (**СОП Черноморски басейн**), регулирана от инструмента за европейско добросъседство и партньорство (ENPI) на ЕС има за цел да допринесе за: “засилено и устойчиво икономическо и социално развитие на регионите на Черноморския басейн”.

Към приоритета *Подкрепа* за трансгранични партньорства се предвиждат мерки за укрепване на достъпността и свързаността, насърчаване на съвместни инициативи за развитие на туризма и създаване на административен капацитет за изпълнение на местни политики за развитие. Към приоритета за *Споделяне* на ресурси и компетенции за защита и опазване на околната среда се предвиждат мерки за укрепване на съвместна база от знания и информация, необходими за справяне с общите предизвикателства в опазването на околната среда на морските системи. Предвижда се насърчаване на научните изследвания и иновациите в областта на опазването и защитата на природни територии и насърчаване на инициативите за сътрудничество, насочени към иновациите в технологиите и управлението на твърди отпадъци и управление на системи за отпадъчни води. *Подкрепата* за културни и образователни мрежи за установяване на обща културна среда в басейна на морето ще се търси чрез насърчаване на културните мрежи и образователен обмен в общностите от басейна на Черно море.

Приоритетите и мерките по СОП Черноморски басейн могат да допринесат за подпомагане развитието на проблемните територии и изглаждане на вътрешно регионалните и вътрешно областните различия и да спомогнат икономиката в областта да става по-конкурентноспособна в периода на икономическа криза, глобализация и промени в климата.

Търсеното въздействие е в посока на подпомагане на икономическото и социално развитие и сближаване в Черноморския регион; развитие на туризма, създаване и промотиране на общи туристически продукти в Черноморския регион; развитие на капацитета и връзките с бизнеса и публичната администрация, превенция на риска и опазване на водните системи, повишаване качеството на управление на екосистемите и ресурсите в Черно море. В тази връзка община Долни чифлик следва през следващия планов период да идентифицира партньори, с които съвместно да реализира проекти в тази област.

На територията на община Долни чифлик се намира Еко-парк „Венелин“, който притежава един от най-големите рибарници в България. Паркът обхваща 600 хил. кв. м кристално чисти водни басейни (рибарници).

Риболовът и отглеждането на аквакултури е специфичен отрасъл, пряко свързан с “морската индустрия” и туризма. Повечето от рибните видове имат местно значение и задоволяват местния пазар и обектите на туристическата дейност.

Със средства по Оперативна програма за развитие на сектор Рибарство 2007 – 2013 г. е създадена Местна инициативна рибарска група (МИРГ) и „Местна стратегия за развитие на рибарска област Бяла – Долни Чифлик – Аврен“. Групата успешно администрира проекти за местната общност.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни“, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Данните, касаещи сектор Рибарство за територията, са ограничени по вид и количество – предоставят се основно от ИАРА и частично от Агенция „Морска администрация” съдържат само основните категории данни, които могат да бъдат изведени от електронния регистър. Липсват конкретни данни, характеризиращи рибарите

Според проучване на МИРГ занимаващите се с риболов и аквакултури са:

Таблица 24: Занимаващи се с риболов и аквакултури на територията на РО

Бяла / рибари	268
Долни чифлик / рибари	25
Аврен / рибари	55
аквакултури с администрацията	30
Общо	378

Източник: МИРГ.

Търсеното въздействие е в посока на модернизация, разширение, изграждане и оборудване със садкова инсталация и повишаване на производствените мощности на ферми за отглеждане на морска и сладководна аквакултури; нарязване (скрапиране) на стари риболовни кораби; въвеждане на информационна система за автоматизиране на производствената дейност.

1.5. Техническа инфраструктура – свързаност и достъпност на територията на община Долни чифлик

1.5.1. Транспортно-комуникационна система

Територията на община Долни чифлик се обслужва от автомобилен транспорт. Чрез него се осъществяват производствените връзки и гражданските пътувания между населените места. Пътната мрежа на територията на общината е разделена на Републиканска пътна мрежа и Общинска пътна мрежа, осигуряващи връзки на населението от общината до областния център – град Варна и до по-големите градове

През община Долни чифлик минава един първокласен път, който е и международен I-9 /Е – 87/. Варна – Бургас. Този път поставя в благоприятно положение общината относно превоза на товари и хора.

Пътищата от Републиканската пътна мрежа съгласно справка от Агенция Пътна инфраструктура, Областно пътно управление – Варна на територията на община Долни чифлик са:

- Път I-9- „Граница Румъния – Дуранкулак – Шабла – о.п. Каварна – Балчик – Оброчище – Кранево – Златни пясъци – Свети Константин – Варна – Старо Оряхово – Обзор – о. п. Слънчев бряг – Бургас – Маринка – Звездец – Малко Търново – граница Турция” от км. 141+500 до км. 150+000 – 8,5 км.;
- Път III-904- „I-9 – Старо Оряхово – Долни чифлик – Гроздьово – Бозвелийско – (Провадия – Дългопол) III-208” от км. 0+000 до км. 29+000 – 29,0 км.;

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Път III-2083- „III-208 (Провадия – Дългопол) – Сава – Цонево – Гроздьово” от км. 12+200 до км. 15+600 – 3,4 км.;
- Път III-9042- „III-904 (Долни чифлик – Гроздьово) – Венелин – Садово – Бенковски – (Здравец – Варна) III-9006” от км. 0+000 до км. 9+100 – 9,1 км.;
- Път III-9044- „III-904 (Долни чифлик – Гроздьово) – Дъбравино – Юнак – Синдел – Тръстиково – (Девня – Варна) I-2” от км. 0+000 до км. 3+000 – 3,0 км.

Общата дължина на Републиканските пътища на територията на община Долни чифлик е 53,0 км.

Реализирани проекти през 2007 – 2013 г. от АПИ са следните:

- Ремонт пътни отсечки път III-2083- III-208 (Провадия – Дългопол) – Сава – Цонево – Гроздьово” от км. 12+200 до км. 15+600 – през 2009 г.
- „ЛОТ 23 по ОПРР: Рехабилитация на път III-904- „I-9 – Старо Оряхово – Долни чифлик – Гроздьово – Бозвелийско – (Провадия – Дългопол) III-208” от км. 17+400 до км. 23+403,86” – 6,003 км. – през 2012 г.

Проектни материали за периода 2014 – 2020 г., които се очакват да бъдат реализирани от АПИ са:

- Път III-904 „I-9 – Старо Оряхово – Долни чифлик – Гроздьово – Бозвелийско – (Провадия – Дългопол) III-208” от км. 0+000 до км. 17+400 – 17,4 км. По Оперативна програма „Региони в растеж” 2014 -2020 г.

Общинската пътна мрежа е 64 км. Поради спецификата на района – селскостопански, по голяма част от пътищата се предвиждат тежки машини, в следствие на което асфалтовата покривка се бързо се износва и амортизира.

Таблица 25: Списък с пътната мрежа
ПЪТИЩА 1 – ВА КАТЕГОРИЯ

№	Път №	Наименование	Обслужваща община
776	VAR1171	/ VAR1174/ Шкорпиловци – к. к-с Шкорпиловци – в. з. Тича - Шкорпиловци	Долни чифлик
777	VAR1174	/I – 9/ Старо Оряхово – Ново Оряхово - Шкорпиловци	Долни чифлик
778	VAR1175	/III – 904/ Долни чифлик – Кривини – Голица - Булаир	Долни чифлик

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ПЪТИЩА 3 – ТА КАТЕГОРИЯ

№	Път №	Наименование	Обслужваща община
1311	VAR3170	/ VAR1175/ долни чифлик – м. Марин тепе	Долни чифлик
1312	VAR3172	/III – 904, Долни чифлик – Гроздьово/ Горен чифлик – м. Орлов камък	Долни чифлик
1313	VAR3173	/III – 9042, Перник – Венелин/ - м. Турсуна	Долни чифлик
1314	VAR3176	/III – 2083/ Гроздьово – х. Бункера	Долни чифлик
1315	VAR3177	/III – 906, Рудник – Дюлино/ - Юнец	Долни чифлик

Източник: Решение № 236 / 13.04.2007 г. на Министерски съвет

Съгласно ДП НКЖИ ЖП Секция Горна Оряховица, на територията на Община Долни чифлик се намират:

1. Железопътни линии

- Част от 3-та главна жп линия Карнобат – Синдел - Варна Фериботна - текущ път в граници от км 104+977 до км 111+295 и спирка Нова Шипка с приемно здание на км 108+400. Спирката е необслужвана, но там спират всички пътнически влакове.

2. Поземлени имоти

- по 3-та жп линия от км 104+977 до км 111+295 - имоти с обща площ 216,172 дка в землището на с. Нова Шипка, публична и частна държавна собственост
- свободни терени в землищата на с. Горен чифлик, с. Пчелник, гр. Долни чифлик и с. Старо Оряхово с обща площ 400,193 дка - ивица с дължина около 16 км от закритата 34-та жп линия Юнак - Старо Оряхово, съгласно РМС № 324 /23.12.2003 г., които са частна държавна собственост, предоставени за управление на ДП „НКЖИ”.

Към настоящия момент жп линията Юнак – Старо Оряхово е ликвидирана и с горепосочените свободни терени могат да се извършват разпоредителни действия. Съществува възможност някои от тези терени да бъдат засегнати при изготвяне на Общински план за развитие 2014-2020 г. и това да се уреди при спазване на предвидения в българското законодателство ред за предоставяне на държавни имоти.

Автобусният транспорт се осъществява от едно частно дружество в общинската, областната и републиканската транспортна схема. Таксиметровата дейност – от 6 фирми с 30 автомобила.

1.5.2. Водоснабдяване и канализация

На територията на община Долни чифлик задоволяването на питейно-битовите нужди на населението и осигуряването на необходимия воден капацитет за промишлени и

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

стопански нужди се осъществява основно от “В и К” ООД – Варна. Малка част от промишлените нужди се задоволяват, посредством собствени водоизточници. Водните количества се осигуряват от местни водоизточници. Изградеността на ВиК-мрежата е представена по-долу:

Таблица 26: Водопроводна и канализационна мрежа на територията на общината в км

Водопроводна и канализационна мрежа към 2013г.		
Населени места	Водопроводна мрежа, км	Канализационна мрежа, км
гр.Долни чифлик	78,1	15,0
с.Бърдарево	10,9	0
с.Булаир	6,0	0
с.Венелин	16,2	0
с.Голица	16,7	0
с.Горен чифлик	26,6	0
с.Гроздьово	34,0	0
с.Детелина	7,1	0
с.Кривини	9,6	0
с.Ново Оряхово	6,4	0
с.Нова Шипка	8,4	0
с.Пчелник	25,2	0
с.Рудник	12,9	0
с.Старо Оряхово	35,8	0
с.Солник	14,0	0
с.Шкорпиловци	23,3	0
с.Юнец	5,8	0

Източник: „ВиК” ООД – Варна

И в община Долни чифлик, както в цялата страна, степента на изграденост на канализационните системи е далече по-ниска в сравнение с водоснабдителните системи.

Таблица 27: Съотношение на подадените и полезно изразходвани (инкасирани) количества вода по населени места, през 2011г., 2012г. и 2013г.

Населени места	Подадена вода, хил.куб.м			Полезно изразходвана (инкасирана) вода, хил. куб.м					
				Битови нужди			Промислени нужди		
	2011г.	2012г.	2013г.	2011г.	2012г.	2013г.	2011г.	2012г.	2013г.
гр.Долни чифлик	436	472	454	194	198	192	18	18	16
с.Бърдарево	6	7	5	4	3	3	0,3	0,3	0,1
с.Булаир	8	8	7	4	4	4	0,1	0,2	0,1
с.Венелин	31	37	31	20	21	20	2	3	2
с.Голица	30	35	30	21	22	20	1	1	0,8
с.Горен чифлик	68	78	73	42	46	45	12	11	12
с.Гроздьово	137	167	153	68	73	70	3	4	4
с.Детелина	36	42	43	18	18	19	1	1	2
с.Кривини	10	11	10	5	5	5	0,1	0,2	0,04

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

с.Ново Оряхово	18	21	20	10	10	9	0,6	0,7	0,5
с.Нова Шипка	15	20	19	10	12	10	0,4	0,3	0,4
с.Пчелник	91	90	97	45	46	44	2	2	2
с. Рудник	46	48	47	20	19	19	4	4	3
с.Старо Оряхово	173	198	188	75	73	76	16	15	9
с.Солник	22	27	22	13	13	13	2	2	2
с.Шкорпиловци	106	122	145	28	32	33	30	31	37
с.Юнец	17	23	16	6	6	5	3	5	3

Източник: „ВиК” ООД – Варна.

Също съгласно местното ВиК дружество най-належащите обекти за изграждане и/или реконструкция на ВиК инфраструктура на територията на община Долни чифлик, за периода 2014-2020 г. са:

- Частична подмяна на уличен водопровод в с. Голица, 400 м Ø125 етернит с ПЕВП Ø 140 до Помпена станция (ПС) Голица;
- Частична подмяна на магистрален водопровод, 900 м Ø 150 етернит с ПЕВП Ø 160 от водоем Юнец до с. Юнец;
- Частична подмяна на уличен водопровод в с. Горен чифлик, 750 м Ø 80 етернит с ПЕВП Ø 90;
- Частична подмяна на магистрален водопровод, 1000 м Ø 250 етернит /Марин тепе - Бяла/ с ПЕВП Ø 200 от разпределителна шахта (РШ) до водоем Горица.

1.5.3. Енергийна инфраструктура

Електроснабдяването се осъществява от „ЕНЕРГО-ПРО Мрежи“ АД с подстанции Старо Оряхово и Долни чифлик. Подстанциите са свързани двустранно в районната мрежа 110 kV, което позволява по-голяма сигурност и резервиране при аварии в системата. Така развитата мрежа високо напрежение осигурява добри възможности за електрозахранване, но част от съоръженията са физически и морално остарели и с незадоволителна степен на надеждност.

Всички населени места получават захранване на средно напрежение, като на места, най-често в курортните комплекси, се явяват проблеми с възможностите за захранване на нови товари. Остарелите мрежи и ниската им надеждност в някои райони оказват негативно влияние на снабдяването на консуматори в рамките на нормативните параметри.

При влошаване на климатичните условия често възникват аварии. Има резки спадове в напрежението на подаваната ел. енергия.

На територията на всички населени места има изградено улично осветление, което покрива цялата улична мрежа. Монтираха се енергоспестяващи осветителни тела, които гарантират икономия на ел. енергия при запазване нормалното осветление на улиците.

От няколко години в общината се работи по проблемите на енергийната ефективност. Общинският съвет в Долни чифлик е приел Програма за енергийна ефективност с план за поэтапно въвеждане на мерки в сградите общинска собственост.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

1.5.4. Телекомуникации

По данни на Европейската обсерватория за информационни технологии ЕИТО, развитието на електронните съобщения в световен мащаб в последното десетилетие се доминира от мобилните гласови услуги и интернет, следвани от мобилния широколентов достъп. Фиксираният широколентов достъп се характеризира с нисък темп на растеж, докато фиксираният телефонни услуги следват тенденцията на намаляване от предходните години.

И в Долни чифлик, наложилата се през последните години тенденция на намаление на фиксираната телефонна плътност и увеличение на мобилната продължава, като стойността на показателят „фиксирана телефонна плътност по домакинства” бележи постоянно намаление, подобно на процесите в страната. Община Долни чифлик разполага с цифрова телефонна централа, отговаряща на съвременните технически изисквания и стандарти.

При показателя „мобилна телефонна плътност” се наблюдава непрекъсната тенденция на увеличение, като България вече изпреварва голяма част от държавите-членки на ЕС, но темпът на нарастване на мобилната плътност се забавя. GSM покритието на населението в общината е 99,99%.

Всички населени места в общината имат покритие на мобилните оператори. Проблем остава широколентовият и високоскоростен достъп до интернет, особено в по-малките населени места: Кривини, Солник, Бърдарево, Голица и Булаир. Има разположени усилвателни станции в населените места. Справка от Мтел сочи следното:

Таблица 28: Покритие на телекомуникациите по населени места.

Населено място	Брой поставени съоръжения /антени/	Покритие с мобилни телефонни връзки	Достъп до интернет чрез мрежата на М-Тел
гр. Долни чифлик	3	Да	Да
с. Булаир	-	Да	Да
с.Бърдарево	-	Да	Да*
с.Венелин	-	Да	Да
с.Голица	2	Да	Да*
с.Горен чифлик	-	Да	Да
с.Гроздъво	-	Да	Да
с.Детелина	-	Да	Да
с.Кривини	-	Да*	Да*
с.Нова Шипка	-	Да	Да*
с.Ново Оряхово	-	Да	Да
с.Пчелник	-	Да	Да
с.Рудник	2	Да	Да*
с.Солник	-	Да*	Да*
с.Старо Оряхово	3	Да	Да

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

с.Шкорпиловци	3	Да	Да
с.Юнец	-	Да	Да*

Източник: Мтел.

* - За осъществяване на връзка с по-високо качество е необходимо инсталиране на приемно устройство с външна антена, монтирана на покрива или фасадата на сградата.

В гр. Долни чифлик, както и в селата Голица, Рудник, Старо Оряхово и Шкорпиловци, има изградени базови станции на Мобилтел.

Таблица 29: Осигуреност на обитаващите жилища с кабелна телевизия, сателитна антена, компютър и достъп до интернет през последното преброяване 2011 г.

	Общо		В градовете		В селата	
Долни чифлик	жилища	живеещи лица	жилища	живеещи лица	жилища	живеещи лица
Кабелна телевизия	1730	5463	857	2668	873	2795
Сателитна антена	2752	9204	783	2746	1969	6458
Компютър	1514	5675	716	2668	798	3007
Достъп до интернет	1387	5102	664	2426	723	2676

Източник: НСИ.

По данни на Евростат за относителният дял на домакинствата, използващи интернет в страните от ЕС-27, през периода 2007-2012 г. се наблюдава тенденция на постоянно нарастване.

Запазва се и тенденцията на растеж в регулярното използване на интернет от хората на възраст между 16 и 74 навършени години.

Известни проблеми с достъпа до интернет съществуват основно в селата, където все още степента на оборудване на фирмите и домакинствата с компютри е твърде ниска и е необходимо изграждането на публични места за достъп до мрежата /телецентрове/. Това води до задълбочаване на териториалните различия в използването на информационни и комуникационни технологии (ИКТ) и се отразява на регионалния икономически растеж и конкурентоспособност. В този контекст насочването на ресурси за развитието на електронните комуникации добива изключителна важност за преодоляване на регионалните различия в достъпа до електронни услуги и развитието на информационното общество в общината.

Изграждането на обществени информационни системи и гарантираното предлагане на Интернет услуги за целия обществен сектор, включително и на улеснен достъп за хората с увреждания, е задължителна стъпка към информационното общество.

Допълването на изграждащите се елементи на националната транспортна, енергийна, водоснабдителна и телекомуникационна инфраструктура с проекти от

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

регионално и местно значение на територията на общината, ще осигурят комплексното и хармонично развитие на надеждна техническа инфраструктура, която да бъде в състояние да обслужва не само икономическия растеж в центъра на общината, но и реализирането на мащабни инвестиционни проекти в промишлеността, селското стопанство, туризма и услугите в цялата община.

1.6. Опазване на околната среда – екологично състояние и рискове

1.6.1. Състояние на въздух, води, почви и шум

Атмосферен въздух

Територията на общината попада в район с минимален брой случаи с тихо време, което спомага за разсейването на евентуално замърсяване в района. Изключение правят западните части на долините на р. Камчия и р. Фъндъклийска, където има условия за образуването на температурни инверсии и задържане на атмосферните замърсители.

Община Долни чифлик е отдалечена от регионалните източници на замърсяване на въздуха. Тя попада в групата на районите, определени от ИАОС съгласно изискванията на Наредба № 7 за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, в които нивата на атмосферните замърсители не превишават долните оценъчни прагове.

На територията на община Долни чифлик няма постоянни пунктове за мониторинг на качеството на атмосферния въздух.

Дървопреработващите предприятия замърсяват въздуха с прах, серен и азотен диоксид, но поради финансово-икономическата криза те почти са спрели производствата си. Основният замърсител "Алфа УУД-България" АД към момента е прекратил напълно дейността си. Базите за производство на дървени въглища не функционират от началото на отчетния период, тъй като са незаконно изградени и несъобразени с екологичните изисквания и Закона за устройство на територията. В тази връзка, с оглед спазването на нормативните изисквания Общинският съвет е приел Концепция за производство на дървени въглища, в която са посочени изискванията за изграждане на такива обекти.

Автотранспортът е източник на замърсяване на въздуха в прилежащите ивици до пътните артерии. Замърсяването е със серни и азотни оксиди, въглероден оксид, олово, полиароматни въглеводороди. Изложени на такова замърсяване са жилищните територии на с. Старо Оряхово, с. Рудник, гр. Долни чифлик и с. Гроздьово, през чиито територии минават оживените пътища Варна – Бургас и Старо Оряхово – Провадия.

Атмосферният въздух е с най-добри показатели в приморската и западната планинска част на общината.

За намаляване на замърсяването на въздуха от автотранспорта е необходимо да се рехабилитира и доизгради зелената система, особено в областта на транспортното озеленяване. Наличието на дървесна и храстова растителност около пътните артерии предотвратява разсейването на вредните газове и праха и блокира миграцията на тежки метали в почвата и околната среда.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

За намаляване на замърсяването на въздуха от комунално-битовото отопление през студения период на годината се предприемат мероприятия за повишаване на енергийната ефективност на сградите.

Води

Повърхностни води

На територията на общината реките Двойница и Елешница са застъпени в горните си течения, а р. Камчия - в долното си течение. На територията на общината се намират почти всички десни притоци на р. Камчия – р. Доделен, р. Армира, р. Кованлъшка и р. Чаирдере, както и р. Фъндъклийска с малки изключения.

Екологичното състояние на река Камчия се следи в два постоянни пункта за наблюдение: пункт BG2KA00119MS002 при с. Гроздьово и пункт BG2KA00119MS001 при м. Пода, при устието на реката.

В Оценката на актуалното количество и качество на водите в Черноморски басейнов район периодично правена от БДЧР – Варна, екологичното състояние на р. Камчия в участъка след вливането на р. Луда Камчия до вливане в Черно море е класифицирано като **лошо**. Водите в този участък са замърсени с органични вещества, азот и фосфор.

Точкови източник на замърсяване на р. Камчия на територията на община Долни чифлик са кариерата за добив на трошен камък на Ескана АД, рибарник „Елешница“, с. Гроздьово на „Елсед“ ЕООД, ПСОВ към „Алфа УУД – България“, гр. Долни чифлик, които заустват промишлени отпадъчни води в нея.

Дифузни източници на замърсяване на водите на река Камчия са населените места в общината без ПСОВ и канализация, както и депата и нерегламентираните сметища, разположени близо до реката.

Естественят воден баланс и хидродинамика на р. Камчия е нарушен от построените диги по цялото долно течение (от местността „Пода“ до водослива на реките Луда и Голяма Камчия), от построените язовири („Елешница“, „Горен чифлик“, „Долни чифлик“ и „Пчелник“) и направените корекции по речното дере. Извършени са немалко корекции и по речните дерета на притоците на р. Камчия. Това се прави с цел регулиране на водния отток, предотвратяване на наводнения и придобиване на работни площи, които понастоящем са 50 000 дка.

Хидротехническото строителство и корекциите на речни дерета във водосбора на р. Камчия са довели до унищожаване на естествените разливни територии на реката и нарушаване на естествения воден баланс, което се е отразило негативно върху екологичният ѝ статус и състоянието на биосферния резерват „Камчия“. Като резултат от отводняването се просмукват морски води, които предизвикват засоляване на почвите и подпочвените води. Едни от мерките, които ще се приложат за възстановяване на естествения воден баланс в долното течение на р. Камчия, съгласно Плана за управление на природен резерват „Камчия“ за периода 2005–2014 г. (изготвен от МОСВ и Българо-Швейцарската програма за опазване на биоразнообразието), е напълно или частично ликвидиране системите за отводняване и премахване на дигите по южния бряг на реката в участъка на резервата, които все още са факт.

Естествените езера и блата по поречието на р. Камчия са пресушени и превърнати в обработваема земя с изградени напоителни системи. Част от тях са се съхранили

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни“, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

единствено на територията на резервата “Камчия”. Това са типични крайморски езера и блата, предимно мигриращи с изкуствено регулирано водно ниво - колебанията във водното ниво зависят от подпочвените води и работата на напоително-отводнителната система под с. Старо Оряхово.

При пълно или частично възстановяване на естествените влажни зони и езера около реките се предоставят възможности за развитие на алтернативен туризъм, тъй като тези местообитания привличат птици, подобряват рибните популации и разнообразие, разширяват възможностите за реализиране на проекти, финансирани по програмите за развитие на екотуризъм и опазване на биоразнообразието в България.

На територията на общината има 5 язовира (като за единия липсват конкретни данни) и два рибарника. Общата характеристика на язовирите в общината е представена в таблицата по-долу.

Таблица 30: Параметри на язовирите в общината.

Язовир	Поречие	Дълбочина при яз.стена, м	Максимален обем, млн.м ³	Полезен обем, млн.м ³	Огледална площ, км ²	Проектна категория
Горен Чифлик	Камчия	17,3	1,6	1,58	0,32	II
Долни Чифлик	Камчия	17,2	2,52	2,45	0,528	II
Пчелник	Камчия	17,7	1,162	1,1	0,22	II
Юнец	Фандъклийска	12,8	0,443	0,432	0,1	II

Източник: МИРГ.

Деретата на територията на Община Долен чифлик са с недостатъчна проводимост и се нуждаят от ремонтно-възстановителни работи. За да не се допусне заливането на къщи и имоти в общината при евентуално повишаване на нивото на водите е необходимо системно почистване на деретата от наноси, храстовидна растителност и натрупани битови отпадъци.

С оглед ограничаване и максимално предотвратяване на рисковете и щетите от наводнения и ерозия за населението в Община Долни чифлик и опазване на човешкия живот и здраве, Общината е реализирала проект по ОП “Регионално развитие” 2007 – 2013 г. за почистване на речното корито и изграждане на защитни съоръжения на р. Армира, с. Горен чифлик; реконструкция на плочен водосток на р. Армира с. Горен Чифлик; почистване коритото на дере в с. Нова Шипка и изграждане на защитни съоръжения; почистване и облицовка на охранителен канал над ел.подстанция с. Старо

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Оряхово. Въпреки, че чрез тези дребномащабни инициативи се цели да се допринесе за устойчиво развитие, все още по предварителни данни се констатираат рискови участъци от наводнения, които са разпределени по поречия и акватория: поречие р. Камчия 11 уязвими зони.

За състоянието на морските води пред общината определящо е трансграничното постъпване на замърсени водни маси. Местните източници на замърсяване на морската акватория имат незначително участие в общото замърсяване. Част от тях замърсяват директно морските води. Това са част от курортните обекти около с. Шкорпиловци, животновъдните стопанства в района на селото и застрояването на морския бряг.

Подземни и минерални води

Община Долни чифлик попада изцяло във Варненския хидроложки район. Изключение правят югозападните ѝ части, които се намират в Източнобалканския район. Във Варненския хидроложки район в хидроложко отношение най-добре проучена е Долнокамчийската падина. Натрупаните статични запаси от подземни води са значителни - възлизат на 160-170 млн. м³. Водата е прясна с обща минерализация между 0,4 и 0,6 г/дм³ и е от средно до много твърда. По минерален състав е хидрокарбонатно-калциево-магнезиева. В най-източната част на падината се смесват сладки води със солени от морето, при което се получават засолени води с хидрокарбонатно-хлоридно-натриево-калциев състав.

Напорни води (извори) с малък дебит (3 дм³/сек) има в с. Ново оряхово. Ненапорни води с обща минерализация 2,6 г/дм³, средно твърди и съдържащи сероводород има в района на с. Венелин.

Термални минерални води са разкрити в източната част на общината в района на с. Шкорпиловци в район "Долна Камчия". Водата съдържа минерали с промишлено и балнеоложко значение.

Питейни води

Основната част от населените места и населението са осигурени с необходимите количества питейни води. Населените места Долни чифлик, Кривини, Гроздьово, Пчелник, Детелина, Старо оряхово, Шкорпиловци, Ново оряхово, Рудник и Юнец се захранват от магистрален водопровод "Камчийски пясъци". Населените места Булаир, Голица, Солник, Венелин, Горен чифлик и Бърдарево се водоснабдяват от местни водоизточници.

Недостиг на питейни води има в с. Булаир през лятото, а част от вилната зона на с. Шкорпиловци не е водоснабдена.

Висок е делът на населението в общината обслужвано от пречиствателни станции за питейни води – 89,4%, при 80,2% за областта.

Изготвен е работен проект за водоснабдяване на селата Кривини, Солник, Бърдарево, Голица и Булаир. По проекта е изградена частта до с. Кривини, останалата част има частично извършени строителни дейности и не е завършена.

Значителна част от водопроводната мрежа е амортизирана и това води до чести

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

аварии и значителни загуби на вода. Подобряването на качеството на водоснабдяването в общината изисква реконструкция, подмяна и доизграждане на водопроводната мрежа.

Отпадъчни води

Характерна за общината е ниската степен на изграденост на канализационната система, а там където тя е изградена не отговаря на изискванията за опазване на повърхностните и подземните води и поддържане на здравословна жизнена среда.

Частично изградена е канализационната система на гр. Долни чифлик, с. Гроздьово, с. Бърдарево, с. Голица и с. Рудник.

Общата дължина на изградената канализационна мрежа в гр. Долни чифлик е 7 км, но допуснати пропуски при изграждането ѝ са довели до приемането ѝ и стопанисването ѝ от ВиК само на 3 км от канализацията. Водите се отвеждат в пречиствателната станция на завода „Алфа Ууд – България“, но тя е в недобро техническото състояние и капацитетът ѝ не е достатъчен да поема градските отпадъчни води. През изминалия планов период е разработена техническа документация за довършването на ВиК мрежата, който се очаква да бъде реализиран през периода 2014 – 2020 г.

В с. Гроздьово е изградена канализационна мрежа по главната улица и обхваща 1/3 от селото. В с. Шкорпиловци битово-фекалните води се отвеждат чрез събирателен колектор до пречиствателно съоръжение на брега на р. Фъндаклийска. Има изградени и три броя биодискове за пречистване на формиращите се отпадни води от три почивни бази.

В останалите населени места в общината битовите отпадъчни води (предимно битово-фекални) се отвеждат до септични ями или директно се заустват в реките. Септичните ями са източник на заразни болести и неприятни миризми. В с. Старо Оряхово отпадъчните води от центъра на селото и промишлените сгради в близост се отвеждат непречистени до канал от напоително-отводнителната система, което е недопустимо.

Съгласно Програмата за прилагане на Директива 91/271/ЕЕС относно пречистване на отпадъчните води от населени места и Наредба № 6 за емисионни норми за допустимо съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти, до 31.12.2014 г. всички агломерации от 2000 до 10000 е.ж. трябва да имат изградени канализационни мрежи. В срок до 31.12.2014 г. отпадъчните води от посочените агломерации, които постъпват в канализационните мрежи, преди заустването им във водните обекти трябва да бъдат подложени на вторично или еквивалентно на него пречистване. Три населени места на територията на общината са с население над 2000 е. ж. – гр. Долни чифлик, с. Гроздьово и с. Старо Оряхово. Изграждането на канализационни мрежи и пречиствателни станции за формираните в тях отпадъчни води няма да може да се извърши в посочените срокове, за да бъдат спазени нормативните изисквания и да бъде прекратено замърсяването на повърхностните води, подземните води и почвите на територията на общината.

Отпадъчните води от агломерации под 2 000 е.ж., които постъпват в канализационни мрежи, преди заустването им в повърхностни пресни води и устия на реки, трябва да бъдат подложени на подходящо пречистване, което осигурява спазването на емисионната норма на водоприемника и спазването на разпоредбите на Наредба №6 от

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни“, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

9.11.2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водните обекти. Срокът за изпълнение на изискването е 31.12.2015 г. За да бъде спазено това изискване на националното и европейското законодателство е необходимо изграждането на канализационни мрежи в селата в община Долни чифлик с население под 2000 е. ж. и избор на подходящ метод за третиране на отпадъчните води – изграждане на биологуни, филтрационни полета, почвени филтри и др.

Освен изграждане и рехабилитация на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води, за подобряване на екологичното състояние на водите ще допринесе и почистването на каналите на овражно-речната система от отпадъци и ефективното и законосъобразно управление на отпадъците, генерирани на територията на общината.

Почви и нарушени терени

На територията на общината има следните почвени типове:

- излужени и карбонатни черноземи в комплекс със сиви горски почви - в най-северните части на общината (на север от р. Камчия) в землищата на селата Венелин, Пчелник, Гроздьово, Нова шипка и Старо оряхово;
- сиво-кафяви горски почви – в хълмистите и нископланински части и на територията на юг от Камчийската низина (землищата на с. Булаир, с. Бърдарево, с. Голица, с. Кривини, с. Рудник, с. Юнец, с. Солник и с. Шкорпиловци);
- алувиално-ливадните почви - преобладават в Камчийската долина, долината на река Фъндъклийска и притоците им.

По отношение на почвената характеристика общината може да се раздели на две зони:

- Първа зона – обхваща северната част на общината и включва Камчийската низина и оградните ѝ склонове, заета е от алувиално-ливадни почви и черноземи. Преобладаващите земи са от I до III категория.
- Втора зона - обхваща южните части на общината, където преобладават сиво-кафявите горски почви и алувиално-ливадни почви. Преобладаващите земи са от III до V категория.

Подходяща зона за отглеждането на екологично чиста селскостопанска продукция е първа зона. Във втора зона е уместно да се съхранят естествените горски съобщества и да се стимулира в по-висока степен развитието на екотуризма. Опазването и подобряването на почвеното плодородие в перспектива ще бъде постигнато чрез подходящ сеитбооборот при оптимално използване на торове и препарати за растителна защита, консултации на частните земеделски производители с професионални агрономи и т.н.

В с. Старо оряхово има пункт за мониторинг на почвите и отчитане влиянието на р. Камчия върху почвите.

Като цяло в общината наднормено замърсяване с тежки метали няма. Ограничено замърсяване с олово и кадмий съществува в няколко метровата прилежаща ивица на пътя Варна – Бургас и Старо Оряхово – Провадия.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Почвите в общината се замърсяват главно от нелегалните сметища около населените места и неправилното съхранение на селскостопанските отпадъци. Данни за замърсяване на почвите има за територията на бившето летище в с. Пчелник.

Нарушени са почвената покривка и ландшафта на местата, където се добиват незаконно строителни материали. Това е сериозен проблем за община Долни чифлик и областта. В сравнение с други общини по Северното черноморие, в община Долни чифлик ерозираните терени и свлачищата са малко.

Вкислени и засолени почви има в териториите на резерват “Камчия”, както и в местността “Блатото” в с. Старо оряхово и с. Ново оряхово. Вкисляването и засоляването е следствие от отводняване на терените и проникване на солени води от морето.

За ограничаване на замърсяването на почвите на територията на община Долни чифлик следва да бъдат закрити, санирани и рекултивирани съществуващите нерегламентирани сметища, да бъдат предприети мерки за недопускане възникването на нови замърсени с участъци места и да се организира правилното съхранение и компостиране на селскостопанските отпадъци.

Шум

Основните източници на шум в общината са автотранспорта и промишлените предприятия в гр. Долни чифлик. Шумовото натоварване в общината е ограничено. Известно натоварване на акустичната обстановка има в гр. Долни чифлик, с. Рудник и с. Старо оряхово, където е сравнително по-интензивен автотранспорта. Поради слабото развитие на промишлена дейност в общината въздействието ѝ върху акустичната обстановка е незначително.

Мероприятията, които следва да се извършат от общината за запазване на акустичния комфорт на населението, са свързани с поддържане и озеленяване на площите в района на източниците на производствен шум и пътните артерии, ремонт на пътните участъци и подобряване организацията на движението на автомобилите.

1.6.2. Дейности по управление на отпадъците

На територията на общината се генерират отпадъци от комунално-битовата дейност на населението, от производството и от строителната дейност.

Опасни отпадъци има складиран на територията на бившето летище при с. Пчелник. Отпадъците са загробени в “В-В” кубове, които осигуряват надеждна защита срещу разпиляване или изтичане на пестициди, хербициди и други отровни химикали останали в складовете на бившите селско-стопански структури.

Битовите отпадъци се депонират на определени площадки.

Генерирането на битови отпадъци е в зависимост от мястото на образуване на отпадъците и стандарта на живот на населението в общините, като варира по сезони. Нормата на натрупване е ~ 300-350 кг /жит. год. , а за селата нормата на натрупване е под 200- 300 кг/ жит/год. През летните месеци нормата на натрупване е с 18-20 % по-висока.

Към настоящия момент не съществува достатъчно достоверна система за отчитане и документиране на количествата и състава на отпадъците, генерирани на територията на община Долни чифлик.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Количествата генерираните битови отпадъци в община Долни чифлик са определени при следните изходни условия:

- приета прогноза за изменение на броя на постоянните жители на общината на база на тенденциите през последните години;
- приета норма на натрупване за постоянните жители 225 кг/жит.год.;
- отчитане на курортистите през активния сезон и на очакваното им увеличение през следващите години (от 2 500 легла сега до 50 000 легла в бъдеще);
- приета норма на натрупване за курортистите 367 кг/жит.год;
- продължителност на туристическия сезон – 2 месеца; натовареност на базата 80%.

Прогнозните количества генерирани битови отпадъци и приетия морфологичен състав на отпадъците са представени съответно в таблица в таблицата по-долу.

Таблица 31: Генерирани битови отпадъци в Община Долни Чифлик

Година	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Население	19027	18857	18688	18521	18355	18191	18028	17867	17707
Отпадъци от население, т	4288	4249	4211	4174	4136	4099	4063	4026	3990
Нощувки туристи, екв. жит.	-	-	4000	5000	6605	6605	6605	6605	6605
Отпадъци от туристи, т	-	-	1468	1835	2424	2424	2424	2424	2424
Общо генерирани отпадъци, т	4288	4249	5679	6009	6560	6523	6487	6450	6414
Общо депонирани отпадъци, т	3795	3712	4900	4556	4721	4447	4197	4159	4121

Източник: Община Долни чифлик.

Таблица 32: Морфологичен състав на генерираните отпадъци

Име/ Година	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Хартия	303	324	346	361	379	393	407	415	423	431	437
Полимери	31	46	53	64	71	76	80	82	83	84	83
Метал	50	51	52	55	55	55	55	53	54	54	54
Стъкло	56	71	85	95	95	117	119	122	121	129	119
Общо рециклируеми	440	492	536	575	600	641	661	672	681	698	693
Общо битови отпадъци	4327	4288	4249	4211	4174	4136	4099	4063	4026	3990	3955

Източник: Община Долни чифлик.

Основният начин за третиране на твърдите битови отпадъци в общината е депонирането. До 2005 г. за целта са използвани 16 селски сметища и 1 общинско депо. Освен тях са съществували множество нерегламентирани сметища. С въвеждане на системата за събиране на отпадъците за всички населени места се преминава към депонирането им на общинското депо в гр. Долни чифлик. Депото е разположено в

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

местността “Дюлгер бахче” в землището на Долни Чифлик, на 1,5 км наляво от регулацията до пътя за Варна през с. Старо Оряхово. Общината е представила План за реконструкция и привеждане на депото в съответствие с предписанията на Наредба 8/2004 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци – Решение №03-08-00/30.09.2005.

Експлоатацията на депото създава риск за околната среда. То не е оградено и защитено срещу разпиляване на отпадъците. В северозападна посока от депото минава открито речно течение (канал), който може да бъде замърсено от изтичащия от депото инфилтрат. В обхвата на мерките по възстановяване и закриване на депото трябва да бъде включено изграждането на преграден дренаж за инфилтрат по северозападната граница на депото. В геоложко отношение районът, в който се намира депото, е изграден от алувиалните отложения на р. Камчия, смесени с тези от Чаир дере. В алувиалните отложения има формирани водоносни хоризонти, които са в хидравлическа връзка с водите на реките. Съществува опасност от замърсяване на повърхностните и плитко залягащите почвени води. Необходимо е провеждането на мониторинг на повърхностните и подземни води.

Във връзка с управлението на отпадъците в региона, с Решение на ВОС от 08.10.2002 г. е основано АД с участието на част от общините във Варненска област – „Екополис” ЕООД. Изготвен е идеен проект за регионално депо близо до гр. Провадия. Ползвана е техническа помощ и съдействие от МОСВ. Проектът е приет от Областен експертен съвет през 2006 г. Изготвен е доклад по ОВОС, който е отхвърлен с Решение № II-8/2010 г. на Висшия експертен съвет. С Решението по ОВОС площадката в Провадия се определя като неприемлива. На 31.08.2010 г. МОСВ прекратява договора за финансиране. На 21.07.2011 г. е взето решение за прекратяване и ликвидация на акционерното дружество. На 30.09.2010 г. в МОСВ е изпратено писмо от община Вълчи дол с решение от заседание на кметовете на заинтересованите общини и Областния управител с предложение за депо да се ползва резервната площадка до с. Войводино. На 20.04.2011 г. е проведено общо събрание за учредяване на Регионално сдружение за изграждане на Регионална система за управление на отпадъците на общините Вълчи дол, Аврен, Бяла, Ветрино, Девня, Долни Чифлик, Дългопол, Провадия и Суворово. В момента се изработва инвестиционно предложение „Регионално депо за отпадъци – регион Провадия”.

До изграждане на новото депо ангажиментите на общината по отношение на отпадъците са:

- организиране на разделно сметосъбиране;
- поетапно закриване на всички нерегламентирани сметища;
- изграждане на контейнерни и претоварни станции на местата на действащите сметища на селата.

След изграждане на депото в Провадия се предвижда закриване на общинското депо и трайно ликвидиране на старите замърсявания.

Строителните отпадъци не се отделят регулярно и няма конкретни данни за количествата и състава им. Очаква се значително нарастване на тези отпадъци през следващите години във връзка с предстоящото масово строителство в КК „Шкорпиловци”.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

1.6.3. Мерки за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени

Общинската програма за енергийна ефективност на Долни чифлик е важна стъпка в енергийната политика и предприемането на мерки за ограничаване на изменението на климата. Една интелигентна, устойчива енергийна политика е съвкупност от политиката за опазване на околната среда, икономическата, иновационната и социалната политика. Тя преоставя големи възможности за съчетаване на нужните мерки за опазване на климата с нови технологични и икономически дейности с перспективни работни места.

Състоянието на сградите, оборудването и инсталациите в повечето общински и обществени обекти налагат провеждането на мерки за намаляване разхода на енергия както и влагане на инвестиции във физическото обновяване на сградите и подмяната на съоръженията. Потреблението на горива и енергия се извършва чрез амортизирани отоплителни инсталации и котли в сградите без ефективен контрол на горивния процес и автоматизирано подаване на горива, лошо физическо състояние на сградите и конструкциите – без стандартните изолации на покриви и стени, стари дограми, позволяващи безпрепятствена инфилтрация на студен въздух; осветление с енергоемки светлоизточници, липса на режими за топлоподаване, липса на локални организационни мероприятия.

Реализирането на проекти в тази сфера ще спомогне за подобряване на екологически фактор: по-ниско изразходване на ресурси, отдаване по-голяма важност на климата, качество на въздуха.

За намаляване на замърсяването на въздуха от автотранспорта е необходимо да се рехабилитира и доизгради зелената система, особено в областта на транспортното озеленяване. Наличието на дървесна и храстова растителност около пътните артерии предотвратява разсейването на вредните газове и праха и блокира миграцията на тежки метали в почвата и околната среда.

Територията на Общината е с добра екологична характеристика. Няма значими източници на замърсяване. Налице са значителни екологично чисти територии.

Усилията трябва да се насочат към запазване и разширяване на териториите с добро качество на околната среда. Актуализирането или изготвянето на нова Общинска програма за управление на околната среда ще систематизира усилията за осигуряване на благоприятна жизнена среда, устойчивото използване на природните ресурси и ограничаване изменението на климата.

Налице е богато биологично разнообразие и територии с природна значимост, които са предпоставка за развитие на различен вид спорт и туризъм. В тази връзка е наложително да се подобри контролът и борбата с браконьерството, предпазването на горите от пожари и др.

Необходимо е изграждането на пречиствателни станции за отпадъчни води (битови и промишлени).

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

По отношение управление на замърсяването с отпадъци в дългосрочен план са необходими следните действия:

- оптимизиране на периодичността на извозване на твърдите битови отпадъци за достигане на максимална степен на санитарно-хигиенни условия за опазване здравето на населението и осъществяване дейността с възможно най-ниски разходи;
- усъвършенстване на системата за организирано сметосъбиране;
- изготвяне на проекти за премахване на стари замърсявания;
- възлагане на дейности по събирането и извозването на ТБО, съгласно ЗООС и ЗОВВОС;
- изследване на съществуващите замърсявания на територията на землищата;
- рекултивация на закрити сметища в и край населените места и пътищата;
- съставяне на екологични програми в УЗ в Общината. Провеждане на квалификационни курсове за заетост в сферата на Управлението на отпадъците;
- доизграждане на регионалното сметище във Провадия
- изграждане, макар и в начален вид, на система за разделно събиране и третиране на оползотворими компоненти /хартия, стъкло, метал, градински отпадъци/ и опасни отпадъци /промишлени, селскостопански, медицински/.

Ниското обществено съзнание и недостатъчния контрол са причина за неадекватно отношение на част от населението към околната среда, чистотата, инфраструктурата и др. п. Усилията в тази насока трябва да се насочат към системно информиране на населението за състоянието на околната среда, екологично образование на гражданите и особено на младите хора, организиране и провеждане на кампании за почистване и опазване на средата и природните богатства, подобряване на градската среда чрез запазване, поддържане и увеличаване на зелените площи.

Въз основа на гореизложеното е целесъобразно да се предприемат и следните мерки:

- инициране и организиране на междудържавно сътрудничество по екологични проблеми и програми, свързани с трансграничните въздействия, замърсявания и др;
- разработване на мероприятия за повишаване екологичното образование, култура и съзнание на гражданите, по-лесен достъп до информацията относно състоянието на околната среда и активно участие на обществеността и бизнеса в процесите по опазване на околната среда;
- запознаване на представители на регионалните и местни власти с ключовите аспекти на европейското законодателство по околна среда;
- технологично обновяване и привличане на инвестиции /наши и чужди/ в опазването, възстановяването и възпроизводството на околната среда. Разработка и реализиране на проекти и ноу-хау на наши и чужди програми, финансирани от ЕС и български екофондове;
- изграждане и функциониране на ефективна система за интегрирано управление на отпадъците в съответствие с новия закон /ТБО, производствени, строителни и опасни/, която да включва целия арсенал от

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

дейности - събиране, временно съхранение, рециклиране, оползотворяване /компостиране/, обезвреждане и трайно депониране, в т.ч. мониторинг;

- разработване на програми и регионални мерки за насърчаване, развитие и финансово подпомагане на дейности, свързани с интегрираното управление на отпадъците. Събирането, рециклирането, оползотворяването и обезвреждането, и трайното депониране на различни видове отпадъци са изключително голяма област за реализиране на различни по вид бизнес дейности на смесено общинско-частно ниво, на частен бизнес и особено на джойнвентчер с водещи европейски и международни институции в областта на третирането на отпадъците;
- изграждане и функциониране на програма за екологосъобразно животновъдство;
- регионът е туристически ориентиран, следователно трябва да се обърне по-съществено внимание на развитието на интегриран туризъм, базиран на природно-ландшафтните, Черноморските и културни дадености и ресурси.

1.7. Административен и финансов капацитет на Община Долни чифлик

1.7.1. Административен капацитет и структура на общинската администрация

Община Долни чифлик разполага с добре изградена административна структура и има нужния човешки ресурс и капацитет за изпълнение на Общинския план за развитие за 2014-2020 г. В Общината е създадена много добра организация за прилагане и изпълнение на ОПР 2007-2013 г. от гледна точка на планирани и реализирани дейности, привличане на средства от фондовете на ЕС и други програми, но липсва действаща информационна система, която да осигурява данни за мониторинг и оценка.

Числеността на служителите заети в Общинска администрация – Долни чифлик възлиза на 97 души. Съгласно заеманите длъжности те се разпределят, както следва:

- ✓ 27 – ръководни длъжности;
- ✓ 18 – експертни длъжности;
- ✓ 38 – аналитични длъжности;
- ✓ 14 – неквалифициран персонал.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

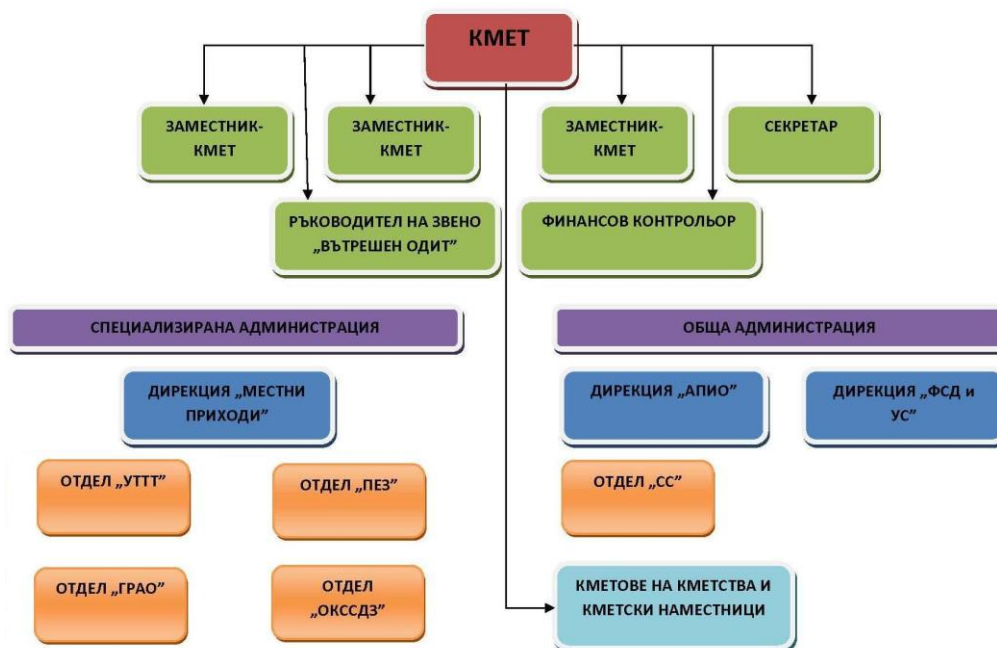
ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Органиграма 1: Организационна структура на Община Долни чифлик

Източник: Община Долни чифлик

Изпълнението на Общинския план за развитие (ОПР) в голяма степен зависи от административния капацитет на общинската администрация и постиганата координация и съгласуваност с участниците в процеса на планиране и развитие на местната общност. Повишаването на административния капацитет и координацията е гаранция за стимулиране на процесите, свързани с развитието на общината и засилват приложимостта на ОПР и по-ефективното усвояване на регионалните предимства и потенциали на областта.

През изминалия период на действие на документите за регионално планиране на национално, регионално областно и локално общинско ниво участниците в процеса и по-конкретно администрациите натрупаха опит и повишиха значително своя капацитет. Планирането на общинското и местното развитие изисква време, ресурси и сериозни усилия от страна на администрациите. А при допуснати от тяхна страна грешки рязко се увеличават отрицателните последици при планирането на общинското и местното развитие. От решаващо значение е осъзнаването от местните органи и администрации, че стратегическите планови документи са техни собствени, а не привнесени или наложени отвън документи за изпълнение.

Като индикатори за определяне на постигнатото ниво на административния капацитет могат да служат изготвените програми, осъществяваните проекти по линия на европейските фондове, осъществените партньорства, прилагането на информационни системи, качеството на предлаганите услуги от администрациите, разработените и прилагани системи за наблюдение, оценка и контрол на приложението на планове и програми.

В общината са разработени и се изпълняват редица програми, свързани с развитието на инфраструктурата, на социалната сфера, на околната среда и др. (Програма за опазване на околната среда; Програма за управление на отпадъците; Програма за

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на общината; Стратегия за развитие на социалните услуги и др.).

Общината има изготвени и реализирани различен брой съвместни проекти в партньорство с други общини, с неправителствени организации и сдружения, с бизнеса и други партньори. Община Провадия – като водеща съвместно с общини Дългопол и Долни Чифлик разработва проект за *“Подобряване ефективността на общинските администрации за постигане на оптимизация и избягване на дублиращи функции”*. Активността в тази връзка е индикатор за повишен административен капацитет за реализация на съвместни проекти в партньорство и е гаранция за постигане на по-тясно бъдещо териториално сътрудничество през програмния период 2014-2020 и за укрепване на областната общност.

В общината е твърде малък броят на проекти за работа в мрежа и обмен на информация между регионалните и местни власти – 4 бр.

Само един проект е финансиран по техническа помощ за подготовката. Не са реализирани „публични-частни партньорства“ при изпълнение на проекти. Разработен е един проект за информационни системи за осигуряване на процеса на управление и предоставяне на услуги. В предоставянето на услуги на едно гише общината показва сериозен напредък. Системата е въведена в общината и 97 % от предоставяните услуги се осъществяват по този начин. Не се практикува изнасяне на услуги от администрацията – „аутсорсинг“. Долни чифлик предоставя 4 бр. услуги, извършвани по електронен път от общинската администрация.

Според данните от 2013 г. на Информационната система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България (ИСУН), в областта се изпълняват 98 проекта на обща стойност 405,58 млн. лв. по програмите на европейските структурни фондове.

По данни от 2013 г. също на ИСУН в община Долни чифлик се изпълняват 9 проекта на стойност 3,45 млн. лв. Изпълнението на проектите, измеримо с изплатените средства е на 63,8 %. От общата стойност са изплатени 2,20 млн. лв.

Таблица 33: Проекти, изпълнявани по програмите на европейските структурни фондове

№	Община	Брой проекти	Стойност (млн.лв.)	Изплатени (млн.лв.)	Изплатени (%)
1	Аврен	9	7,28	2,40	32,9%
2	Аксаково	11	56,51	12,58	22,3%
3	Белослав	5	29,24	21,68	74,1%
4	Бяла	7	19,27	2,62	13,6%
5	Варна	26	247,76	30,01	12,1%
6	Ветрино	4	1,00	0,23	23,0%
7	Вълчи дол	3	8,73	8,30	95,0%
8	Девня	3	2,33	0,55	23,6%
9	Долни чифлик	9	3,45	2,20	63,8%
10	Дългопол	4	1,44	0,17	11,8%

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни“, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

11	Провадия	8	24,87	13,17	53,0%
12	Суворово	8	3,70	3,08	83,2%

Източник: ИСУН.

Справката от ИСУН е единствено на Структурните фондове. За проектите, финансирани от Кохезионния фонд и Европейския земеделски фонд няма създадена информационна система, а същевременно община Долни чифлик реализира значителни по мащаб и обем инвестиции именно по тях. Въпреки това, тя се нарежда на трето място в областта по бр. проекти заедно с община Аврен. По усвоени средства община Долни чифлик се нарежда също на трето място след Варна и Суворово. Разликата между стойността на проектите и изплатените средства основно се дължи на намаляване на средствата при избор на изпълнители за изпълнение на поръчките и по-ниско офериранияте цени.

В сферата на подобряване административния капацитет се изпълнява в партньорство проекта: “Подобряване ефективността на общинските администрации Дългопол, Долни Чифлик и Провадия за постигане на оптимизация и избягване на дублиращи функции”.

Общинска администрация Долни чифлик се помещава в четириетажна сграда, състояща се от 63 кабинета, в които се помещават заетите в различните звена на администрацията. Всяко работно място е хардуерно и софтуерно обезпечено, като е оборудвано с персонална компютърна конфигурация и приложимите програмни продукти. Администрацията разполага с необходимата офис техника, отговаряща на съвременните изисквания, както следва:

- Компютри – 152 бр.;
- Монитор – 152 бр.;
- Преносими компютри - 12 бр.;
- Принтери – 25 бр.;
- Мултифункционално устройство – 25 бр.;
- Скенер – 5 бр.;
- Копирна машина – 23 бр.;
- Факс – 3 бр.

На разположение на общината са и 13 леки автомобили.

1.7.2. Общински бюджет и финансов капацитет

Общинският бюджет е основния финансов инструмент и документ на политиката на Общината за разрешаване на текущи потребности и създаване на база за реализиране на дългосрочни цели. Чрез бюджета и управлението на извънбюджетните фондове се реализират инициативи, водещи до постигане на стратегическите цели и визията на Общината.

През последните години на национално ниво настъпиха сериозни промени в организацията на бюджетния процес, произтичащи от въвеждането на финансовата децентрализация, по силата на която се прехвърлят пълномощия и отговорности за обществени функции от централните институции към регионални и местни власти. Въведен бе нов механизъм за сформирание на общинските бюджети и бе променен механизмът на бюджетния процес.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Бюджетът на община Долни чифлик се разработва всяка година съгласно утвърдената от Министъра на финансите единна бюджетна класификация, Закона за общинските бюджети, Закона за държавния бюджет и Постановлението за неговото изпълнение.

Общинският бюджет е съставен от приходна и разходна част. Приходната част е съвкупност от субсидии от Републиканския бюджет и местни приходи, които се разпределят по параграфи и функции. Разходната част също е разпределена по параграфи и групирана по функции, които включват точно определени дейности.

- делегирани от държавата дейности, или държавни дейности;
- дейности общинска отговорност, или общински / местни дейности;
- дофинансирани държавни дейности с общински приходи.

Долни чифлик е сравнително от малките общини и финансовият ѝ капацитет и възможности за съфинансиране на проекти и самостоятелно изпълнение на дейностите, които ще бъдат заложени в ОПР 2014-2020 г. са доста ограничени. Причината е в липсата на достатъчно собствени приходи в общинския бюджет.

С чл.10, ал.1 от ЗДБРБ за 2014 год. са определени взаимоотношенията между ЦБ и бюджета на общините под форма на субсидии по механизъм, съгласно приложение № 5 и по видове: обща субсидия за делегираните от държавата дейности, трансфери за местни дейности, в т.ч. обща изравнителна субсидия и трансфер за зимно поддържане и снегочистване на общински пътища, целева субсидия за капиталови разходи в т.ч. за екологични обекти и за изграждане и основен ремонт на общински пътища.

Приходната част на бюджета е съставена от собствени приходи – местни и други данъци, местни такси, приходи от предоставяне на концесии, глоби, имуществени санкции и лихви, наеми и други собствени приходи и общи и целеви субсидии и субсидии от Републиканския бюджет.

Анализът на данните от приходите на бюджета показват, че собствените приходи на Община Долни чифлик за периода 2009 – 2013 г., бележат ръст, както в неданъчните, така и в данъчните приходи. Това основно се дължи на увеличаване данъците на общините, приходите от наем на земеделска земя и имуществените данъци.

Като цяло, през последните пет години, като изключим 2009 г., независимо от финансово-икономическата криза се забелязва тенденция за увеличение в общата сума на приходите.

Наличието на заеми е нормална практика при осигуряването на средства за окончателно плащане на проекти преди възстановяването им от съответните програми. В тази връзка и Долни чифлик не прави изключение и видно от отчета на бюджета през последните години общината е осигурила кредитен ресурс.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Таблица 34: Отчет на бюджета за периода 2009 – 2013 г.

	2009	2010	2011	2012	2013
Приходи	В лева	В лева	В лева	В лева	В лева
Собствени приходи	1411224	1485092	1504966	1907922	2066412
Данъчни, в т. ч.	486946	580307	569453	685948	683562
в/у доходи на физ. лица	24243	20060	21612	18109	13143
Имущ. данъци	459479	558187	547065	667297	669898
Други данъци	3224	2060	776	542	521
Неданъчни, в т. ч.	924278	904785	935513	1221974	1382850
от собственост	134759	121558	138166	155307	157028
общински такси	690508	662485	701630	839691	899358
глоби и санкции	4770	6006	15273	51567	46549
др.нед. приходи	11060	13684	5456	1753	105679
внесени ДДС и др.данъци	-31648	-57107	-59813	-75301	-73454
от продажби	17468	103555	47522	130704	110007
приходи от концесии	79468	48454	74649	112029	129440
дарение	17650	6150	12630	6224	8243
Субсидии от Цент.бюджет	8359424	7682399	8690916	6502393	8405523
трансфери от ЦБ	973404	552603	-164387	93789	277058
временни безлихвени заеми	0	-142157	-533787	618517	-362978
Заеми от банки	0	0	688912	-463658	-63658
временно съхр.на средства	0	0	450000	-446626	34873
преходен остатък	689931	-356302	-977641	938004	51333
Всичко приходи	11433983	9221635	9658979	9150341	10408563
Дефицит/излишък/					
Разходи	11433983	9221635	9658979	9150341	10408563
Здравеопазване	154509	67592	94220	72148	93940
Образование	5370660	4590103	5125351	4856864	5348568
Соц.подпомагане	1504076	1163506	1396102	1261966	1526745
Жил. строителство	1324295	848394	658207	798245	766540
Общ.администрация	1680973	1338038	1610214	1634505	1880569
Отбрана и сигурност	484083	708391	103439	50622	149297
Почивно дело ,култура	305435	234642	374390	220660	349075
Физк. и спорт	37830	18325	107325	62882	111383
Иконом.дейности	572122	252644	183731	176852	182446
Разходи за лихви	0	0	6000	15597	0
Всичко разходи	11433983	9221635	9658979	9150341	10408563

Източник: Община Долни чифлик.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Субсидиите от Централния бюджет през 2009 г. и 2013 г. почти запазват своя размер. През останалия период от време те бележат значителен спад. Значителен спад се отчита и в трансферите от Централния бюджет от 973 404 лв. през 2009 г., то през 2013 г. са били едва 277 058 лв.

При разходите от отчета на бюджета, разпределени по функции също се отчита спад в сравнение с 2009 г., като едва през 2013 г. те започват да се повишават, но все още не достигат размера от тогава.

Таблица 35: Структура на разходите по параграфи 2006 – 2013 г.

Наименование на разходите	Бюджет 2006г.	Бюджет 2007г.	Бюджет 2008г.	Бюджет 2009г.	Бюджет 2010г.	Бюджет 2011г.	Бюджет 2012г.	Бюджет 2013г.
1. Заплати	197117	2293634	2912034	3231470	3384437	3512400	3654792	4082305
2. Други плащания	427223	463604	528721	676838	590775	614148	656930	730973
3. Осигуровки	595221	676848	742316	773175	753277	833511	839741	939467
6. Медикаменти	20449	28371	34398	37894	29069	23306	20774	26280
7. Облекло	85323	96079	129920	186447	52839	127130	94864	102681
8. Командировки	15267	26830	48893	37448	28940	34709	43876	72979
9. Материали, горива, енергия	720594	996179	1178786	1122138	1054923	1271749	1356366	1408089
10. Външни услуги	756802	754872	954424	887601	843935	926502	963044	1048605
11. Текущ ремонт	576987	407044	351024	819318	201924	251677	168263	256622
12. Други разходи	178971	197991	175289	165519	124736	82220	41899	22207
13. Стипендии	12315	11163	10893	8379	7794	9573	9300	12719
14. Помощи на ОБС соц.гр.-ОЗг.	2955	23627	20131	14010	4250	6560	13692	21521
15. Храна	290514	305509	437562	482481	408537	637557	570773	569023
16. Субсидии	116285	161532	213705	177142	155093	173003	168705	209937
17. Капиталови разходи	2046607	3863742	2827060	2651861	1438748	914506	424138	791390
18. Учебни разходи	111	13649	168839	100896	88638	180146	84817	74427
19. Платени данъци	-10263	15284	17135	18874	20411	28287	16934	20481
20. Разх. застраховки	51331	36714	56454	42492	33309	31995	21433	18857
ОБЩО:	7857862	10372672	10807584	11433983	9221635	9658979	9150341	10408563

Източник: Община Долни чифлик.

От разпределението на публичните разходи в бюджета по параграфи е видно, че Община Долни чифлик няма необходимия финансов капацитет за самостоятелно финансиране на проекти и дейности от Общинския план за развитие. В бюджета няма възможност за заделяне на достатъчно средства за разработване, управление, изпълнение

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

и съфинансиране на проекти и дейности от ОПР. Средногодишните капиталови разходи на Община Долни чифлик са сравнително ниски, особено през последните две години, когато бележат значителен спад. Това основно се дължи на финансово-икономическата криза и липсата на инвеститори.

За изпълнението на Общинския план за развитие за 2014-2020 г. следва да се търсят източници на средства извън общинския бюджет – Оперативни програми, финансиране от фондовете на ЕС, Програма за развитие на селските райони, Оперативна програма за развитие на сектор Рибарство, Програми на българските министерства и други. Като алтернативи за съфинансиране на проекти могат да се ползват кредити от фонд „ФЛАГ”, краткосрочни банкови заеми, целеви субсидии и помощи от държавния бюджет.

Все още не много популярен, но важен за бъдещото развитие на българските общини начин за финансиране и изпълнение на публични функции и дейности е публично-частното партньорство (ПЧП). Неговите форми, структуриране и механизми вече са нормативно уредени със Закона за публично-частното партньорство в сила от 01.01.2013 г.

ПЧП едновременно дава възможност за развитие на висококачествени и достъпни услуги от обществен интерес и насърчаване на частните инвестиции в строителството, поддържането и управлението на обекти на техническата и социална инфраструктура и в извършването на публични функции и дейности. ПЧП се урежда, чрез договор между публичния партньор – Община и частния партньор – Инвеститор.

Политиката за общински ПЧП се определя с ОПР и Програмата за реализация на ОПР, в която в самостоятелен раздел трябва да се включат общинските ПЧП и сроковете за изпълнението им. Срокът на един договор за ПЧП може да бъде от 5 до 35 години.

В структурата на разходите са заложили повече средства за издръжка на отделните дейности, но това основно се дължи на факта, че те са делегирани от държавата дейност.

Усилията следва да се насочат към търсене на алтернативни източници на доход от различни национални и международни програми, както и активно привличане на частния сектор в осъществяването на местните инвестиционни инициативи. За изпълнението на ОПР 2014-2020 г. са важни и частните проекти и инвестиции на местния бизнес и НПО, които също създават условия за подобряване на средата и съживяване на района.

Необходимо е изработване на програми, планове и проекти за решаване на проблеми от местен характер – заетост, развитие на техническата и социалната инфраструктура, изпълнение на бюджета, алтернативни форми на финансиране на капиталови разходи.

Подобряване на финансовото състояние на Общината може да се постигне и чрез повишаване ефективността на управление на общинската собственост, оптимизиране на платените услуги, по-тясно взаимодействие с данъчната администрация във връзка със събираемостта на данъчните приходи, подобряване на оперативното ръководство и обучение на финансовия екип на Общината.

Повишаване степента на доверие към местните органи на властта може да се постигне чрез въвеждане на активни форми на контрол, публичност и прозрачност и изграждане на публично-частно партньорство между местната власт, местния бизнес, гражданското общество, неправителствените организации.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

2. SWOT АНАЛИЗ

Община Долни чифлик остава с по-добри показатели в сравнение със средните за СИ район и за страната.

Синтезираният анализ (SWOT) представя в кратко описание силните страни, слабите страни, възможностите и заплахите в икономическото, социалното, икономическо, екологическото и културното развитие на областната общност.

ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ И СОЦИАЛНА СФЕРА

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
- Оптимално структурирана и ефективно функционираща училищна мрежа, обхващаща и населените места; - Създадени добри условия за провеждане на учебния и образователен процес чрез въведени енергийни мерки в този вид инфраструктура; - Наличие на добър демографски потенциал; - Социално ориентирана местна политика, в т. ч. реализирани проекти и програми на НПО за социална интеграция и защита на уязвими общности; - Наличие на мрежа от културни институции и добре поддържани читалищни традиции; - Създадени благоприятни условия за развитие на спорта и различни младежки инициативи.	- Висок процент на население с ниско образователно ниво и липса на кадри по чуждоезиково обучение по селата; - Миграция на младите високообразовани хора към големи промишлени центрове и чужбина. - Неравномерно разпределение на активното население по населени места; - Безработица над средното ниво на страната; - Ниски трудови доходи; - Несъответствие между изискванията на пазара на труда и квалификацията на свободните лица.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
Професионална подготовка ориентирана към изискванията на пазара;	Постепенно пренасочване на младите и образовани хора към реализация в големите градове на страната и

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Прилагане на нови методи за обучение и образователни програми за възрастни с цел повишаване грамотността на населението в Общината; - Програми за квалификация и преквалификация на трайно безработни; - Повишаване качеството на учебновъзпитателната работа в учебните заведения на базата на въведени нови форми и методи на работа и обучение както и с инициативи за осмисляне на свободното време на учащите и младежите; - Популяризиране на културни, спортни и местни прояви.	чужбина; - Намаляване на образователното ниво на населението. - Затруднения за здравното обслужване в малките населени места на периферните населени места; - Понижаване на ефективността на някои медицински услуги; - Непълно обхващане на децата в основно образование, отпадане на деца от училищата и поява на неграмотност.

ИКОНОМИКА

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
- Геостратегическо местоположение – близост до две пристанища и международни летища – Варна и Бургас, непосредствена близост до „морската столица“ на България – Варна, наличие на добри транспортни комуникации; - Богати природни и антропогенни рекреационно-туристически ресурси (морско крайбрежие, плажове, минерални води, водни площи, културно-историческо наследство) за развитие на традиционен и алтернативен туризъм; - Подходящи природо-климатични условия и	- Наличие на многобройни малки стопанства; - Липса на собствени инвестиционен капитал на малки и средни земеделски производители, което забавя адаптацията и прави труден прехода към европейските изисквания; - Липса на активни сдружения на производители; - Разрушени връзки между производството, изкупуването, преработката и реализацията на селскостопанската продукция; - Ограничен достъп до външни пазари; - Липса на крупна инвестиция;

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

съществуващи традиции за развитие на ефективно селско стопанство; - Наличие на значителни открити и закрити складови площи; - Традиции в отглеждането на трайни насаждения; - Възможност за преработка на произведените в общината суровини; - Разнообразна многоотраслова структура на областната икономика, с висока концентрация и специализация, наченки на формиращи се производствени клъстери, Членство във „Туристически Клъстер-Варна“; - Създадени условия за професионална подготовка; - Наличие на неизползвани обработваеми земи.	- Остарял сграден фонд, остаряла селскостопанска техника; - Недостатъчно промотиране възможностите за откриване, изграждане и развитие на бизнес дейности на територията на Общината; - Липса на напоителни съоръжения в земеделие; - Одредбена собственост върху поземлените имоти.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
- Възможност за развитие на нови икономически дейности свързани с балнео и спатуризма и алтернативен туризъм; - Наличие на ресурси за развитие на морска индустрия и “син растеж”, рибарство и аквакултури; - Създаването на маркетингова стратегия, атрактивен туристически продукт и промутиране с цел привличане на повече туристи; - Привличане на инвеститорски интерес за стартиране и изпълнение на бизнес начинания; - Внедряване на нови технологии за разширяване и развитие на местното производство;	- Минимален бюджет за капиталови разходи и поддръжка на съществуващата довеждаща инфраструктура; - Непоследователна политика при определяне приоритетите за развитие; - Закриване на предприятия; - Дъмпингов внос на продукция от селскостопански и промишлен характер; - Високите стандарти на ЕС и кратък гратисен период; - Неизползван потенциал на наличните минерални води за развитие на балнеотуризм; - Неизползване на природните дадежности за развитие на

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

▪ Въвеждане на добри производствени практики в МСП и прилагане на европейски опит; ▪ Обогаляване на туристическото предлагане чрез развитие на алтернативни форми на туризъм – балнео, спа, здравен, познавателен, културен, селски. Активизиране на вътрешността на областната територия за създаване на атрактивни регионални туристически продукти. ▪ Повишаване броя на пазарно ориентирани земеделски стопанства, покрили фитосанитарните изисквания на ЕС; ▪ Създаване на конкурентоспособни животновъдни ферми; ▪ Изграждане на сдружения на производители и преработватели за по-силни пазарни позиции; ▪ Участие с проекти в Структурните фондове и Европейския земеделски фонд на ЕС.	туризъм и биологично земеделие.

ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
▪ Напълно изградена селищна мрежа; ▪ Добро покритие на техническата инфраструктура: всички населени места са водоснабдени, електрифицирани и телефонизирани; ▪ Рехабилитирана/реконструирана и подобрена пътна и	▪ Голяма част от изградените мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура са амортизирани и морално остарели, в т. ч. водопроводни и канализационни мрежи; ▪ Непълно изградена и липса на канализационна мрежа;

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

улична мрежа със средства от ПРСР; Наличие на нов Общ устройствен план.	- Силно амортизирани енергопреносни мрежи; - Голяма част от общинския сграден фонд в областите на културата, здравеопазването и туризма се нуждае от реконструкция и обновяване; - Липса на пречиствателни съоръжения за пречистване на водите; - Липса на напоителни системи.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
- Рехабилитирана/реконструирана и подобрена пътна и улична мрежа със средства от ПРСР; - Наличие на нов Общ устройствен план; - Възможност за развитие на нови икономически дейности и свързаната с това инфраструктур; - Наличие на техническа документация и проектна готовност за изпълнение на определени обекти; - Подобряване на трансграничното сътрудничество предвид благоприятното стратегическо географско разположение и активно участие в Черноморското икономическо сътрудничество.	- Липса на средства за капиталови разходи и програми със съответните финансиращи мерки; - Разрушена напоителна система; - Закрита ЖП –линия, практически липса на жп-транспорт на територията на общината; - Лоша инфраструктура в КК „Шкорпиловци“.

ЕКОЛОГИЧНА ОБСТАНОВКА

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
- Липсат на значими източници на промишлено замърсяване, съхранена околна среда; - Съхранено и богато биологично разнообразие и	- Наличие на много нерегламентирани сметища; - Липса на инвестиции за изграждане на съоръженията за пречистване на отпадъчните води;

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

естествени находища и местообитания на защитени видове, някои от които единствени в страната; ▪ Общинска програма за управление на околната среда; ▪ Наличие на достатъчен административен капацитет на общинско ниво, който постоянно се разширява и подобрява за усвояване на средства по различни програми.	▪ Недостатъчна изграденост на канализационната мрежа в селищата, водеща до замърсяване на реките, подпочвените води и почвата от непречистени битови отпадъчни води; ▪ Липса на пречиствателни станции за отпадъчни води в населените места с над 2000 е.ж. (гр. Долни чифлик, с. Старо Оряхово, с. Гроздьово); ▪ Липса на съоръжения за пречистване на водите в селата с население под 2000 е.ж.; ▪ Лошо екологично състояние на водите на река Камчия, в участъка й преминаващ през общината; ▪ Липса на депа за битови, строителни и селскостопански отпадъци отговарящи на нормативните изисквания; ▪ Лошо състояние на напоителните системи, водещо до проблеми с осигуряването на вода за напояване в земеделието.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
▪ Създаване на екологично сдружение и участие в проекти с местно и регионално значение (сдружение между девет общини за изграждане на депо за ТБО); ▪ Разделно събиране на отпадъците; ▪ Прилагане на европейските стандарти за опазване на околната среда от земеделските производители; ▪ Прилагане на интегриран подход в управлението на отпадъците на регионално равнище; ▪ Наличие на природни дадености за развитие на разнообразна зелена система;	▪ Липса на култура и взаимен контрол на населението за изхвърляне на битовите отпадъци; ▪ Липса на претоварна инсталация за сепариране на неопасни отпадъци; ▪ Липса на канализация и съоръжения за пречистване на отпадъчните води, в тази връзка увеличаване на ерозията и свлачищни процеси; ▪ Недостатъчен финансов ресурс за решаване на екологичните проблеми; ▪ Липса на екологично съзнание и култура у обществото

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

▪ Включване на защитените територии в международни екологични мрежи и развитие на разнообразна зелена система; ▪ Реализиране на проекти с финансов ресурс на ЕС за биоразнообразие и екоинфраструктура. Подобряване характеристиките на крайбрежните морски води.	/свързано е с разделното събиране на отпадъците, с безразборното изхвърляне на отпадъци в покрайнините на селищата, в реките и в други водни басейни и др./; ▪ Забава при изграждането на регионалното сметище във Провадия; ▪ Неизпълнение на нормативните задължения от страна на гражданите и бизнеса.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

II. СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ

1. СТРАТЕГИЯ – ВИЗИЯ, ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ДОЛНИ ЧИФЛИК ЗА ПЕРИОДА 2014 – 2020 Г.

Общинският план за развитие на Община Долни чифлик обвързва сравнителните предимства и потенциал на местно ниво с ясно дефинирана визия, цели и приоритети за постигане на стратегически цели, обединени от стремежа към по-висок жизнен стандарт и устойчивост.

Съхранените местни ресурси – природно-ресурсен потенциал, хората, горите, биоразнообразието, Черноморието са символи на местната идентичност и основа за бъдещото развитие на Община Долни чифлик.

При разработването на стратегическата част на ОПР е търсена хармонизация и съответствие с изискванията, залегнали в стратегическите насоки и законодателството на ЕС в областта на регионалната и Кохезионната политики. Това съответствие се отнася до това в каква степен плановият документ, разработен и прилаган на местно ниво, отразява общия европейски контекст на политиката за балансирано и устойчиво развитие на регионите и местните общности в ЕС. Най-общо стратегическите цели на тази политика са насочени към намаляване на икономическите, социалните и териториалните неравновесия и подобряване на жизнения стандарт.

От особено важно значение е ОПР да бъде разработен и прилаган като част от общата система за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие, установена със законодателните разпоредби и в рамките на националната политика за регионално развитие. Този подход не трябва да се разглежда като нарушаване на самостоятелността на общината сама да определя стратегията си за развитие и средствата за нейното изпълнение. Чрез прилагането на единен подход и стандарти на планиране и програмиране на развитието, взаимната обвързаност на стратегиите и планове на различните териториални нива, използването на механизми за широко партньорство и координация между органите и институциите, бизнеса и гражданското общество, както и на общи инструменти за финансово подпомагане се постига по-значим ефект и ефикасност за реализация на целите на местното развитие.

Стратегията за реализация на целите и приоритетите за развитие, залегнали в ОПР на Община Долни чифлик, обхваща и проследява взаимовръзката между формулираните най-обща стратегически цели на развитието, определените приоритети за действие и техните специфични цели, които ще бъдат реализирани посредством изпълнението на предвидения пакет от мерки и дейности, включващ подготовката, финансирането и изпълнението на конкретни проекти.

Стратегическата рамка на Общинския план за развитие на община Долни чифлик 2014 – 2020 г. е съобразена с изискванията на европейското и националното законодателство за регионално развитие и се основава на следното:

- Стратегическата рамка отчита резултатите от проведените социално-икономически анализ и SWOT-анализ, където са синтезирани основните проблеми, текущото състояние, тенденциите и бъдещия потенциал и възможности за развитие на района.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Визията, стратегическите цели, приоритетите и специфичните цели на Общинския план за развитие на община Долни чифлик за периода 2014-2020 г. са формулирани в резултат на проведена широка обществена дискусия и обсъждания, като в същото време са отчетени и съгласувани целите и приоритетите, дефинирани в стратегическите документи от по-високо ниво.

- Стратегическата рамка за развитие на ОПР отчита целите на европейската кохезионна политика и приоритетите за развитие на регионите на ЕС, определени със Стратегията „Европа 2020” и с други общоевропейски документи на политиката за сближаване като Стратегическите насоки за развитие на Общността и стратегиите от Лисабон и Гьотеборг.

- Стратегическата част на ОПР е обвързана с националните цели и приоритети на основополагащите стратегически документи за развитие на страната през новия програмен период, като: Националната програма за развитие „България 2020”, Националната програма за реформи 2011-2015 г., Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012-2022 г., Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г., както и различни секторни стратегии и политики.

- ОПР е съгласуван със стратегическата рамка на новия Регионален план за развитие на Североизточния район и с Областната стратегия за развитие на област Варна за периода 2014 – 2020 г.

- Мерките и дейностите заложи в ОПР отразяват желанията и вижданията на местната власт, обществени организации, гражданите и бизнеса, относно приоритетите за развитие на общината и в същото време са съгласувани с мерките и дейностите, които ще се финансират от Оперативните програми, Програмата за развитие на селските райони, Програмата за морско дело и рибарство и др.

- Заложените проекти за изпълнение в Програмата за реализацията на ОПР на Община Долни чифлик за 2014 – 2020 г. са изцяло съобразени с приоритетите за развитие на общината и бюджетните ѝ възможности за съфинансиране.

Общинският план за развитие трябва да допринесе за постигане целите на ЕС в областта на регионалната политика и приоритетите на Стратегия „Европа 2020” за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж:

- ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ – изграждане на икономика, основаваща се на знания и иновации;
- УСТОЙЧИВ РАСТЕЖ - насърчаване на по-екологична и по-конкурентоспособна икономика с по-ефективно използване на ресурсите;
- ПРИОБЩАВАЩ РАСТЕЖ - стимулиране на икономика с високи равнища на заетост, която да доведе до социално и териториално сближаване.

ОПР трябва да се обвърже и с целите на Стратегия „Европа 2020” за:

1. Трудова заетост - работа за 75 % от хората на възраст между 20 и 64 години;
2. НИРД и иновации - инвестиране на 3 % от БВП на ЕС (публичен и частен сектор взети заедно) в научноизследователска и развойна дейност и иновации;

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

3. Климатични промени и енергия - намаляване на емисиите на парникови газове с 20 % (или дори с 30 %, ако бъдат изпълнени условията) спрямо 1990 г., добиване на 20 % от енергията от възобновяеми енергийни източници увеличаване на ЕЕ с 20 %;

4. Образование – намаляване на процента на преждевременно напусналите училище под 10 % и увеличаване до 40 % на 30-34-годишните със завършено висше образование;

5. Бедност и социално изключване - по-малко бедни или застрашени от бедност и социално изключване хора.

Общинският план за развитие може да се разглежда като интегрален елемент от националната система за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие в България, като адекватността му по отношение на цялата система се оценява в следните направления:

Отразяване на стратегическите цели и приоритети на Националната програма за реформи 2011-2015 г.

В Националната програма за реформи като национален ангажимент по Стратегия „Европа 2020” са заложили следните цели:

- Национална цел 1: „Достигане на 76% заетост сред населението на възраст 20-64 г. до 2020 г.”;
- Национална цел 2: „Инвестиции в НИРД в размер на 1.5% от БВП”;
- Национална цел 3: по Пакет „Климат-енергетика” – „Достигане на 16% дял на възобновяемите енергийни източници в брутното крайно потребление на енергия и повишаване на енергийната ефективност с 25% към 2020 г.”;
- Национална цел 4: „Дял на преждевременно напусналите образователната система от 11% до 2020 г. и дял на 30-34 годишните със завършено висше образование - 36% до 2020 г.”;
- Национална цел 5: „Намаляване на броя на живеещите в бедност с 260 хил. души”.

Отразяване на стратегическите цели и приоритети на Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.

Общинският план за развитие интерпретира и отразява приоритетите на Националната стратегия за регионално развитие по отношение на ключовите области на регионалното и местното развитие, свързани с икономическо, социално и териториално сближаване и балансирано развитие. Стратегическите цели на НСРР са насочени към: повишаване на конкурентоспособността и заетостта; инфраструктурно развитие и достъпност, устойчивост и социалното включване.

Съгласуваност с Националната програма за развитие „България 2020”

Общинският план за развитие е съобразен с целите и приоритетите на НПП.

Цели на НПП:

1. Повишаване на жизнения стандарт чрез конкурентоспособно образование и обучение, създаване на условия за качествена заетост и социално включване и гарантиране на достъпно и качествено здравеопазване.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

2. Изграждане на инфраструктурни мрежи, осигуряващи оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението.
3. Повишаване на конкурентоспособността на икономиката чрез осигуряване на благоприятна бизнес среда, насърчаване на инвестициите, прилагане на иновативни решения и повишаване на ресурсната ефективност.

В ННП са заложили 8 приоритета, формулирани както следва:

1. Подобряване на достъпа и повишаване на качеството на образованието и обучението и качествените характеристики на работната сила.
2. Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване.
3. Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал.
4. Развитие на аграрния отрасъл за осигуряване на хранителна сигурност и производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси.
5. Подкрепа на иновационните и инвестиционни дейности за повишаване на конкурентоспособността на икономиката.
6. Укрепване на институционалната среда за по-висока ефективност на публичните услуги за гражданите и бизнеса.
7. Енергийна сигурност и повишаване на ресурсната ефективност.
8. Подобряване на транспортната свързаност и достъпа до пазари.

Обвързаност с Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 г.

Важен момент е ОПР да отразява пространствените перспективи на територията на общината на основата на икономическите и социалните фактори на развитието, като се отчитат възможностите за преодоляване на различията между градските и селските територии и се създадат предпоставки и условия за оптимизиране на функциите на общинския център, който играе все по-важна роля за повишаване на конкурентоспособността на икономиката и устойчивото развитие на общината. В същото време трябва да се постигне балансираност в развитието, чрез инвестиции в определените селища – опорни центрове на административния център – град Долни чифлик.

В НКПР са заложили следните стратегически цели за развитие:

Стратегическа Цел 1 “Интегриране в европейското пространство”

Развитие на национални и трансгранични транспортни, енергийни, урбанистични, културни и екологични коридори с оглед постигане на териториална свързаност, сътрудничество и интегриране в региона и в европейското пространство.

Стратегическа Цел 2 “Полицентрично териториално развитие”

Укрепване на умерено полицентрична мрежа от градове-центрове с подобро качество на градската среда, способстващо за постигане на балансирано териториално развитие и намаляване на неравенствата между централните градски и периферните селски райони.

Стратегическа Цел 3 “Пространствена свързаност и достъп до услуги”

Развитие на националната техническа и социална инфраструктура за подобряване на пространствената свързаност на районите и урбанистичните центрове и достъпа до образователни, здравни, социални и културни услуги.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегическа Цел 4 “Съхранено природно и културно наследство”

Съхраняване и развитие на националната система от защитени природни и културни ценности за поддържане на биологичното равновесие, пространствената природна и културна идентичност и за интегриране на техните стойности в съвременния живот.

Стратегическа Цел 5 “Стимулирано развитие на специфични територии”

Интегрирано планиране и стимулирано развитие на територии със специфични характеристики (крайбрежни Черноморски, крайбрежни Дунавски, планински гранични и периферни) с оглед съхраняване и ефективно използване на техния природен, икономически, социален и културен потенциал за развитие.

Стратегическа Цел 6 “Конкурентоспособност чрез зони за растеж и иновации”

Повишаване на конкурентоспособността на българската територия чрез държавно подкрепени зони за растеж и иновации в урбанистичните центрове от високите нива на полицентричния модел.

Съответствие със стратегическата рамка на Регионалния план за развитие на Североизточния район от ниво 2 за периода 2014-2020 г.

В Регионалния план за развитие са отчетени специфичните дългосрочни цели и приоритетите за развитие на областите и общините, включени в териториалния обхват на района. На ниво общински план за развитие следва да се гарантира връзката между регионалния и местния стратегически контекст за развитие, като на практика се интегрират плановите подходи „отдолу-нагоре” и „отгоре-надолу”.

РПР на СИР поставя следните стратегически цели за периода 2014-2020 г.:

- *Стратегическа цел 1:* ”Повишаване конкурентоспособността на района чрез активиране на специфичния му потенциал, съчетано с опазване на околната среда”;
- *Стратегическа цел 2:* „Повишаване на социалния капитал на района чрез подобряване стандарта на живот и качеството на жизнената среда”;
- *Стратегическа цел 3:* „Балансирано териториално развитие и сътрудничество чрез подобряване на свързаността и функционалната интегрираност на система от урбанизационни центрове”.

Съответствие с Областната стратегия за развитие на област Варна за периода 2014-2020 г.

Необходимо е в значителна степен да бъде постигнато съответствие на целите и приоритетите за общинско развитие с приоритетите на областно ниво, като се отчитат стратегическите насоки за разработване и общинските планове за развитие, представени в Областната стратегия за развитие на област Варна. Това съответствие осигурява допълнителни ефекти и потенциални ползи, свързани с осигуряване на достъп до финансови схеми и развитие на териториалното сътрудничество между общини и региони.

Областната стратегия за развитие на област Варна дефинира следните три стратегически цели:

Стратегическа цел 1: Постигане на интелигентен икономически растеж чрез развитие на собствения потенциал и акцентиране върху иновации и икономика на знанието, съчетано с ефективно опазване на околната среда.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегическа цел 2: Подобряване на качеството на живот и смекчаване на социалните неравенства чрез увеличаване на заетостта и доходите и оптимизиране на системите на здравеопазването и социалните услуги, образованието и културата.

Стратегическа цел 3: Устойчиво и интегрирано териториално развитие чрез подобряване на техническата инфраструктура, на териториалната свързаност, опазване качеството на околната средата и укрепване на градовете-центрове.

Стратегическа цел 4: Териториално сближаване на общините и издигане ролята на областта и на град Варна в национален и в европейски мащаб чрез трансгранично, междурегионално и транснационално сътрудничество.

Основните източници на средства за финансиране изпълнението на Общинския план за развитие на община Долни чифлик за 2014 – 2020 г. са: Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), общинския бюджет, централния бюджет на РБ и други фондове и програми.

ЕСИФ е общо понятие, обединяващо в новия програмен период Кохезионния фонд, Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и финансирането по линия на Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейски фонд за морско дело и рибарство. Помощта за България от ЕСИФ е регламентирана в Споразумението за партньорство между България и ЕС за 2014-2020 г., наследник на Националната стратегическа референтна рамка за периода 2007-2013 г.

В Споразумението за партньорство са формулирани четири основни приоритета за ЕСИФ през периода 2014-2020 г., както следва:

Приоритет 1: Образование, квалификация и заетост за приобщаващ растеж, който обхваща подприоритетите: Заетост и трудова мобилност, Социално включване и Образование, обучение през целия живот.

Приоритет 2: Иновации и инвестиции за интелигентен растеж, който обхваща подприоритетите: повишаване конкурентоспособността на МСП в ключови икономически сектори, НИРД и иновации, и достъп до и използване на ИКТ.

Приоритет 3: Свързаност и зелена икономика за устойчив растеж, който обхваща подприоритетите: свързаност (външна и вътрешна), преминаване към ниско-въглеродна икономика, енергийна и ресурсна ефективност, климат и климатични промени и околна среда и опазване на природното богатство.

Приоритет 4: Добро управление и достъп до качествени обществени услуги, който обхваща подприоритетите: инвестиции в изграждане на институционален капацитет за добро управление, качествена и независима съдебна система и достъп до качествени обществени услуги и ефективно прилагане на електронното управление с оглед на провеждането на реформи.

Допълнителен механизъм за финансиране се осигурява чрез предлаганите мерки и средства от централния бюджет за реализация на дейности в „районите за целенасочена подкрепа” (общини с влошено социално-икономическо състояние), съгласно действащото национално законодателство за регионалното развитие (ЗРР). Териториалният обхват на районите за целенасочена подкрепа на общинско ниво се определя в Областната стратегия за развитие и на тази база следва да се търсят възможности за допълнително финансиране на конкретни общински проекти, насочени както към интегрираното развитие на общината, така и

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

към преодоляване на социално-икономическите различия между общините и вътрешнорегионалните диспропорции.

В ОСР на Варна 2014-2020 г., община Долни чифлик е определена като район за целенасочена подкрепа от държавата, който отговаря на 6 критерия от 8-те, регламентирани в чл. 6 на ЗРР, а именно:

1. нетни приходи от продажби на един жител под 70 на сто от средната стойност за страната за последните три години;
2. равнище на средната работна заплата, по-ниско от средната стойност за страната за последните три години;
3. средно равнище на безработица над 105 на сто от средната стойност за страната за последните три години;
4. гъстота на населението под 70 души на един квадратен километър;
5. над 30 на сто от населените места са без изградена канализационна мрежа;
6. над 30 на сто от населените места ползват питейна вода с отклонение от качеството, прието като стандарт за страната, или имат режим във водоснабдяването за последните три години.

За да финансира инвестиционните си разходи за развитие, местната власт трябва да има достъп и до националния и регионалния пазар на капитали, както и да развива форми на публично-частни партньорства.

Социално-икономическото и инфраструктурно развитие на община Долни чифлик и през новия програмен период ще се осъществява под комбинираното влияние на две групи фактори:

- стимулиращи развитието;
- задържащи развитието.

Програмно-целевата част на Общинския план за развитие е базирана основно на очакваното въздействие на система от условия и фактори, които ще имат положително, позитивно въздействие върху комплексното развитие на общината.

В това отношение е акцентирано на отчитането на стратегическите измерения на **факторите със стимулиращо влияние**, засягащи:

- Развитие на туризма, чрез използване на разполагаемите в общината туристически ресурси и развитие на съпътстващи туризма дейности и услуги;
- Развитие на селското стопанство, чрез използване на разполагаемите в общината богати и плодородни земеделски земи и развитие на съпътстваща лека и преработвателна промишленост;
- Балансираност и всеобхватност на функции в общината и в административния ѝ център, които увеличават икономическия, административния и обслужващия им потенциал.

Развитието на Община Долни чифлик ще изпитва и съпътстващото влияние на **фактори със задържащ характер**.

Такива са:

- Все още не достатъчно привлекателна и устойчива бизнес и инвестиционна среда в общината;
- Липсата на човешки ресурси с необходимото качество като образование, квалификация и професионални умения;

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Наличието на диспропорция между потребността от публични инвестиции и очакваните възможности за бюджетно осигуряване на средства;

- Ограничени бюджетни възможности и недостатъчен административен капацитет.

Данните от анализа на текущото състояние показват, че община Долни чифлик се нуждае от ускоряване на социално-икономическото си развитие и стимули за преодоляване на по-слабото образователното ниво, генериране на растеж, заетост и устойчиво развитие.

Общината следва да мобилизира целия си потенциал (природно-ресурсен, човешки и инвестиционен) и така да насочи развитието си, че в максимална степен да оползотвори възможностите за финансиране – национални и европейски, за да се подобри текущото си състояние.

Необходимо е прилагане на интегриран подход за развитие на територията. Това означава подходящо съчетаване на политиките и мерките, въздействащи върху икономическия, природно-културния, инфраструктурния и човешкия потенциал.

Потребностите от „коригиращи“ и „подкрепящи“ публични намеси в развитието на Община Долни чифлик са се увеличили през последните години. Необходимо е ново териториално насочване на мерките и подобрена координация, за да се постигнат трайни и осезаеми промени в желаните насоки и успешно изпълнение на целите и приоритетите на Общинския план за развитие 2014 – 2020 г. На тази основа, стратегията за развитие на общината до 2020 г. следва да бъде агресивна по отношение привличането на инвестиции и развитие на икономиката, подкрепяща по отношение на желания териториален баланс и протичането на демографските процеси и стабилизираща по отношение изграждането и обновяването на инфраструктурите.

Същевременно трябва да се отчете факта, че идентифицираните в социално-икономическия анализ множество проблеми и нужди на територията на общината няма да могат да бъдат решени в рамките на програмния период до 2020 г. Финансовите ресурси и възможности следва да бъдат обвързани и насочени към решаването на най-приоритетните потребности на общината, така че да доведат до значителен социално-икономически ефект.

1.1. Визия и стратегически цели за развитие на общината

Визията отразява желанието за достигане на определено ниво на развитие на община Долни чифлик. Тя е консолидирана, обобщена представа/желание на една общност за стандарта на живот и качествата на средата, която изгражда, поддържа и обитава.

Жителите на община Долни чифлик искат да имат „работа и по-висок жизнен стандарт“, да обитават „добре устроена жизнена среда“ и да чувстват „сигурност“ за живота си и за бъдещето на децата си. На тази основа е формулирана и визията за развитие на общината.

Визия

Община Долни чифлик – административен, културен и туристически център на Черноморското крайбрежие, с добре развито селско и горско стопанство, осигуряващ сигурност, чиста околна среда и висок жизнен стандарт на своите граждани, привличаща младите хора, инвеститори и туристи.

Във визията е заложена прогнозата, че ще бъде оползотворен и развит специфичния потенциал на общината, заложен най-вече на туристическия и селскостопански център, ще бъде

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни“, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

повишена степента на икономическо развитие, ще бъдат подобрени условията за живот и ще бъде преодолян демографският проблем.

За достигане на визията, е необходимо да се работи за:

- създаване на благоприятна бизнес среда, в т. ч. туристическо с цел стимулиране на инвестиционната активност за създаване на нови работни места и допълнителни източници на доходи за жителите на община Долни чифлик;
- възстановяване и развитие на традиционните селскостопански производства;
- технологично и структурно обновяване на икономиката и повишаване на нейната ефективност;
- развитието на техническата и социалната инфраструктура;
- създаване на устойчива жизнена среда, гарантираща здравето, безопасността и удобството на всички граждани и гости на общината.

За изпълнение на тази визия е нужно да се използват възможно най-ефективни, икономически средства и да се насърчава поведение, което води до успешно развитие и хармония между човека и природата. За реализирането на визията ще се разчита на местните ресурси и потенциал, които с помощта на финансовите инструменти на ЕС, ще се превърнат в конкурентни предимства.

Желаният резултат, формулиран във визията на ОПР на община Долни чифлик ще спомогне за постигане на визиите за развитие на област Варна и СИР, които най-общо целят сближаване – икономическо, социално, териториално и екологично.

Постигането на желаната визия следва да се осъществи чрез определените главна и стратегическа цели, подкрепени от адекватни приоритети, специфични цели и мерки.

ГЛАВНА ЦЕЛ

Устойчиво местно развитие с високи равнища на заетост, подобро качество на живот, основани на потенциала и ресурсите на общината за постигане на общ икономически напредък.

Устойчивото местно развитие е свързано най-вече с насърчаване на инвестициите, предприемачеството и оползотворяване на местния и туристически потенциал. Необходимо е целенасочено отваряне на пазара за стоки и услуги, като се използват възможностите за логистика и предимствата на геостратегическото положение на община Долни чифлик в близост до международни летища, пристанища, главни пътни артерии и магистрали.

Осигуряването на достъп до нови пазари, финансови ресурси, европейски фондове, рисков капитал и схеми на финансов инженеринг е решаващ фактор за развитието на предприемачеството, генерирането на растеж и работни места в общината.

Необходимо е да се насърчава разкриването на нови предприятия, повишаването на адаптивността на работниците и фирмите и интензифицирането на процеса на създаване на работни места. Тук важно значение ще има балансът между гъвкавост и сигурност на пазара на труда – гъвкавите форми на заетост не трябва да се въвеждат за сметка на ограничаване правата на заетите и сигурността на работното място.

Високото равнище на заетост е важно условие за постигане на по-бърз и траен растеж, социално сближаване и повишаване на доходите. Увеличаването на броя на хората, участващи в пазара на труда, е най-добрият начин за съхраняване на икономическата, социалната и

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

териториалната устойчивост на общината и ще допринесе за преодоляване на демографската криза и бедността.

Реализирането на Главната цел следва да стане в условията на тясно взаимодействие и партньорство между местните власти, бизнеса и НПО. Необходимо е да се използват всички възможности за съвместни проекти и дейности, включително в условията на междуобщинско и трансгранично сътрудничество.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

ЦЕЛ 1: Развитие на местната икономика, чрез ефективно използване на ресурсите и привличане на инвестиции в туризма, селското стопанство, промишлеността и съпътстващи дейности и услуги за намаляване на безработицата и повишаване на доходите.

ЦЕЛ 2: Повишаване и развитие на човешките ресурси, чрез подобряване качеството и стандарта на живот, ограничаване на демографския въпрос, насърчаване на образованието и социалното включване.

Цел 3: Балансирано териториално развитие, чрез комплексно подобряване състоянието на техническата и социална инфраструктура, съхраняване и опазване на природното богатство и културно-историческото наследство.

Комплексът от приоритети, мерки и дейности за реализацията на стратегическите цели ще бъде насочен в няколко основни области на въздействие, както следва:

- Подобряване на бизнес средата и насърчаване на икономическия растеж – привличане на инвестиции, по-висока заетост, доходи и жизнен стандарт.
- Съхраняване на демографския потенциал и развитие на човешките ресурси със специална грижа към младите хора – ограничаване дела на ранно напусналите училище, увеличаване броя на младежите с висше образование и задържането им за живот и работа в общината.
- Подобряване на средата на обитаване – по-добра вътрешна свързаност между населените места в общината, подобрена инфраструктура, достъпни услуги, запазване и утвърждаване на природното богатство и културно-историческото наследство.

На тази база са изведени четири приоритета за действия, насочени към постигането на специфични цели в различни сфери на развитието на общината.

Всяка специфична цел ще се изпълнява, чрез съвкупност от мерки и дейности, които ще бъдат обобщени в Програмата за реализация на ОПР 2014-2020 г. под формата на приоритетни проекти, обезпечени с човешки, финансов, времеви ресурс и съобразени с капацитета и възможностите на Общината.

1.2. Приоритети, специфични цели, мерки и дейности

Приоритет 1: Постигане на динамична конкурентоспособна общинска икономика.

Специфична цел 1.1: Повишаване на конкурентоспособността чрез привличане и задържане на инвеститорите в секторите на растеж /дървопреработваща промишленост, селско стопанство, туризъм и др./

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Мярка 1.1.1: Стимулиране на местното предприемачество

Дейности:

- Създаване на нови и разрастване на съществуващите предприятия в промишлеността, селското и горското стопанство, търговията, услугите и туризма;
- Повишаване конкурентоспособността на малки и средни предприятия чрез подобряване качеството на продукцията, производителността на технологиите и управлението в предприятията;
- Помощ при стартиране за неселскостопански дейности в селските райони;
- Привличане на инвеститори чрез предоставяне на общинска земя и терени за развитие на бизнес складове и други логистични центрове.

Мярка 1.1.2: Създаване на публично-частни партньорства и инициативи за икономическо развитие

Дейности:

- Разработване на стратегия за привличане на инвестиции и реализация на публично-частни партньорства в областна на туризма, услугите и промишлеността;
- Създаване на каталог с информация за свободни общински терени, сгради и услуги, за които се търсят инвеститори и частни партньори;
- Активен маркетинг и реклама на икономическия потенциал на общината;

Мярка 1.1.3: Стимулиране на сътрудничеството и партньорството

Дейности:

- Развитие на международното сътрудничество и връзки с побратимени градове;
- Развитие на междубщинско сътрудничество и дейности;
- Споделяне на добри практики с рибарски общности от ЕС.

Специфична цел 1.2: Развитие на селското и горското стопанство

Мярка 1.2.1: Разнообразяване на земеделските култури

Дейности:

- Увеличаване на площта трайните насаждения;
- Увеличаване на площите за поливното земеделие;
- Развитие на зеленчукопроизводство, създаване на обекти за преработка на селскостопанска продукция и изграждане на локален пазар/тържище за изкупуване и съхраняване на селскостопанска продукция, за къси вериги за доставка.
- Разнообразяване на земеделието с биологично производство, етерично-маслени и медицински култури.

Мярка 1.2.2: Развитие на животновъдството

Дейности:

- Стимулиране на месо- и млекопреработвателната промишленост;
- Създаване на животновъдни ферми и обекти за изкупуване и преработка на животински продукти;

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Създаване на условия за опазване на селскостопанското имущество от разрешената за пасищно отглеждане източнопланинска свиня;
- Стимулиране на иновативни решения в риболова и аквакултурите, включително на равнище преработка и предлагане.

Мярка 1.2.3: Подпомагане развитието на устойчиво и високоефективно селско стопанство

Дейности:

- Стартова помощ за развитие на малки стопанства от млади фермери;
- Технологично обновяване на земеделските стопанства;
- Подобряване на научно-техническото, информационното, организационното и пазарното обслужване на местните селскостопански производители;
- Насърчаване сдружаването на производителите и кооперирането на участниците във веригата за реализация на земеделски продукти и храни.

Мярка 1.2.4: Поддържане и развитие на горските ресурси и развитие на ловно стопанство

Дейности:

- Залесяване на пустеещи и на неземеделски земи;
- Развитие на събирането на билки, гъби и други съпътстващи дейности и изграждане събирателни пунктове за събиране им;
- Реконструкция на язовир и изграждане на съоразение за гасене на горски пожари, находящ се в имот № 000331, землището на с. Горен чифлик, общ. Д чифлик;
- Изграждане на хеликоптерна площадка и оборудване на противопожарно депо в имот № 000331, землище на с. Горен чифлик, община Долни чифлик;
- Интегриране на система за ранно известяване при възникване на горски пожари на територията на община Долни чифлик.

Специфична цел 1.3: Насърчаване развитието на интегриран туризъм, чрез опазване, популяризиране и развитие на природното и културно наследство

Мярка 1.3.1: Подпомагане развитието на местния туристически продукт и маркетинг на дестинациите

Дейности:

- Разработване на междуобщински маркетингови и рекламни стратегии и програми за съвместни туристически дейности;
- Участие в регионални, национални и международни туристически борси, научни конференции, изложения и панаири;
- Обогаляване и популяризиране на културния календар;
- Иновативен маркетингов подход за развитие на регионален туристически продукт;
- Създаване на местен туристически информационен център в с. Старо Оряхово;
- Възстановяване и облагородяване на крайбрежната алея в с. Шкорпиловци.

Мярка 1.3.2: Развитие на природни, културни и исторически атракции

Дейности:

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Възстановяване, опазване, експониране, социализиране, оборудване на туристически атракции, въвеждане на техники и програми за интерпретация и анимация и др.;
- Създаване на специализирана устройствена схема за развитие на туризъм в общината;
- Създаване на туристически атракции (музей на открито, исторически възстановки, възстановяване на стари занаяти);
- Развитие на туристическата инфраструктура, необходима за нуждите на атракциите и подобряване на транспортния достъп до Черноморието;
- Създаване на вело алеи, свързващи селата Ново Оряхово, Старо Оряхово и Шкорпиловци с КК „Шкорпиловци“
- Създаване на екопътеки и еко-маршрути.

Приоритет 2: Развитие на човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района

Специфична цел 2.1: Подобряване достъпа до заетост и създаване на нови работни места

Мярка 2.1.1: Подобряване условията на труд и повишаване на доходите

Дейности:

- Подобряване на условията и повишаване безопасността на труда в предприятията;
- Повишаване производителността на труда и доходите.

Мярка 2.1.2: Насърчаване на работодателите за наемане на работа на младежи до 29 години

Дейности:

- Осигуряване на заетост на младежи;
- Старт в кариерата за лица завършващи средно и висше образование.

Мярка 2.1.3: Стимулиране на самостоятелна заетост, предприемачество и създаване на нови предприятия

Дейности:

- Стартиране на самостоятелна стопанска дейност;
- Обучения на безработни лица за разработване и управление на собствен бизнес.

Специфична цел 2.2: Повишаване качеството на човешките ресурси и постигане на съответствие с изискванията на пазара на труда

Мярка 2.2.1: Повишаване професионалните умения и квалификацията на работната сила

Дейности:

- Обучителни курсове за квалификация и преквалификация на безработни лица;
- Повишаване относителния дял на лицата с висше образование.

Мярка 2.2.2: Превенция на отпадането от пазара на труда

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Дейности:

- Насърчаване на работодателите за запазване и увеличаване на заетостта;
- Стимули за повишаване на пригодността за заетост на работната сила, в т.ч. за лица над 50-годишна възраст.

Специфична цел 2.3: Насърчаване на трудовата активност и социалното включване на групи в неравностойно положение

Мярка 2.3.1: Повишаване на икономическата активност и намаляване равнището на безработица сред групи в неравностойно положение на пазара на труда

Дейности:

- Осигуряване на заетост и достъпна работна среда за хора с увреждания;
- Курсове за професионална квалификация и повишаване икономическата активност на лица в неравностойно положение.

Мярка 2.3.2: Интегриране на маргинализираните общности в обществения живот

Дейности:

- Намаляване на бариерите за достъп на маргинализираните общности до пазара на труда.

Приоритет 3: Подобряване и възстановяване на техническата инфраструктура, опазване на околната среда и природното богатство

Специфична цел 3.1: Доизграждане и модернизиране на техническата инфраструктура и подобряване качествата на средата

Мярка 3.1.1: Ремонт и реконструкция на републикански, общински пътища и улични мрежи

Дейности:

- Реконструкция и рехабилитация на улична мрежа в с.Голица, с. Пчелник, с. Детелина, с. Г. чифлик;
- Реконструкция и рехабилитация на улична мрежа в с.Гроздьово и с.Старо Оряхово;
- Реконструкция и рехабилитация на улична мрежа в гр.Долни чифлик;
- Реконструкция и рехабилитация на улична мрежа в малките населени места в общината;
- Ремонт на третокласен път III-904 "I-9 - Старо Оряхово-Долни чифлик-Гроздьово-Бозвелийско-Провадия III-208" от км 0+000 до км 17+400 - 17,4 км.

Мярка 3.1.2: Изграждане на нова и реконструкция на съществуваща водоснабдителна и канализационна инфраструктура

Дейности:

- Ремонт и реконструкция на водопровод в гр.Долни чифлик, с.Гроздьово и с.Старо Оряхово;
- Ремонт и реконструкция на водопровод в малките населени места на общината;

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Ремонт и реконструкция на водопровод в селата Пчелник, Детелина, Горен чифлик, Голица, Солник, Ново Оряхово;
- Изграждане на канализация в малките населени места от общината;
- Ремонт и реконструкция на канализация в населените места на общината;
- Частична подмяна на уличен водопровод в с. Голица до Помпена станция Голица;
- Частична подмяна на магистрален водопровод от водоем Юнец до с. Юнец;
- Частична подмяна на уличен водопровод в с. Горен чифлик;
- Частична подмяна на магистрален водопровод /Марин тепе - Бяла/ от разпределителна шахта до водоем Горица;
- Изграждане на ПСОВ в Шкорпиловци;
- Изграждане на система за интегрирано управление на водите в гр. Долни чифлик;
- Изграждане на ПСОВ в с. Гроздьово;
- Изграждане на ПСОВ в с. Старо Оряхово;
- Изграждане на ПСОВ в с. Пчелник и Горен чифлик

Мярка 3.1.3: Подобряване качеството и обхвата на телекомуникациите

Дейности:

- Подобряване на достъпа до надежден интернет като основа за разработване и използване на ИКТ базирани услуги и решения;
- Подобряване на телекомуникациите в населени места.

Мярка 3.1.4: Повишаване на енергийната ефективност и ВЕИ

Дейности:

- Повишаване енергийната ефективност на жилищни и обществени сгради;
- Въвеждане на ВЕИ в общинска инфраструктура;
- Въвеждане на енергоспестяващо улично LED осветление във всички населени места в Община долни чифлик;
- Усвояване потенциала на територията за използване на слънчевата енергия.

Мярка 3.1.5: Комплексно планиране и устройство на територията

Дейности:

- Паспортизация на всички общински сгради – описание на сградния фонд, съоръженията и въвеждане на система за наблюдение;
- Подобряване на качеството на транспортното обслужване с дейност по актуализиране на транспортната схема на вътрешнообщинския и междуобщинския транспорт, особено в почивните дни и през активния туристически сезон.

Мярка 3.1.6: Благоустрояване и обновяване на населените места

Дейности:

- Ремонт и обновяване на площади;
- Ремонт и обновяване на сгради на кметства и други общински сграда;
- Благоустрояване и изграждане на паркове, зелени площи, зони за отдих, паркинги и други обществени територии;

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Изграждане на търговски център в КК „Шкорпиловци“ (с помещения за отдаване под наем), с всички необходими комуникации и инфраструктура.

Специфична цел 3.2: Опазване на околната среда и пълноценно използване на природните ресурси

Мярка 3.2.1: Укрепване и поддържане на природните ресурси

Дейности:

- Изготвяне на планове за управление на защитените местности в общината;
- Поощряване на граждански инициативи за опазване на природата;
- Подкрепа на интервенции за превенция на риска от свлачища и за управление на риска в селското стопанство;
- Почистване на коритата на наличните реки с цел превенция от наводнения и предотвратяване на свлачищния процес.

Мярка 3.2.2: Подобряване управлението на отпадъците

Дейности:

- Изграждане на материално техническа база за управление на битовите отпадъци образувани от територията на община Долни чифлик, включително закупуване на сметосъбираща техника и съдове за отпадъци;
- Рекултивация на общинското депо за битови отпадъци в гр. Долни чифлик;
- Изграждане на регионално депо за отпадъци – Провадия;
- Ликвидиране на нерегламентирани сметища в общината;
- Изграждане на площадки за компостиране на биоразградими отпадъци и за метални отпадъци;
- Информационна кампания във всички населени места за подобряване екологичната култура на населението.

Приоритет 4: Подобряване на качеството и достъпа до административни, здравни, образователни, социални и културни услуги

Специфична цел 4.1: Подобряване на административните услуги и повишаване на институционалния капацитет

Мярка 4.1.1. Повишаване на административния и институционален капацитет

Дейности:

- Повишаване капацитета на общинската администрация и Общинския съвет за управление, изпълнение, наблюдение и оценка на планови и стратегически документи;
- Предоставяне на електронни административни услуги;
- Покриване на изискванията за сертифициране на системите за управление на качеството, информационната сигурност и други за получаване на международно признати сертификати;
- Повишаване на капацитета на служителите в общинска администрация Долни чифлик чрез обучения.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни“, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Мярка 4.1.2. Подобряване на квалификацията и уменията на служителите в администрацията

Дейности:

- Обмен на опит с чуждестранни общини и въвеждане на добри практики за подобряване на ефективността в работата на служителите;
- Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни;
- Повишаване на професионалната компетентност на служителите в администрацията за по-резултатно изпълнение на задълженията.

Мярка 4.1.3. Повишаване информираността на гражданите за дейността и резултатите от работата на администрацията

Дейности:

- Въвеждане на мерки насочени към засилване на контрола, прозрачността, отчетността и утвърждаване на ефективни механизми за мониторинг;
- Изграждането на нова административна култура, ориентирана към нуждите на обществото, чрез ефективни действия за публичност на административните услуги;
- Комбинирана система за електронно управление на администрацията и подобряване достъпа до услуги на населението, свързани с информационните и комуникационните технологии на територията на община Долни чифлик.

Специфична цел 4.2: Осигуряване на качествено образование

Мярка 4.2.1: Подобряване достъпа до предучилищно и училищно образование

Дейности:

- Повишаване качеството на образованието и уменията на човешките ресурси - използване на информационни и комуникационни технологии;
- Създаване на оптимални условия за самоподготовка на учениците, пълноценен отдых и извънкласни форми на обучение;
- Разгръщане на творческите способности на децата и учениците чрез обогатяване извънкласните форми на дейност –модерни танци, художествена гимнастика , йога, рисуване, пеене, музикални инструменти, балет и др.;
- Осигуряване на условия за реализиране на задължително образование с фокус върху децата в риск;
- Реинтеграция и намаляване броя на отпадащите от образователната система деца и ученици.

Мярка 4.2.2: Обновяване на материалната и техническа база на образователните институции

Дейности:

- Поддръжка на образователната инфраструктура – подобряване на учебната и социално-битова среда в системата на народната просвета;

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Обновяване и оборудване на учебни кабинети, образователни лаборатории, работилници и спортни съоръжения.
- Адаптиране на детски площадки и спортни съоръжения в детските градини и училищата към изискванията за безопасност и функционалност.

Специфична цел 4.3: Повишаване достъпа до устойчиви и качествени здравни услуги

Мярка 4.3.1: Подобряване на материално – техническата база в здравеопазването

Дейности:

- Подобряване на материално-техническата база на здравните кабинети в училищата, с осигурен медицински персонал: мед. сестри, лекари, стоматолози;
- Ремонт и обновяване на здравни служби по населени места.

Мярка 4.3.2: Повишаване качеството и подобряване достъпа до здравни услуги

Дейности:

- Създаване на условия за повишаване броя на лекарите и стоматолозите, обслужващи населението на общината;
- Създаване на условия за подобряване достъпа и осигуряване на мобилност на медицинските услуги;
- Създаване на условия за разширяване броя на предлаганите здравни услуги в Община Долни чифлик;
- Подобряване на качеството и достъпа до здравни услуги в КК Шкорпиловци през туристическия сезон;
- Създаване на условия за продажба на лекарства в по-малките населени места.

Специфична цел 4.4: Разширяване обхвата и вида на социалните услуги

Мярка 4.4.1: Изграждане и обновяване на обекти на социалната инфраструктура

Дейности:

- Разкриване на дом за възрастни хора;
- Изграждане на Център за настаняване от семеен тип в гр. Долни чифлик;
- Превенция на институализацията чрез разкриване на нова социална услуга – Наблюдавано жилище за лица с психични разстройства в община Долни чифлик;
- Създаване на звено за иновативно предоставяне на услуги в домашна среда към домашен социален патронаж в подкрепа на нуждаещите се жители на община Долни чифлик.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Мярка 4.4.2: Подобряване качеството и достъпа до социални услуги в общността

Дейности:

- Закупуване на специализирани транспортни средства за осигуряване на мобилност на социалните услуги;
- Увеличаване на броя и капацитета на предоставените социални услуги в общността;
- Предоставяне на услугите „Личен асистент“, „Социален асистент“ и „Домашен помощник“;
- Предоставяне на услугата Обществена трапезария;
- Подобряване качеството на услугите свързани с радостните и тъжни ритуали, поддържане на гробищните паркове;
- Разкриване на Детска кухня в общината.

Специфична цел 4.5: Развитие на културата, спорта и младежките дейности

Мярка 4.5.1: Инвестиции, свързани с опазване, възстановяване и използване на културното наследство

Дейности:

- Съхраняване, реставрация, консервация и социализиране на културно-историческото наследство, в т.ч. "Хемски порти", Римски път, Базилика в Шкорпиловци, тракийска крепост "Ерак" и др.;
- Професионално обучение на експерти по маркетинг на културно-историческото и природното наследство.

Мярка 4.5.2: Обновяване, ремонт и оборудване на културни институции

Дейности:

- Насърчаване развитието на културните институции, чрез обновяване на сградния фонд и доставка на необходимото специализирано оборудване;
- Възстановяване и опазване на религиозните храмове на територията на община Долни чифлик;
- Подобряване на достъпа до културни услуги в адаптирана архитектурна среда.

Мярка 4.5.3: Развитие на художествена самодейност и на културни събития

Дейности:

- Създаване и популяризиране на иновативни културни събития;
- Насърчаване дейността на самодейни и художествени състави;
- Културен обмен с различни културни институции от страната и чужбина;
- Разкриване на различни курсове и кръжоци към читалищата - музикални инструменти, рисуване, балет, модерни танци, скулптура и др.

Мярка 4.5.4: Ремонт, модернизация и изграждане на спортна инфраструктура

Дейности:

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни“, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Изграждане на нови, обновяване и обезопасяване на съществуващи детски и спортни площадки и други спортни съоръжения в община Долни чифлик;
- Изграждане на база за спорт и отдих : Реконструкция на спортен комплекс Тича Долни чифлик и Стадион с. Старо Оряхово; Изграждане на спортна площадка за мини футбол в с. Венелин;
- Изграждане на спортна площадка в с. Шкорпиловци;
- Изграждане на общинска многофункционална спортна зала;
- Изграждане на закрит и открит басейн.

Мярка 4.5.5: Насърчаване дейността на спортните и младежки клубове

Дейности:

- Изграждане на необходимата материално-техническа база за практикуване и организиране на национални и международни състезания по плажни спортове в КК "Шкорпиловци";
- Създаване на ефективна и систематизирана програма за развитие на физическото възпитание и спорта;
- Подкрепа за развитие на местни спортни клубове и млади спортни таланти;
- Превенция на рисковото поведение сред децата и младите хора;
- Изграждане на картинг и автомобилна писта в гр. Долни чифлик

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

III. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА 2014 – 2020 Г.

Таблица 36:

Код	Период 2014-2020 Приоритет/специфична цел Проекти	Местно публично финансиране		Общ дял (%)	Външно публично финансиране						Частно финансиране	Общ дял (%)	ОБЩО ХИЛ. ЛВ.
		Общински бюджет	Местни публични фондове		Централен бюджет	Общ дял (%)	Фондове на ЕС	Общ дял (%)	Други източници	Общ дял (%)	Фондове, фирми		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Приоритет 1: Постигане на динамична конкурентоспособна общинска икономика.												
1.1.	Специфична цел 1.1: Повишаване на конкурентоспособността чрез привличане и задържане на инвеститорите в секторите на растеж /дървопреработваща промишленост, селско стопанство, туризъм и др./						2790000	50			2790000	50	5580000
1.2	Специфична цел 1.2: Развитие на селското и горското стопанство				650000	7,39	4400000	50			3750000	42,61	8800000
1.3	Специфична цел 1.3: Насърчаване развитието на интегриран туризъм, чрез опазване, популяризиране и развитие на природното и културно наследство	25000		2,92	128250	15	701750	82,08					855000

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

	ОБЩО ПО ПРИОРИТЕТ 1:	25000		0,16	778250	5,11	7891750	51,80			6540000	42,93	15235000
2.	Приоритет 2: Развитие на човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района												
2.1.	Специфична цел 2.1: Подобряване достъпа до заетост и създаване на нови работни места				110000	16,93	540000	83,07					650000
2.2.	Специфична цел 2.2: Повишаване качеството на човешките ресурси и постигане на съответствие с изискванията на пазара на труда				66667	16,67	333333	83,33					400000
2.3.	Специфична цел 2.3: Насърчаване на трудовата активност и социалното включване на групи в неравностойно положение				20000	4,44	430000	95,56					450000
	ОБЩО ПО ПРИОРИТЕТ 2:				196667	13,11	1303333	86,89					1500000
3	Приоритет 3: Подобряване и възстановяване на техническата инфраструктура, опазване на околната среда и природното богатство												
3.1.	Специфична цел 3.1: Доизграждане и модернизиране на техническата инфраструктура и подобряване качествата на средата	5515000		5,23	22012600	20,88	65909000	62,50			12013400	11,39	105450000
3.2.	Специфична цел 3.2: Опазване на околната среда и пълноценно използване на природните ресурси	130000		4,02	314500	9,74	2505000	77,55			280500	8,69	3230000

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

	ОБЩО ПО ПРИОРИТЕТ 3:	5645000		5,19	22327100	20,55	68414000	62,95			12293900	11,31	108680000
4	Приоритет 4: Подобряване на качеството и достъпа до административни, здравни, образователни, социални и културни услуги												
4.1.	Специфична цел 4.1: Подобряване на административните услуги и повишаване на институционалния капацитет	12000		3	35000	8,75	335000	83,75	10000	2,5	8000	2	400000
4.2.	Специфична цел 4.2: Осигуряване на качествено образование	84000		4	966000	46	1050000	50					2100000
4.3.	Специфична цел 4.3: Повишаване достъпа до устойчиви и качествени здравни услуги	10000		0,57	437500	25	515000	29,43			787500	45	1750000
4.4.	Специфична цел 4.4: Разширяване обхвата и вида на социалните услуги	13500		0,41	972193	29,76	2280000	69,82					3265693
4.5.	Специфична цел 4.5: Развитие на културата, спорта и младежките дейности	32000		0,47	650000	9,62	5790000	85,78			278000	4,13	6750000
	ОБЩО ПО ПРИОРИТЕТ 4:	151500		1,06	3060693	21,46	9970000	69,88	10000	0,07	1073500	7,53	14265693
	ОБЩО:	5821500		4,17	26362710	18,87	87579083	62,70	10000	0,01	19907400	14,25	139680693

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

IV. СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ И ДЕЙСТВИЯ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

1. ОПИСАНИЕ НА ИНДИКАТОРИТЕ

Системата от индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на Общинския план за развитие има за крайна цел да повиши ефективността и ефикасността на използваните материални, финансови и човешки ресурси за постигане на желаните резултати и въздействие.

Избраните индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на Общинския план за развитие на община Долни чифлик 2014 – 2020 г. са съпоставими с текущите макроикономически и секторни процеси и с основните индикатори, използвани в системите за наблюдение по оперативните програми, а също така отразяват и спецификата на района. Те отговарят на изискванията на “Методическите указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012-2022), Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 (2014-2020), Областни стратегии за развитие (2014-2020) и Общински планове за развитие (2014-2020).

Избраните индикатори са:

- ✓ **Конкретни** – ясни са за разбиране и лесни за събиране и обобщаване на информацията;
- ✓ **Измерими** - за тях съществуват методи и инструменти за измерване на стойностите им, налични са и в случай на нужда може да бъде агрегирана достатъчно информация и количествени данни;
- ✓ **Достъпни** - има информационно осигуряване от надеждни източници с необходимата периодичност и качество и са достъпни на приемлива цена;
- ✓ **Адекватни** - обосновани и подходящи по отношение на целите и приоритетите за развитие;
- ✓ **Обвързани са с времето** - на базата на периодична информация, позволяваща сравнения между базови, междинни и целеви стойности в процеса на наблюдение на напредъка и постигането на целите.

За целите на отчитане изпълнението на ОПР ще се използват следните видове индикатори:

- **Общи индикатори**
- **Специфични индикатори:**
  - индикатори за въздействие;
  - индикатори за резултат.

Общите индикатори отчитат приноса на Общинския план за развитие на община Долни чифлик 2014-2020 г. за постигане целите на Стратегия „Европа 2020” и Националната програма за реформи. Те включват и индикатори в областта на регионалната политика за постигане на растеж и заетост чрез структурната помощ на ЕС през периода 2014 - 2020 г.

ОБЩИ ИНДИКАТОРИ

- **Заетост на населението на възраст 20-64 г. (%)** – Източник: Агенция по заетостта и НСИ;
- **Цели „20/20/20” по отношение на климата/енергията:**

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- А) Съкращаване на емисиите на CO₂ (%)** – Източник: РИОСВ;
- Б) Дял на ВЕИ в крайното енергийно потребление (%)** – Източник: Община Долни чифлик и електроразпределително дружество;
- В) Повишаване на енергийната ефективност (%)** – Източник: Община Долни чифлик;
- **Намаляване на дела на преждевременно напусналите училище (%)** – Източник: Училища в община Долни чифлик;
  - **Нарастване на дела на висшистите на 30-34 г. (%)** – Източник: НСИ;
  - **Брой предприятия, получили безвъзмездна финансова помощ** – Източник: ИСУН и ДФЗ;
  - **Брой посещения на подпомаганите туристически атракции** - Източник: Община Долни чифлик;
  - **Брой новосъздадени работни места** - Източник: АЗ.

Специфичните индикатори за въздействие и резултат са представени в таблицата по-долу „Матрица на индикаторите за наблюдение и оценка на Общинския план за развитие”.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

МАТРИЦА НА ИНДИКАТОРИТЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

Таблица 37:

Стратегическа цел (СЦ) Приоритет (П)	Индикатор	Мярка	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност
ИНДИКАТОРИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ						
СЦ-1	Намаляване равнището на безработица	%	АЗ	1 г.	17,5	16,5
СЦ-1	Предприятия, получили БФП	брой	ИСУН и ДФЗ	3 г.	0	5
СЦ-1	Коефициент на икономическа активност	%	НСИ	1 г.	59,96	65
СЦ-2	Население на община Долни чифлик	Брой	НСИ	1 г.	19129	19390
СЦ-2	Нарастване на дела на висшистите на 30 - 34 г.	%	НСИ	1 г.	12.37	15
СЦ-2	Деца в детските градини	Брой	Община Долни чифлик	1 г.	603	700
СЦ-2	Ученици в училищата	Брой	Община Долни чифлик	1 г.	2212	2242
СЦ-2	Намаляване на дела на преждевременно напусналите ученици	%	Община Долни чифлик и РИО - Варна	1 г.	2	1
СЦ-2	Равнище на средната годишна работна	лева	НСИ	1 г.	6458	6570

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

	заплата в общината					
СЦ-3	Жители с целогодишно осигурено водоснабдяване	Брой	Община Долни чифлик	4 г.	18974	19390
СЦ-3	Население с осигурен широколентов достъп	Брой	Община Долни чифлик	4 г.	0	7000
СЦ-3	Съкращаване на емисиите на CO ₂	%	РИОСВ	4 г.	0	1
СЦ-3	Дял на ВЕИ в крайното енергийно потребление	%	ЕНЕРГО ПРО	4 г.	0	1
ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ						
П-1	Стопански единици (предприятия) в община Долни чифлик	Брой	НСИ	1 г.	467	483
П-1	Произведена продукция в нефинансовите предприятия на общината	Хил.лв.	НСИ	1 г.	37246	38000
П-1	Договори за реализиране на ПЧП	Брой	Община Долни чифлик	4 г.	0	3
П-1	Реализирани проекти за междуобщинско сътрудничество	Брой	Община Долни чифлик	4 г.	3	6
П-1	Леглова база в места за настаняване	Брой	Община Долни	1 г.	2612	2650

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

			чифлик			
П-1	Реализирани нощувки в местата за настаняване за година	Брой	Община Долни чифлик	1 г.	38703	50000
П-1	Обработваеми земеделски земи	Дка	ОСЗ	1 г.	170080	170150
П-1	Залесени горски територии	ха	НСИ	1 г.	285331	285400
П-2	Наети на работа безработни лица след курсове за квалификация	Брой	АЗ	1 г.	0	15
П-2	Осигурени работни места за лица в неравностойно положение	Брой	АЗ	1 г.	0	10
П-3	Рехабилитирана пътна мрежа	Км.	Община Долни чифлик	1 г.	0	15
П-3	Рехабилитирана улична мрежа	Км.	Община Долни чифлик	1 г.	0	21
П-3	Изградена нова канализационна мрежа	Км.	Община Долни чифлик	4 г.	0	20
П-3	Изградени нови ПСОВ	Брой	Община Долни чифилк	4 г.	0	2
П-3	Обновени водопроводни мрежи	Км.	Община Долни	4 г.	0	9

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

			чифлик			
П-3	Премахнати нерегламентираните сметища	Брой	Община Долни чифлик	4 г.	0	17
П-4	Създадени електронни административни услуги	Брой	Община Долни чифлик	3 г.	0	9
П-4	Общински служители преминали курсове и обучения	Брой	Община Долни чифлик	1 г.	0	120
П-4	Културни събития	Брой	Община Долни чифлик	1 г.	4	45
П-4	Предоставяни социални услуги	Брой	Община Долни чифлик	1 г.	7	10
П-4	Новосъздадени или благоустроени зелени площи	Брой	Община Долни чифлик	4 г.	0	8
П-4	Ремонтиран общински сграден фонд	Брой сгради	Община Долни чифлик	4 г.	0	10
П-4	Ремонтирани религиозни храмове	Брой обекти	Община Долни	4 г.	0	5

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

			чифлик			
П-3, П-4	Новосъздадени или обновени детски площадки	Брой	Община Долни чифлик	4 г.	0	10
П-3, П-4	Новосъздадени или обновени спортни площадки	Брой	Община Долни чифлик	4 г.	0	5

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Специфичните индикатори за въздействие отчитат изпълнението на стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие. Степента на въздействие се отчита с количествено и/или качествено измерими индикатори, а в някои случаи – с качествени оценки относно достигнатото социално, икономическо и инфраструктурно развитие на общината.

Специфичните индикатори за резултат се отнасят до наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети и мерки за развитие на общината. По някои от мерките или приоритетите те могат да се отнасят за предвидени или изпълнявани конкретни проекти с важно значение за развитието на територията на общината. Дефинираните индикатори са (по възможност) количествено измерими и осигуряват обективност на оценките и изводите.

2. ДЕЙСТВИЕ ПО НАБЛЮДЕНИЕТО И ОЦЕНКАТА

Предмет на наблюдение на ОНР е изпълнението на целите и приоритетите, заложи в плана, както и действията на местната власт и администрация, организациите, бизнес структурите, физическите и юридическите лица, свързани с изпълнението на документа.

Орган на наблюдение на ОНР е Общинския съвет.

Функциите по наблюдението на ОНР включват:

- Наблюдение на изпълнението на ОНР въз основа на определените макроикономически индикатори, индикаторите, отчитащи приноса към стратегия „Европа 2020“, глобалните екологични индикатори и другите специфични количествени индикатори по отношение на реализацията на целите, приоритетите и мерките за регионално развитие ;
- Координация на дейностите по наблюдението на ОНР със заинтересуваните органи, организации, физически и юридически лица;
- Обсъждане и одобряване на редовните годишни доклади и на заключителния доклад за изпълнението на ОНР;
- Разглеждане на предложения и вземане на решения за повишаване ефективността на процеса на наблюдение в случай на установяване на проблеми и пропуски - издаване на конкретни указания за преодоляването им;
- Определяне и изпълнение на мерки за осигуряване на информация и публичност относно постигнатите резултати от наблюдението с цел да се гарантира прозрачност при изпълнението на ОНР.

Системата за наблюдение на ОНР включва следните основни компоненти:

- Системата от индикатори за наблюдение – дефинирани по-горе и отчитащи специфичния характер на плана, реализацията на неговите цели, социално-икономическото състояние, развитието на инфраструктурата и проблемите на околната среда в контекста на устойчивото регионално развитие;
- Източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информацията - наблюдението на изпълнението на ОНР се осъществява на основата на данни на НСИ, ИСУН, ЕВРОСТАТ, АПИ, Агенция за чуждестранни

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

инвестиции, Агенция за енергийна ефективност, Агенцията по заетостта, както и на основата на данни от други надеждни национални, регионални и местни източници на информация. При извършването на специфични тематични наблюдения и оценки ще се включат и резултати от анкетни проучвания за мнението и настроенията на населението, живеещо в общините на района.

- Финансовото и техническото обезпечаване на дейността по наблюдението на ОНР се осигурява от бюджета на Община Долни чифлик.
- Местните власти участват в реализацията на мерките и постигане на целите на общински планове за развитие и програмите за реализация на общинските планове за развитие. Местните власти осигуряват собствени финансови ресурси и мобилизират такива на социалните партньори на местно ниво за реализация на проекти и дейности в техните планови документи.
- Неправителствените организации, социално-икономическите партньори и частния сектор активно участват в процеса на разработване на ОНР и наблюдение изпълнението на плана; подкрепят и участват в разработването на проекти за изпълнението на плана. Тази група от участници ще бъде пряко включена и в реализацията на проекти и дейности, основно насочени към подобряване на средата за живот и развитие.

Системата на докладване, форми и начини за осигуряване на информация.

За изпълнението на ОНР се извършват междинна и последваща оценка. Оценката предоставя информация за ефективността от провежданата политика. Тя осигурява на управлението механизми на контрол чрез информация за разходите и за резултатите, подпомага и съответните управленски власти да преценят въздействието от изпълнението на общинския план, да го подобрят като го преосмислят от гледна точка на заложените цели и приоритети и възможностите за тяхното реализиране. Чрез оценката се изяснява и ефектът от планираните дейности, тя може да подобри също така и прозрачността в процеса на прилагане на плана и да насърчи повишаването на отговорността на властите пред широката общественост.

Резултатите от наблюдението на ОНР се обобщават в изготвени редовни Годишни доклади, които съдържат информация за: общите условия за изпълнение на ОНР и в частност промените в социално-икономическите условия и политиките за развитие на национално, регионално и местно ниво; постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на ОНР въз основа на индикаторите за наблюдение; действията, предприети от местната власт с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на общинския план за развитие; заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението. Годишните доклади за наблюдението на изпълнението на ОНР осигуряват информация за изготвяне на междинната и последващата оценка.

По решение на органа за наблюдение – Общинския съвет, или по искане на Кмета могат да се изготвят и доклади за отделен случай или за отделен период, както и по определена тема или специфичен проблем.

Междинната оценка се извършва не по-късно от 4 години от началото на периода на действие на документа за стратегическо планиране и включва: оценка на първоначалните резултати от изпълнението; оценка на степента на постигане на съответните цели; оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

изводи и препоръки за актуализация на съответния документ. На база на междинната оценка е възможно да се иницира актуализация на ОПР, за да се направят необходимите корекции в документа и да се предприемат мерки, за да се осигури реализиране на заложените цели и приоритети, като се отговори на нуждите на района.

Последващата оценка се извършва не по-късно от една година след изтичане на периода на действие на общинския план за развитие и дава представа за степента на цялостното му изпълнение. Целта на този вид оценка е да се види доколко, дори след предприетите мерки в резултат на междинната оценка, заложените цели и приоритети са изпълнени и е достигнато очакваното развитие. На база на тази оценка могат да се направят основни изводи и констатации за всеки от етапите на развитие в съответната община.

Последващата оценка включва: оценка на степента на постигане на целите и устойчивостта на резултатите; оценка на общото въздействие; оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси; изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално развитие. Резултатите от последващата оценка се вземат предвид при разработването/актуализацията на плана за следващия период на планиране.

Междинната и последващата оценка на общинския план за развитие се внасят за обсъждане и одобрение в Общинския съвет по предложение на Кмета на общината.

През периода на действие на общинския план за развитие могат да се извършват допълнително тематични оценки и оценки за специфични случаи по преценка на органите за управление на регионалното развитие.

Актуализация

Настоящият план е отворена система и може да се актуализира. Веднъж приет, той би трябвало да остане относително “твърд” в стратегическата си насоченост и цели, но отворен и гъвкав – по отношение на мерките, дейностите и проектите, които ще се изпълняват.

V. ПРИЛАГАНЕ НА ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСУГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Съгласно Закона за регионалното развитие, един от основните принципи, на които се основава провеждането на държавната политика за регионално развитие, е принципът за партньорство, публичност и прозрачност на всички нива, при осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката. В съответствие със закона, и за повишаване на устойчивостта на взетите решения и планираните цели и задачи, както и за ефективността на тяхната реализация, важен механизъм е прилагането на принципа на партньорство. А чрез осигурената информация и публичност на всички нива се гарантира неговия успех и широка обществена подкрепа.

Общинският план за развитие е основен документ за провеждане на политиката за регионално развитие на местно ниво. С него се обективизират действията на местната изпълнителна власт и се създават условия за планомерно и целенасочено

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

изпълнение на решенията на общинския съвет, дейността на кмета и общинската администрация.

Формите за предоставяне на информация и публичност относно приемането и изпълнението на плана, както и за работа с партньорите в областта на интегрираното устойчиво местно развитие също така биха могли да се използват ефективно.

Организацията и методът за изпълнение обхващат системите за управление и контрол, наблюдение и оценка, осигуряване на информация и публичност и прилагането на принципа за партньорство на всички етапи на изпълнение.

В процеса на реализация на плана се спазват принципите на отговорно и добро управление, ефективен финансов контрол, разделение на правомощията при осъществяване на управленските функции, предотвратяване и корекция на нередностите при изпълнението на конкретните дейности.

Основната цел на прилагането на информираност и публичност във връзка с ОПР е да се повиши обществената осведоменост, както и прозрачността относно прилагането на мерките за регионално развитие.

Основна отговорност за осигуряване на информация и публичност на процеса на разработване, съгласуване, актуализиране и изпълнение на ОПР има Кмета на община Долни чифлик.

Механизмът за прилагане на принципа на партньорство и осигуряване на информация може да се разгледа в следните аспекти:

➤ *В процеса на изготвянето на ОПР:*

ОПР се разработи чрез прилагане на принципа на партньорство. Това включи информиране на всички заинтересовани страни. Даде се възможност за изразяване на мнения и представяне на предложения чрез формални и неформални работни срещи с по-тесен кръг участници, осъществяване на широко консултиране чрез организиране на обществено обсъждане, в т.ч. и чрез интернет, участие във формални структури за планиране и мониторинг със състав, основан на принципа на партньорството – местна власт, социални и икономически партньори, гражданско общество и др. Обменът на мнения и информация се състоя и чрез провеждане на анкети, попълване на въпросник и др.

Проведоха се консултации и предварителна съгласуваност с ангажиране и активно участие на представители на заинтересуваните страни.

➤ *По време на изпълнението на ОПР:*

В процеса на изпълнение на ОПР основните инструменти за осигуряване на информация и публичност са годишните доклади и междинната оценка, както и последващата оценка след края на периода на действие на плана. Те ще бъдат изготвени и обсъдени при спазване и изпълнение на основните форми на взаимодействие за осъществяване на партньорства и осигуряване на публичност: информиране, консултиране и съгласуваност, и с активно участие на всички заинтересувани страни. Ще се публикуват на страницата на Община Долни чифлик в интернет.

В рамките на всеки проект, предвиден за изпълнение до 2020 г. ще бъдат предвидени мерки и адекватни действия за информиране и публичност, в т.ч. периодични информационни кампании сред целевите групи.

Поддържането на изградените вече ефективни партньорства ще даде възможност в процеса на изпълнение да се реализира по-голяма икономическа целесъобразност и да

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

се укрепи потенциала за разкриване на нови пътища към привличането на инвестиции и допълнителни финансови средства.

Публично-частното партньорство като инструмент за оптимизиране на предоставяните продукти и услуги за обществото следва да бъде широко застъпено в процеса на изпълнение на ОПР за периода 2014-2020. Мерките за насърчаване на формите на публично-частно партньорство при изпълнението на общински план за развитие следва да са в посока на:

- използването на стимули за развитие на икономически дейности на местно равнище като: рационално използване на общинската собственост, облекчаване на разрешителните и регулаторните режими, осигуряване на финансови и данъчни стимули, използване на подходящи схеми за дългово финансиране, инвестиции в инфраструктура, облекчаване на условията за кредитиране на малки и средни предприятия, насърчаване на институциите за микрокредитиране и др.;
- привличане на външни инвеститори, създаване на нови производствени мощности като филиали или други форми на външни инвестиции, създаване на нови фирми, запазване и разширяване на съществуващия бизнес, осигуряване на помощ за местни фирми при разработване на нови продукти и навлизане на нови пазари, подкрепа за научно-изследователска и развойна дейност, стратегически инвестиции, подкрепа развитието на нов бизнес и предприемачество включващи дейности, отнасящи се до създаване на среда, която помага на хората да развиват предприемачески умения, както и осигуряване на подкрепа по време на инкубационния период на новия бизнес /бизнес инкубатори, рисково финансиране и програми за обучение на работна сила/, и др.
- подобряване разпространението на информация и обмен на най-добри практики, свързани с използването на ПЧП.

Участието на партньорите на всички нива на подготовка, съгласуване, обсъждане и контрол на изпълнението гарантира прозрачност, компетентност, ефективност и реалистичност на Общинския план за развитие. Чрез тях той се обогатява както с друга гледна точка, освен тази на местната власт, така и с инструментите на гражданското общество, които се основават на прякото участие на гражданите и техните организации в управлението и процеса на взимане на решения.

Осигуряването на необходимата и своевременна информация и публичност на процеса на разработване, актуализиране, съгласуване и изпълнение на Общинския план за развитие се осъществява от Кмета на Община Долни чифлик и Общинския съвет в съответствие с техните компетенции. В процеса на наблюдение на изпълнението на Общинския план за развитие следва да се осигурява участието на граждани, физически и юридически лица като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

Предизвикателството, което е на дневен ред пред общинската администрация и екипа за управление, е да бъдат осъществени необходимите стъпки за непрекъснатото информирание и въвличане на социално-икономическите партньори и заинтересованите страни в ефективното изпълнение, наблюдението и оценката на актуализирания ОПР.

Информираността на гражданите и обществената подкрепа са от особено значение за успешното реализиране на Общинския план за развитие и за осигуряването

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

на интегрирано устойчиво местно развитие. Местните органи на управление в община Долни чифлик трябва да се стремят да осигурят условия за:

- Периодични срещи между заинтересованите страни;
- Участие в съвместни проекти;
- Привличане на представители на заинтересованите страни в наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие;
- Организиране на форуми и други събития в рамките на проекти за идентифициране на основните форми за взаимодействие, разпределяне на отговорностите и мобилизиране на местните ресурси;
- Включване на местната общност и поддържането на контакти с местните граждански групи и институции, с цел осигуряване на прозрачност в местната политика;
- Своевременно информиране на обществеността чрез сайта на общината в Интернет за предприетите действия от страна на администрацията по реализацията на актуализирания Общински план за развитие;
- Изпълнението на Общинския план за развитие изисква дългосрочни усилия, но той може да се изпълни успешно, само ако се прилага стъпка по стъпка, т.е. като се изпълняват поетапно отделните проекти, залегнали в него с осигуряване на адекватна информираност, участие и мотивация на заинтересованите страни и цялата местна общност.

За подпомагане процеса на партньорското участие и за осигуряване на добър информационен поток могат да бъдат използвани следните инструменти:

- интерактивна електронна страница;
- съвещаване чрез електронни пощи;
- напечатани брошури, обобщаващи целта и приоритетите на ОПР, източници на информация и полезни контакти при прилагането на плана;
- провеждане на информационни срещи, за да се представи процесът на изпълнение на ОПР на партньорите и др.

В заключение можем да обобщим, че осигуряването на необходимата и своевременна информация и публичност на процеса на актуализиране, съгласуване и изпълнение на Общинския план за развитие се осъществява от Кмета на община Долни чифлик и Общинския съвет в съответствие с техните компетенции. В процеса на наблюдение на изпълнението на Общинския план за развитие следва да се осигурява участието на граждани, физически и юридически лица като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

ПРИЛОЖЕНИЯ:

1. Програма за реализация на Общински план за развитие на община Долни чифлик 2014-2020 г.

2. Предварителната оценка на Общински план за развитие на община Долни чифлик 2014-2020 г.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ОПИСАНИЕ НА ТАБЛИЦИТЕ
Таблица 1: Автомобилна достъпност до центъра на общината
Таблица 2: Население в община Долни чифлик през периода 2005 - 2011 г.
Таблица 3: Население по населени места по възраст за 2011 г.
Таблица 4: Население на 7 и повече навършени години в община Долни чифлик по степен на завършено образование и населени места според Преброяването към 01.02.2011 година
Таблица 5: Население в общините на област Варна 2001 г. и 2011 г.
Таблица 6: Естествено и механично движение на населението в община Долни чифлик по населени места през 2013 година
Таблица 7: Средногодишно равнище на безработица в общините на област Варна - (2007 - 2011 г.) (%)
Таблица 8: Брой на безработните лица в община Долни чифлик (2010-2013)
Таблица 9: Разпределение на безработните по възраст и образование
Таблица 10: Урбанизирани територии и гъстота на населението в общините на област Варна, 2011 г.
Таблица 11: Област Варна – население по общини, градове и села към 31.12.2011 г.
Таблица 12: Средна годишна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение в община Долни чифлик по икономически дейности през периода 2008 - 2010 година
Таблица 13: Училища и учащи се в община Долни чифлик 2007 – 2014 г. (брой)
Таблица 14: Детски градини в община Долни чифлик 2007 – 2014 г. (брой)
Таблица 15: Жилищни сгради в община Долни чифлик по конструкция и населени места към 31.12.2013 година
Таблица 16: Жилища в община Долни чифлик по собственост и населени места към 31.12.2013 година
Таблица 17: Жилища в община Долни чифлик по благоустроеност и населени места към 31.12.2013 година.
Таблица 18: Предприятия (без финансовите) в община Долни чифлик по икономически дейности и приходи от обичайна дейност
Таблица 19: Наети лица по трудово и служебно правоотношение в община Долни чифлик по икономически дейности през периода 2008 - 2012 година
Таблица 20: Чуждестранни преки инвестиции в нефинансовите предприятия в област Варна с натрупване към 31.12. по общини. (Хиляди евро)
Таблица 21: Предприятия (без финансовите) по групи според броя на заетите в тях в община Долни чифлик за периода 2007 – 2012 година
Таблица 22: Средства за подслон, туристически легла и реализирани нощувки и

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

приходи от нощувки в област Варна по общини за 2011 година.
Таблица 23: Брой на отглежданите животни
Таблица 24: Занимаващи се с риболов и аквакултури на територията на РО
Таблица 25: Списък с пътната мрежа
Таблица 26: Водопроводна и канализационна мрежа на територията на общината
Таблица 27: Съотношение на подадените и полезно изразходвани (инкасирани) количества вода по населени места, през 2011г., 2012г. и 2013г.
Таблица 28: Покритие на телекомуникациите по населени места.
Таблица 29: Осигуреност на обитаващите жилища с кабелна телевизия, сателитна антена, компютър и достъп до интернет през последното преброяване 2011 г.
Таблица 30: Параметри на язовирите в общината.
Таблица 31: Генерирани битови отпадъци в Община Долни Чифлик
Таблица 32: Морфологичен състав на генерираните отпадъци
Таблица 33: Проекти, изпълнявани по програмите на европейските структурни фондове
Таблица 34: Отчет на бюджета за периода 2009 – 2013 г.
Таблица 35: Структура на разходите по параграфи 2006 – 2013 г.
Таблица 36: Индикативна финансова таблица 2014 – 2020 г.
Таблица 37: Матрица на индикаторите за наблюдение и оценка на общинския план
ОПИСАНИЕ НА ДИАГРАМИТЕ
Диаграма 1: Население по пол и възраст в община Долни чифлик към 01.02.2011 г.
ОПИСАНИЕ НА ОРГАНИГРАМИТЕ
Органиграма 1: Организационна структура на Община Долни чифлик

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

ПРОГРАМА

ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ДОЛНИ ЧИФЛИК 2014 – 2020 г.

ЮНИ, 2014 Г.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ.....	3
II. СТРАТЕГИЯ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ХИТРИНО.....	5
III. ПРОЕКТИ КЪМ ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ДОЛНИ ЧИФЛИК ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 г	7
IV. ОБЩИНСКИ ПУБЛИЧНО-ЧАСТНИ ПАРТНЬОРСТВА НА ОБЩИНА ДОЛНИ ЧИФЛИК ЗА 2014-2020 г.....	22
V. ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ.....	23

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за реализация на Общинския план за развитие (ПРОПР) е средносрочен оперативен документ за изпълнение на основните приоритети и цели на община Долни чифлик за периода 2014-2020 г.

Общинският план за развитие се базира на редица стратегически и планови документи, които се разработват на различни териториални нива и имат конкретни функции по отношение формирането и прилагането на местната политика за развитие. В тази връзка е налице съгласуваност с Областна стратегия на област Варна 2014-2020 г., Регионалният план за развитие на Североизточния район, Националната програма за развитие „България 2020“, Националната програма за реформи 2011-2015 г., Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012-2022 г., Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. и др. документи.

Общинският план за развитие на община Долни чифлик и седемгодишната Програма за неговата реализация са съобразени и съгласувани с възможностите на Общинския бюджет, Оперативните програми, ПРСР и др. европейски и национални фондове, които ще бъдат основен източник за финансиране на заложените проекти, дейности и мерки за постигане на целите и реализация на приоритетите.

ПРОПР е в съответствие с разпоредбите на Закона за регионалното развитие - Чл.13, ал.2, т.7: „Общинският план за развитие съдържа програма за реализация на общинския план за развитие, с която се конкретизират проектите за неговото изпълнение, съответните финансови ресурси и звената за изпълнение на проектите“. Съгласно този текст, тя е неразделна част от ОПР и детайлизира неговите приоритети, цели и мерки до конкретни проекти, дейности, срокове, звена за изпълнение и отговорници. Програмата като съвкупност от ресурсно осигурени мерки и дейности е механизъм за реализация на всяка конкретна цел, заложена в ОПР.

Програмата е съставена на база на Общинския план за развитие на община Долни чифлик за периода 2014-2020 г., текущите проекти и инвестиционните намерения на общината. Целта е да се осигурят необходимите предпоставки за успешна разработка и реализация на конкретни проекти и дейности в изпълнение на приоритетите и мерките, заложи в общинския план.

ПРОПР има за задача на основата на целите и приоритетите за развитие на общината, залегнали в плана, да осигури вътрешната и външната съгласуваност на факторите и ресурсите, като оптимизира възможностите за финансиране, институционализирана подкрепа и техническа помощ за изпълнение на плана. С програмата се конкретизира пакета от мерки и проекти за реализация на целите и приоритетите за развитие на общината до 2020 г., съответните финансови ресурси, административни структури за управление, наблюдение и оценка на проектите, индикаторите за оценка на цялостното изпълнение на програмата, а оттук и на ОПР, действията за осигуряване на информация, комуникация и публичност при осъществяването на мерките и проектите, включени в Програмата.

В Програмата се включват конкретни проекти, които покриват определен набор от критерии, като:

- проектът да е реалистичен, необходим, ресурсно осигурими и изпълними в хоризонта на плана;

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни“, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- проектът да е добре оформена идея или да е достигнал определен етап на готовност, за да стартира/предпроектни проучвания, технически/работен проект, изготвена оценка за въздействие върху околната среда (ОВОС), кандидатстване за финансиране, сключен договор за финансиране, започнало изпълнение и т.н.

- целевите групи и бенефициенти да са ясно дефинирани;
- да имат изяснена финансова схема за реализация;
- проектите с надобщинско значение да са с осигурена координация;
- проектите да допринасят за балансираност в развитието на територията на цялата община, а не само на общинския център.

Програмата се финансира със средства от:

1. Общинския бюджет и извънбюджетните сметки и фондове;
2. Централния бюджет на Република България и национални програми;
3. Български оперативни програми, финансирани от ЕСИФ, ЕФРР, ЕКФ, ПРСР;
3. Други общностни програми на ЕС и международни фондове;
4. Частни средства на физически и юридически лица;
5. Други източници на финансиране – банкови кредити, гаранционни фондове, дарения и др.

Програмата дава възможност да се проследят предвидените разходи по приоритети и източници на финансиране, заложен в индикативната финансова таблица, неразделна част от Общинския план за развитие.

Годишната програма за реализация на Общинския план за развитие на община Долни чифлик за периода 2014-2020 г. съдържа:

- проектите за изпълнение на мерките, специфичните цели и приоритети на ОПР;
- необходимите финансови ресурси, срокове и отговорници за изпълнение;
- общинските публично-частни партньорства за периода до 2020 г.;
- дейности за осигуряване на информация и публичност;
- дейности по контрола и оценката на изпълнението на програмата.

Приоритетите, специфичните цели и мерките в Програмата за реализация са с номера, които съответстват на наименованията и номерата в Общинския план за развитие на община Долни чифлик за периода 2014-2020 г. и Индикативната финансова таблица към него.

Програмата за реализация е обвързана с процедурите по изработване на проекта на общинския бюджет за всяка следващата година. Възможно е в нея да се правят целесъобразни оперативни и текущи изменения на размера на определени средства или прехвърляне на конкретни ресурси, както и да се актуализират отделни източници на финансиране, срокове и конкретни изпълнители. ПРОПР може да бъде актуализирана и в зависимост от условията и прогнозите за реализация на плана с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението му и постигане на целите и приоритетите за развитие.

В програмата са включени текущи проекти, които вече са получили финансиране и се изпълняват на територията на община Долни чифлик, но ще приключат в началото на новия

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

програмен период – 2014-2015 г. и бъдещите проекти, които имат определена степен на завършеност и готовност и предстои да бъдат финансирани или да започне реализацията им.

Проектите, включени в програмата са подготвени според изискванията на съответните оперативни програми и фондове. Програмата дава възможност да се проследят предвидените разходи по приоритети и източници на финансиране, заложи в индикативната финансова таблица, неразделна част от Общинския план за развитие.

Програмата за реализация на ОПР (ПРОПР) е основен източник за набиране на информация за нуждите на наблюдението и контрола по изпълнението на Плана за развитие на община Долни чифлик за периода 2014-2020 г. Оценката на изпълнението на Програмата дава възможност и за оценяване степента на напредъка по реализацията на Общинския план за развитие.

ПРОПР се приема от Общинския съвет заедно с ОПР за периода 2014-2020 г. по предложение на Кмета на общината.

II. СТРАТЕГИЯ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ДОЛНИ ЧИФЛИК

Стратегията за реализация, заложи в Общинския план за развитие на община Долни чифлик през периода 2014-2020 г., обхваща и проследява взаимовръзката между формулираната визия, главна цел, стратегически цели, определените приоритети за действие и техните специфични цели, които ще бъдат постигнати посредством изпълнението на конкретни мерки, проекти и предвидените в проектите дейности.

Стратегията на Програмата за реализация на ОПР отразява логиката на интервенциите – икономически, политически, институционални, организационни, информационно – комуникационни, финансови и контролни, за постигане на конкретни резултати и въздействие от изпълнението на Общинския план за развитие.

Фиг.1 Логиката на интервенциите в Програмата за реализация на ОПР

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ВИЗИЯ

ГЛАВНА ЦЕЛ

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ

ПРИОРИТЕТ 1

ПРИОРИТЕТ 2

ПРИОРИТЕТ 3

ПРИОРИТЕТ 4

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ

МЕРКИ

ДЕЙНОСТИ

проекти

Определената логика на интервенции изисква разработването и изпълнението на мерки, дейности и проекти, които са групирани по формулираните приоритети за развитието на община Долни чифлик.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

III. ПРОЕКТИ КЪМ ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ДОЛНИ ЧИФЛИК ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 Г.

Приоритет	Специфична цел	Мярка	Проект	Прогнозна стойност	Очакван източник на финансиране	Индикативен срок на изпълнение	Отговорна институция
Приоритет 1: Постигане на динамична конкурентоспособност на общинската икономика.	Специфична цел 1.1: Повишаване на конкурентоспособността чрез привличане и задържане на инвеститорите в секторите на растеж /дървопреработваща промишленост, селско стопанство, туризъм и др./	Мярка 1.1.1: Стимулиране на местното предприемачество	Създаване на нови и разрастване на съществуващите предприятия в промишлеността, селското и горското стопанство, търговията, услугите и туризма	1000000	ОПРР, ПРСР, ОПИК	2019	Частен сектор
			Повишаване конкурентоспособността на малки и средни предприятия чрез подобряване качеството на продукцията, производителността на технологиите и управлението в предприятията	200000	ОПРР, ПРСР, ОПИК	2019	Частен сектор
			Помощ при стартиране за неселскостопански дейности в селските райони	1000000	ПРСР	2020	Частен сектор
			Привличане на инвеститори чрез предоставяне на общинска земя и терени за развитие на бизнес складове и други логистични центрове	2000000	ОП РР	2019	Частен сектор и Община Долни чифлик
		Мярка 1.1.2: Създаване на публично-частни партньорства и инициативи за икономическо развитие	Разработване на стратегия за привличане на инвестиции и реализация на публично-частни партньорства в областта на туризма, услугите и промишлеността	50000	ОПДУ	2016	Община Долни чифлик
			Създаване на каталог с информация за свободни общински терени, сгради и услуги, за които се търсят инвеститори и частни партньори	30000	ОПДУ	2016	Община Долни чифлик

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

			Активен маркетинг и реклама на икономическия потенциал на общината	500000	ОПИК	2020	Община Долни чифлик
		Мярка 1.1.3: Стимулиране на сътрудничеството и партньорството	Развитие на международното сътрудничество и връзки с побратимени градове	500000	ОПРЧР, ОПНОИР	2017	Община Долни чифлик
			Развитие на междуобщинско сътрудничество и дейности	300000	ОПРЧР, ОПНОИР	2017	Община Долни чифлик
			Споделяне на добри практики с рибарски общности от ЕС	48 834	МСРРО „БЧС Бяла-Долни чифлик-Аврен“	2015	Община Долни чифлик
		Общо за Специфична цел 1.1.		5580000			
	Специфична цел 1.2: Развитие на селското и горското стопанство	Мярка 1.2.1: Разнообразяване на земеделските култури	Увеличаване на площта на трайните насаждения	300000	ПРСР	2020	Частен сектор
			Увеличаване на площите за поливното земеделие	500000	ПРСР	2018	Частен сектор
			Развитие на зеленчукопроизводство, създаване на обекти за преработка на селскостопанска продукция и изграждане на локален пазар/тържище за изкупуване и съхраняване на селскостопанска продукция, за къси вериги за доставка	2000000	ПРСР	2018	Община Долни чифлик, Частен сектор
			Разнообразяване на земеделието с биологично производство, етерично-маслени и медицински култури.	100000	ПРСР	2018	Частен сектор
		Мярка 1.2.2: Развитие на животновъдството	Стимулиране на месо- и млекопреработвателната промишленост	500000	ПРСР, ПМДР	2016	Община Долни чифлик, Частен сектор
			Създаване на животновъдни ферми и обекти за изкупуване и преработка на животински продукти	300000	ПРСР	2017	Община Долни чифлик, Частен сектор
			Създаване на условия за опазване на селскостопанското имущество от разрешената за пасищно отглеждане източнопланинска свиня	100000	ПРСР	2016	Община Долни чифлик

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

			Стимулиране на иновативни решения в риболова и аквакултурите, включително на равнище преработка и предлагане	500000	ПМДР	2019	Частен сектор
		Мярка 1.2.3: Подпомагане развитието на устойчиво и високоефективно селско стопанство	Стартова помощ за развитие на малки стопанства от млади фермери	1000000	ПРСР	2019	Частен сектор
			Технологично обновяване на земеделските стопанства	1000000	ПРСР	2020	Частен сектор
			Подобряване на научно-техническото, информационното, организационното и пазарното обслужване на местните селскостопански производители	300000	ПРСР	2020	Частен сектор
			Насърчаване на сдружаването на производителите и кооперирането на участниците във веригата за реализация на земеделски продукти и храни	200000	ПРСР	2020	Частен сектор и Община Долни чифлик
		Мярка 1.2.4: Поддържане и развитие на горските ресурси и развитие на ловно стопанство	Залесяване на пустеещи и на неземеделски земи	1000000	ПРСР, ДБ	2020	Община Долни чифлик, Частен сектор, ТПДЛС
			Развитие на събирането на билки, гъби и други съпътстващи дейности и изграждане събирателни пунктове за събиране им	200000	ПРСР	2018	Община Долни чифлик, Частен сектор
			Реконструкция на язовир и изграждане на съоразение за гасене на горски пожари, находящ се в имот № 000331, землището на с. Горен чифлик, общ. Д чифлик	561 815,55	ПРСР	2015	Община Долни чифлик
			Изграждане на хеликоптерна площадка и оборудване на противопожарно депо в имот № 000331, землище на с. Горен чифлик, община Долни чифлик	500000	ПРСР	2015	Община Долни чифлик
			Интегриране на система за ранно известяване при възникване на горски пожари на територията на община Долни чифлик	300000	ПРСР	2015	Община Долни чифлик, ТПДЛС
		Общо за Специфична цел 1.2.		8800000			
	Специфична цел 1.3: Насърчаване	Мярка 1.3.1: Подпомагане	Разработване на междуобщински маркетингови и рекламни стратегии и програми за съвместни туристически дейности	100000	ОПДУ, ОПРР	2017	Община Долни чифлик

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

	развитието на интегриран туризъм, чрез опазване, популяризиране и развитие на природното и културно наследство	развитието на местния туристически продукт и маркетинг на дестинациите	Участие в регионални, национални и международни туристически борси, научни конференции, изложения и панаири	50000	ОбБ, ОПРР	2018	Община Долни чифлик
			Обогатяване и популяризиране на културния календар	5000	ОбБ, ОПРР	2020	Община Долни чифлик
			Иновативен маркетингов подход за развитие на регионален туристически продукт	433 394	ОПРР	2015	Община Долни чифлик
			Създаване на местен туристически информационен център в с. Старо Оряхово	139 321	МСРРО „БЧС Бяла–Долни чифлик-Аврен	2014	Община Долни чифлик
			Възстановяване и облагородяване на крайбрежната алея в с. Шкорпиловци	479 962	МСРРО „БЧС Бяла–Долни чифлик-Аврен	2014	Община Долни чифлик
		Мярка 1.3.2: Развитие на природни, културни и исторически атракции	Възстановяване, опазване, експониране, социализиране, оборудване на туристически атракции, въвеждане на техники и програми за интерпретация и анимация и др.	100000	ОПРР	2017	Община Долни чифлик
			Създаване на туристически атракции (музей на открито, исторически възстановки, възстановяване на стари занаяти)	100000	ОПРР	2017	Община Долни чифлик
			Развитие на туристическата инфраструктура, необходима за нуждите на атракциите и подобряване на транспортния достъп до Черноморието	100000	ОПТТИ	2017	Община Долни чифлик
			Създаване на вело алеи, свързващи селата Ново Оряхово, Старо Оряхово и Шкорпиловци с КК „Шкорпиловци“	300000	ОПТТИ	2017	Община Долни чифлик
			Създаване на екопътеки и еко-маршрути	100000	ПРСР	2019	Община Долни чифлик, Частен сектор
	Общо за Специфична цел 1.3.			855000			

Общо за приоритет 1:				15235000			

Приоритет 2:	Специфична цел 2.1:	Мярка 2.1.1:	Подобряване на условията и повишаване безопасността на	50000	ОПИК, ПРСР	2020	Частен сектор

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Развитие на човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района	Подобряване достъпа до заетост и създаване на нови работни места	Подобряване условията на труд и повишаване на доходите	труда в предприятията				
			Повишаване производителността на труда и доходите	50000	ОПИК	2020	Частен сектор
		Мярка 2.1.2: Насърчаване на работодателите за наемане на работа на младежи до 29 години	Осигуряване на заетост на младежи	250000	ОПРЧР,ДБ	2019	Община Долни чифлик, Частен сектор
			Старт в кариерата за лица завършващи средно и висше образование	100000	ОПРЧР, ДБ	2019	Община Долни чифлик, Частен сектор
		Мярка 2.1.3: Стимулиране на самостоятелна заетост, предприемачество и създаване на нови предприятия	Стартиране на самостоятелна стопанска дейност	100000	ОПРЧР	2020	АЗ
			Обучения на безработни лица за разработване и управление на собствен бизнес	100000	ОПРЧР	2020	АЗ
	Общо за Специфична цел 2.1.			650000			
	Специфична цел 2.2: Повишаване качеството на човешките ресурси и постигане на съответствие с изискванията на пазара на труда	Мярка 2.2.1: Повишаване професионалните умения и квалификацията на работната сила	Обучителни курсове за квалификация и преквалификация на безработни лица	100000	ОПРЧР, ДБ	2020	Община Долни чифлик, АЗ
			Повишаване относителния дял на лицата с висше образование	100000	ОПРЧР, ДБ	2020	Община Долни чифлик, АЗ

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

		Мярка 2.2.2: Превенция на отпадането от пазара на труда	Насърчаване на работодателите за запазване и увеличаване на заетостта	100000	ОПРЧР, ДБ	2020	Община Долни чифлик, АЗ
			Стимули за повишаване на пригодността за заетост на работната сила, в т.ч. за лица над 50-годишна възраст	100000	ОПРЧР, ДБ	2020	Община Долни чифлик, АЗ
	Общо за Специфична цел 2.2.			400000			
	Специфична цел 2.3: Насърчаване на трудовата активност и социалното включване на групи в неравностойно положение	Мярка 2.3.1: Повишаване на икономическата активност и намаляване равнището на безработица сред групи в неравностойно положение на пазара на труда	Осигуряване на заетост и достъпна работна среда за хора с увреждания	250000	ОПРЧР	2018	Община Долни чифлик, АЗ
			Курсове за професионална квалификация и повишаване икономическата активност на лица в неравностойно положение	100000	ОПРЧР	2018	Община Долни чифлик, АЗ
		Мярка 2.3.2: Интегриране на маргинализиран ите общности в обществения живот	Намаляване на барьерите за достъп на маргинализираните общности до пазара на труда	100000	ОПРЧР, ДБ	2020	Община Долни чифлик, АЗ
	Общо за Специфична цел 2.3.			450000			
Общо за приоритет 2:				1500000			
Приоритет 3: Подобряване и възстановяване на техническата	Специфична цел 3.1: Доизграждане и модернизиране на техническата	Мярка 3.1.1: Ремонт и реконструкция на	Реконструкция и рехабилитация на улична мрежа в с.Голица, с. Пчелник, с. Детелина, с. Г. чифлик	500000	ПРСР	2016	Община Долни чифлик
			Реконструкция и рехабилитация на улична мрежа в с.Гроздьово и с.Старо Оряхово	500000	ПИП	2015	Община Долни чифлик

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

инфраструктура, опазване на околната среда и природното богатство	инфраструктура и подобряване качествата на средата	републикански, общински пътища и улични мрежи	Реконструкция и рехабилитация на улична мрежа в гр. Долни чифлик	500000	ПРСР	2016	Община Долни чифлик
			Реконструкция и рехабилитация на улична мрежа в малките населени места в общината	1500000	ПРСР	2016	Община Долни чифлик
			Ремонт на третокласен път III-904 "I-9 - Старо Оряхово-Долни чифлик-Гроздьово-Бозвелийско-Провадия III-208" от км 0+000 до км 17+400 - 17,4 км	3000000	ОПРР	2020	АПИ
		Мярка 3.1.2: Изграждане на нова и реконструкция на съществуваща водоснабдителна и канализационна инфраструктура	Ремонт и реконструкция на водопровод в гр. Долни чифлик, с. Гроздьово и с. Старо Оряхово	3500000	ПРСР	2017	Община Долни чифлик
			Ремонт и реконструкция на водопровод в малките населени места на общината	1500000	ПРСР	2017	Община Долни чифлик
			Ремонт и реконструкция на водопровод в селата Пчелник, Детелина, Горен чифлик, Голица, Солник, Ново Оряхово	1500000	ПРСР	2019	Община Долни чифлик
			Изграждане на канализация в малките населени места от общината	10000000	ПРСР	2018	Община Долни чифлик
			Ремонт и реконструкция на канализация в населените места на общината	25000000	ПРСР	2019	Община Долни чифлик
			Частична подмяна на уличен водопровод в с. Голица до Помпена станция Голица	500000	ОПРР	2020	ВиК
			Частична подмяна на магистрален водопровод от водоем Юнец до с. Юнец	500000	ОПРР	2020	ВиК
			Частична подмяна на уличен водопровод в с. Горен чифлик	500000	ОПРР	2020	ВиК
			Частична подмяна на магистрален водопровод /Марин тепе - Бяла/ от разпределителна шахта до водоем Горица	500000	ОПРР	2020	ВиК
			Изграждане на ПСОВ в Шкорпиловци	5000000	ПРСР	2019	Община Долни чифлик
			Изграждане на система за интегрирано управление на водите в гр. Долни чифлик	30000000	ПРСР	2019	Община Долни чифлик

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

			Изграждане на ПСОВ в с.Гроздьово	5000000	ПРСР	2019	Община Долни чифлик
			Изграждане на ПСОВ в с.Старо Оряхово	5000000	ПРСР	2019	Община Долни чифлик
			Изграждане на ПСОВ в с.Пчелник и Горен чифлик	5000000	ПРСР	2019	Община Долни чифлик
		Мярка 3.1.3: Подобряване качеството и обхвата на телекомуникациите	Подобряване на достъпа до надежден интернет като основа за разработване и използване на ИКТ базирани услуги и решения	100000	ПРСР	2016	Частен сектор
			Подобряване на телекомуникациите в населени места	50000	ОП РР	2016	Частен сектор
		Мярка 3.1.4: Повишаване на енергийната ефективност и ВЕИ	Повишаване енергийната ефективност на жилищни и обществени сгради	2000000	ФЕЕ, ПРСР, ОПРР	2018	Частен сектор и Община Долни чифлик
			Въвеждане на ВЕИ в общинска инфраструктура	500000	ПРСР	2020	Община Долни чифлик
			Въвеждане на енергоспестяващо улично LED осветление във всички населени места в община Долни чифлик	300000	ДБ, ОПРР	2019	Община Долни чифлик
			Усвояване потенциала на територията за използване на слънчевата енергия	500000	ПРСР, ОПРР	2020	Частен сектор
		Мярка 3.1.5: Комплексно планиране и устройство на територията	Паспортизация на всички общински сгради – описание на сградния фонд, съоръженията и въвеждане на система за наблюдение	300000	ПРСР, ОРДУ	2018	Община Долни чифлик
			Подобряване на качеството на транспортното обслужване с дейност по актуализиране на транспортната схема на вътрешнообщинския и междуобщинския транспорт, особено в почивните дни и през активния туристически сезон	200000	ОП ТТИ	2016	Община Долни чифлик
		Мярка 3.1.6: Благоустрояване	Ремонт и обновяване на площи	300000	ПРСР, ОПРР	2017	Община Долни чифлик

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

		и обновяване на населените места	Ремонт и обновяване на сгради на кметства и други общински сгради	500000	ПРСР, ОПРР, ФЕЕ	2016	Община Долни чифлик
			Благоустрояване и изграждане на паркове, зелени площи, зони за отдих, паркинги и други обществени територии	200000	ПРСР, ОПОС	2016	Община Долни чифлик
			Изграждане на търговски център в КК „Шкорпиловци“ (с помещения за отдаване под наем), с всички необходими комуникации и инфраструктура	1000000	ОПРР	2018	Частен сектор
		Общо за специфична цел 3.1:			105450000		
	Специфична цел 3.2: Опазване на околната среда и пълноценно използване на природните ресурси	Мярка 3.2.1: Укрепване и поддържане на природните ресурси	Изготвяне на планове за управление на защитените местности в общината	50000	ДБ	2016	МОСВ
			Поощряване на граждански инициативи за опазване на природата	50000	ДБ	2017	Община Долни чифлик
			Подкрепа на интервенции за превенция на риска от свлачища и за управление на риска в селското стопанство	500000	ОПРР, ПРСР	2019	Община Долни чифлик
			Почистване на коритата на наличните реки с цел превенция от наводнения и предотвратяване на свлачищния процес	300000	ПРСР, ОПОС	2016	Община Долни чифлик
		Мярка 3.2.2: Подобряване управлението на отпадъците	Изграждане на материално техническа база за управление на битовите отпадъци образувани от територията на община Долни чифлик, включително закупуване на сметосъбираща техника и съдове за отпадъци	700000	ПРСР, ОПОС	2020	Община Долни чифлик и Частен сектор
			Рекултивация на общинското депо за битови отпадъци в гр. Долни чифлик	300000	ОПОС, ОББ	2018	Община Долни чифлик
			Изграждане на регионално депо за отпадъци - Провадия	1000000	ОПОС, ОББ	2018	Община Долни чифлик
			Ликвидиране на нерегламентирани сметища в общината	100000	ОПОС, ОББ	2018	Община Долни чифлик
			Изграждане на площадки за компостиране на биоразградими отпадъци и за метални отпадъци	200000	ОПОС, ОББ	2018	Община Долни чифлик

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни“, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

			Информационна кампания във всички населени места за подобряване екологичната култура на населението	30000	ОПОС, ОББ	2018	Община Долни чифлик
-	Общо за специфична цел 3.2:			3230000			
Общо за приоритет 3:				108680000			
Приоритет 4: Подобряване на качеството и достъпа до административни, здравни, образователни, социални и културни услуги	Специфична цел 4.1: Подобряване на административните услуги и повишаване на институционалния капацитет	Мярка 4.1.1. Повишаване на административния и институционален капацитет	Повишаване капацитета на общинската администрация и Общинския съвет за управление, изпълнение, наблюдение и оценка на планови и стратегически документи	50000	ОПДУ	2017	Община Долни чифлик
			Предоставяне на електронни административни услуги	70000	ОПДУ	2020	Община Долни чифлик
			Покриване на изискванията за сертифициране на системите за управление на качеството, информационната сигурност и други за получаване на международно признати сертификати	70000	ОПИК	2020	Община Долни чифлик
			Повишаване на капацитета на служителите в общинска администрация Долни чифлик чрез обучения	82 380	ОПАК	2014	Община Долни чифлик
		Мярка 4.1.2. Подобряване на квалификацията и уменията на служителите в администрацията	Обмен на опит с чуждестранни общини и въвеждане на добри практики за подобряване на ефективността в работата на служителите	50000	ОПДУ	2016	Община Долни чифлик
			Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни	62 232	ОПАК	2014	Община Долни чифлик
			Повишаване на професионалната компетентност на служителите в администрацията за по-резултатно изпълнение на задълженията	100000	ОПАК	2015	Община Долни чифлик
		Мярка 4.1.3. Повишаване информираността на гражданите за дейността и резултатите от работата на	Въвеждане на мерки насочени към засилване на контрола, прозрачността, отчетността и утвърждаване на ефективни механизми за мониторинг	20000	ОПДУ, ОББ	2016	Община Долни чифлик
			Изграждането на нова административна култура, ориентирана към нуждите на обществото, чрез ефективни действия за публичност на административните услуги	40000	ОПДУ, ОББ	2016	Община Долни чифлик

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

		администрацията	Комбинирана система за електронно управление на администрацията и подобряване достъпа до услуги на населението, свързани с информационните и комуникационните технологии на територията на община Долни чифлик	1 404 320	ПРСР	2015	Община Долни чифлик
	Общо за Специфична цел 4.1.			400000			
	Специфична цел 4.2: Осигуряване на качествено образование	Мярка 4.2.1: Подобряване достъпа до предучилищно и училищно образование	Повишаване качеството на образованието и уменията на човешките ресурси - използване на информационни и комуникационни технологии	90000	ДБ, ОПНОИР	2016	Община Долни чифлик и училища
			Създаване на оптимални условия за самоподготовка на учениците, пълноценен отход и извънкласни форми на обучение	150000	ДБ, ОПНОИР	2020	Община Долни чифлик и училища
			Разгръщане на творческите способности на децата и учениците чрез обогатяване извънкласните форми на дейност –модерни танци, художествена гимнастика , йога, рисуване, пеене, музикални инструменти, балет и др.	300000	ДБ, ОПНОИР	2018	Община Долни чифлик и училища
			Осигуряване на условия за реализиране на задължително образование с фокус върху децата в риск	150000	ДБ, ОПНОИР	2020	Община Долни чифлик, училища и ДСП
			Реинтеграция и намаляване броя на отпадащите от образователната система деца и ученици	150000	ДБ, ОПНОИР, ОПРР	2020	Община Долни чифлик, училища и ДСП
		Мярка 4.2.2: Обновяване на материалната и техническа база на образователните институции	Поддръжка на образователната инфраструктура - подобряване на учебната и социално-битова среда в системата на народната просвета	1000000	ДБ, ОПНОИР, ОПРР	2020	Община Долни чифлик и училища
			Обновяване и оборудване на учебни кабинети, образователни лаборатории, работилници и спортни съоръжения	200000	ДБ, ОПНОИР, ОПРР	2016	Община Долни чифлик
			Адаптиране на детски площадки и спортни съоръжения в детските градини и училищата към изискванията за безопасност и функционалност	60000	ДБ, ОПНОИР, ОПРР	2018	Община Долни чифлик

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

	Общо за Специфична цел 4.2.			2100000			
	Специфична цел 4.3: Повишаване достъпа до устойчиви и качествени здравни услуги	Мярка 4.3.1: Подобряване на материално – техническата база в здравеопазването	Подобряване на материално-техническата база на здравните кабинети в училищата, с осигурен медицински персонал: мед. сестри, лекари , стоматолози	400000	ОП РР	2020	Община Долни чифлик
			Ремонт и обновяване на здравните кабинети по населени места	500000	ОП РР	2019	Община Долни чифлик
		Мярка 4.3.2: Повишаване качеството и подобряване достъпа до здравни услуги	Създаване на условия за повишаване броя на лекарите и стоматолозите, обслужващи населението на общината	350000	ДБ, ОРЧР	2018	РЗИ
			Създаване на условия за подобряване достъпа и осигуряване на мобилност на медицинските услуги	150000	ДБ, ОРЧР	2018	РЗИ
			Създаване на условия за разширяване броя на предлаганите здравни услуги в Община Долни чифлик	150000	ДБ, ОРЧР	2018	РЗИ
			Подобряване на качеството и достъпа до здравни услуги в КК Шкорпиловци през туристическия сезон	100000	ОП РР	2019	Община Долни чифлик
			Създаване на условия за продажба на лекарства в по-малките населени места	100000	ОП РР	2020	Частен сектор
			Общо за Специфична цел 4.3.			1750000	
	Специфична цел 4.4: Разширяване обхвата и вида на социалните услуги	Мярка 4.4.1: Изграждане и обновяване на обекти на социалната инфраструктура	Разкриване на дом за възрастни хора	1000000	ПРСР	2019	Община Долни чифлик
			Изграждане на Център за настаняване от семеен тип в гр. Долни чифлик	646734	ПРСР	2015	Община Долни чифлик
			Превенция на институализацията чрез разкриване на нова социална услуга – Наблюдавано жилище за лица с психични разстройства в община Долни чифлик	81 268,15	ОПРЧР	2014	Община Долни чифлик
			Създаване на звено за иновативно предоставяне на услуги в домашна среда към домашен социален патронаж в подкрепа на нуждаещите се жители на община Долни чифлик	198959	ОПРЧР	2014	Община Долни чифлик

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

		Мярка 4.4.2: Подобряване качеството и достъпа до социални услуги в общността	Закупуване на специализирани транспортни средства за осигуряване на мобилност на социалните услуги	120000	ОПРЧР	2016	Община Долни чифлик и АСП
			Увеличаване на броя и капацитета на предоставените социални услуги в общността	200000	ОПРЧР	2018	Община Долни чифлик
			Предоставяне на услугите „Личен асистент“, „Социален асистент“ и „Домашен помощник“	100000	ОПРЧР	2018	Община Долни чифлик
			Предоставяне на услугата Обществена трапезария	200000	ОПРЧР	2018	Община Долни чифлик
			Подобряване качеството на услугите свързани с радостните и тъжни ритуали, поддържане на гробищните паркове	300000	ОП РЧР	2019	Община Долни чифлик
			Разкриване на Детска кухня в общината	500000	ПРСР	2015	Община Долни чифлик
	Общо за специфична цел 4.4.			3265693			
	Специфична цел 4.5: Развитие на културата, спорта и младежките дейности	Мярка 4.5.1: Инвестиции, свързани с опазване, възстановяване и използване на културното наследство	Съхраняване, реставрация, консервация и социализиране на културно-историческото наследство, в т.ч. "Хемски порти", Римски път, Базилика в Шкорпиловци, тракийска крепост "Ерак" и др.	1000000	ПРСР	2020	Община Долни чифлик
			Професионално обучение на експерти по маркетинг на културно-историческото и природното наследство	30000	ПРСР, ДБ	2018	Община Долни чифлик
		Мярка 4.5.2: Обновяване, ремонт и оборудване на културни институции	Насърчаване развитието на културните институции, чрез обновяване на сградния фонд и доставка на необходимото специализирано оборудване	600000	ПРСР, ОПНОИР	2018	Община Долни чифлик и читалища
			Възстановяване, изграждане и опазване на религиозните храмове на територията на община Долни чифлик	200000	ПРСР	2018	Община Долни чифлик
			Подобряване на достъпа до културни услуги в адаптирана архитектурна среда	80000	ПРСР	2019	Община Долни чифлик
		Мярка 4.5.3: Развитие на	Създаване и популяризиране на иновативни културни събития	60000	ОПРР, ОПНОИР	2019	Община Долни чифлик

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни“, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

		художествена самодейност и на културни събития	Насърчаване дейността на самодейни и художествени състави	150000	ОПНОИР, ДБ	2020	Община Долни чифлик
			Културен обмен с различни културни институции от страната и чужбина	50000	ОББ, ОПРР	2019	Община Долни чифлик
			Разкриване на различни курсове и кръжоци към читалищата - музикални инструменти, рисуване, балет, модерни танци, скулптура и др.	200000	ОПНОИР	2017	Община Долни чифлик
		Мярка 4.5.4: Ремонт, модернизация и изграждане на спортна инфраструктура	Изграждане на нови, обновяване и обезопасяване на съществуващи детски и спортни площадки и други спортни съоръжения в община Долни чифлик	2000000	ПРСР, ОПНОИР, ОПРР	2020	Община Долни чифлик
			Изграждане на база за спорт и отход : Реконструкция на спортен комплекс Тича Долни чифлик и Стадион с. Старо Оряхово; Изграждане на спортна площадка за мини футбол в с. Венелин	5 844 688,00	ПРСР	2015	Община Долни чифлик
			Изграждане на спортна площадка в с. Шкорпиловци	194 998,79	МСРРО „Български черноморски сговор Бяла-Д чифлик-Аврен	2014	Община Долни чифлик
			Изграждане на общинска многофункционална спортна зала	1000000	ПРСР	2017	Община Долни чифлик
			Изграждане на закрит и открит басейн	1000000	ПРСР	2018	Община Долни чифлик
		Мярка 4.5.5: Насърчаване дейността на спортните и младежки клубове	Изграждане на необходимата материално-техническа база за практикуване и организиране на национални и международни състезания по плажни спортове в КК "Шкорпиловци"	120000	ОПРР	2016	Община Долни чифлик
			Създаване на ефективна и систематизирана програма за развитие на физическото възпитание и спорта	20000	ОПНОИР	2016	Община Долни чифлик
			Подкрепа за развитие на местни спортни клубове и млади спортни таланти	110000	ОББ, ПРСР	2020	Община Долни чифлик
			Превенция на рисковото поведение сред децата и младите хора	130000	ОПРР	2016	Община Долни чифлик

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

			Изграждане на картинг и автомобилна писта в гр. Долни чифлик	299 927	МСРРО „Български черноморски сговор Бяла–Долни чифлик-Аврен	2016	Община Долни чифлик
-	Общо за Специфична цел 4.5.				6750000		
Общо за приоритет 4:					14265693		
ВСИЧКО ЗА ОПР 2014 - 2020 г.:					139680693		

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

IV. ОБЩИНСКИ ПУБЛИЧНО-ЧАСТНИ ПАРТНЬОРСТВА НА ОБЩИНА ДОЛНИ ЧИФЛИК ЗА 2014-2020 г.

Все още не много популярен, но важен за бъдещото развитие на българските общини начин за финансиране и изпълнение на публични функции и дейности е публично-частното партньорство (ПЧП). От 01.01.2013 г. влезе в сила Закона за публично-частното партньорство, който регламентира ангажиментите на Общините по реализация на съвместни с бизнеса дейности, услуги и управление на обекти, общинска собственост.

ПЧП се урежда, чрез договор между публичния партньор – Община и частния партньор – Инвеститор. ПЧП дава гаранции за защита на публичните активи и ефективно управление на публичните средства, като същевременно се създават работни места, генерират доходи и насърчава предприемачеството.

Политиката за общински ПЧП се определя от Общинския съвет и се изпълнява от Кмета на общината. Общинският съвет приема решения за откриване на процедури и за определяне на частен партньор, както и решения за изменение, допълнение, продължаване или прекратяване на договори за общински ПЧП. Срокът на един договор за ПЧП може да бъде от 5 до 35 години.

В Програмата за реализация на ОПР в самостоятелен раздел се включват общинските ПЧП, сроковете за изпълнението им и прогнозни стойности на инвестициите, ако е приложимо. Това нормативно изискване налага в този раздел на ПРОПР да включим форми на ПЧП, за които Община Долни чифлик ще търси партньори и инвеститори до 2020 г.

Община Долни чифлик на този етап е планирала в ОПР Създаване на публично-частни партньорства и инициативи за икономическо развитие. Община Долни чифлик е поела ангажимент за активен маркетинг и реклама на икономическия потенциал. Разработването на стратегия за привличане на инвестиции и реализация на публично-частни партньорства в областта на туризма, услугите и промишлеността и създаването на каталог с информация за свободните общински терени, сгради и услуги, за които се търсят инвеститори и частни партньори са останалите предвидени дейности в ОПР.

Община Долни чифлик следва да регистрира заложените в ПРОПР дейности за публично-частни партньорства в Регистъра на ПЧП, който се води в Министерство на финансите.

Съгласно Правилника за прилагане на Закона за ПЧП на регистрацията в Регистъра на ПЧП подлежат още:

- решенията за откриване на процедурите за определяне на частен партньор;
- обявленията за провеждане на процедура за определяне на частен партньор;
- решенията за определяне на частен партньор;
- сключените договори за ПЧП, без данните представляващи търговска и техническа тайна;
- решенията за прекратяване на договорите за ПЧП и др.

Публично-частното партньорство като инструмент за оптимизиране на предоставяните продукти и услуги за обществото следва да бъде широко застъпено в процеса на изпълнение на ОПР и ПРОПР за периода 2014-2020. Мерките за насърчаване на формите на публично-частно партньорство при изпълнението на общински план за развитие следва да са в посока на:

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- използването на стимули за развитие на икономически дейности на местно равнище като: рационално използване на общинската собственост, облекчаване на разрешителните и регулаторните режими, осигуряване на финансови и данъчни стимули, използване на подходящи схеми за дългово финансиране, инвестиции в инфраструктура, облекчаване на условията за кредитиране на малки и средни предприятия, насърчаване на институциите за микрокредитиране и др.;
- привличане на външни инвеститори, създаване на нови производствени мощности като филиали или други форми на външни инвестиции, създаване на нови фирми, запазване и разширяване на съществуващия бизнес, осигуряване на помощ за местни фирми при разработване на нови продукти и навлизане на нови пазари, подкрепа за научно-изследователска и развойна дейност, стратегически инвестиции, подкрепа развитието на нов бизнес и предприемачество включващи дейности, отнасящи се до създаване на среда, която помага на хората да развиват предприемачески умения, както и осигуряване на подкрепа по време на инкубационния период на новия бизнес /бизнес инкубатори, рисково финансиране и програми за обучение на работна сила/, и др.
- подобряване разпространението на информация и обмен на най-добри практики, свързани с използването на ПЧП.

V. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО И КОНТРОЛ

Изпълнението на Програмата за реализация на ОПР на община Долни чифлик в оперативен аспект ще се подпомага и координира основно от заместник-кметовете, секретар на община Долни чифлик и експерти от дирекции и отдели в общинската администрация.

Общинските експерти ще наблюдават процеса на изпълнение на отделните мерки, проекти и дейности, заложи в програмата; ще координират работата на отделните институции; съдействат за изпълнението на приоритетите и целите, включително при търсене на източници за финансиране и при разработка на конкретни поректи. Те ще анализират изпълнението и изготвят предложения за корекции; предлагат изменения и допълнения, в съответствие с настъпилите промени; изготвят доклади по извършените наблюдения.

Както всички общини, така и Община Долни чифлик трябва да разчита и на собствения си капацитет и ресурси за финансиране на подготовката на проекти и тяхното съфинансиране при изпълнение. От една страна, това означава, че при съставянето на годишните бюджети е необходимо да се определят приоритетите и да се предвидят средства за разработване и съфинансиране на приоритетните проекти. От друга страна, това налага възприемане на активна позиция от общината за мобилизиране на ресурси, чрез създаване на партньорства, както с НПО, така и с частни фирми (ПЧП) и/или други общини (междубщинско сътрудничество) за обединяване на средства, капацитет и ресурси.

Прилагането на принципа на партньорство е само по себе си механизъм за повишаване на капацитета на общината за усвояване на средства. Усвояването на значителни средства по Европейските структурни и инвестиционни фондове не би било възможно без да се мобилизират усилията на широк кръг от местни партньори, т.е. на цялата общност за развитие, за разработване и предлагане на голям брой висококачествени проекти.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Изпълнението на планираните действия във всяка програма може да изостане от предначертания график и действителните резултати да са различни по време и въздействие от това, което се очаква. Системата за мониторинг и контрол осигурява необходимите инструменти, които позволяват да се определи степента на изпълнение на планираните цели. Тя включва установяване на индикатори, наблюдение на изпълнението, съпоставка на действителното и очакваното изпълнение и предприемане на коригиращи действия, ако се налага. Оценката на изпълнението на Програмата дава възможност и за оценяване степента на напредъка по реализацията на Общинския план за развитие.

Контролът по изпълнение на настоящата Програма за реализация на ОПР ще се осъществява от кмета на община Долни чифлик и Общинския съвет.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ДОЛНИ ЧИФЛИК 2014 – 2020 Г.

ЮНИ, 2014 Г.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ.....	3
I. ОБЩ ПРЕГЛЕД НА СТРУКТУРАТА И СЪДЪРЖАНИЕТО НА ПЛАНОВИЯ ДОКУМЕНТ...4	4
II. ВЪТРЕШНА И ВЪНШНА СЪГЛАСУВАНOST 5	5
1. Съответствие между анализа на социално-икономическото развитие и SWOT анализа 5	5
2. Съответствие между идентифицираните проблеми в ситуационния анализ и предвидените цели и мерки в стратегическата част на плановия документ.....6	6
3. Външна съгласуваност с принципите и целите на европейската и националната регионални политики и с документите от по-високо ниво.....7	7
III. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ОЦЕНКА 8	8
1. Оценка на социално-икономическите въздействия на плана 8	8
2. Оценка на финансовите въздействия на плана 10	10
IV. ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ПЛАНА 12	12
1. Основни цели на предварителната екологична оценка.....12	12
2. Състояние на компонентите и факторите на околната среда и предложения за развитие и актуализация на дейностите свързани с опазване на околната среда.....13	13
V. ОЦЕНКА ЗА РЕАЛИСТИЧНОСТ И ПРИЛОЖИМОСТ.....25	25
1. Оценка на реалистичността на целите и индикаторите за измерване на резултатите.....25	25
2. Оценка на реда и начина за наблюдение, оценка, прилагане принципа на партньорство и публичност.....26	26
ЗАКЛЮЧЕНИЕ И ПРЕПОРЪКИ.....30	30

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ВЪВЕДЕНИЕ

Предварителната оценка е изготвена успоредно с подготовката на проекта на Общинския план за развитие (ОПР). Тя съдържа прогнозна оценка за въздействието на плана върху процесите на социално-икономическо развитие на община Долни чифлик, екологична оценка и оценки за вътрешна и външна съгласуваност, реалистичност, приложимост и изпълнимост на документа.

Оценката на въздействието е инструмент за по-добро вземане на решения и за гарантиране качеството и устойчивостта на публичните политики. Тя е свързана с идентифицирането, предвиждането и оценката на възможните резултати, както положителни, така и отрицателни, от прилагането на политиките, нормативните актове и въобще една или друга инициатива на изпълнителната и местната власт. Насочена е към елиминиране или свеждане до минимум на негативните и оптимизиране на позитивните последици от тях.

Оценката на въздействието представлява неразделна част от цикъла на секторните политики, в частност от фазата на разработването на политики и стратегическо планиране. Една качествена оценка на въздействието е много важна за постигане на по-пълна осведоменост на лицата, вземащи решения, а и на широката общественост относно резултатите от прилагането на политики, нормативни, планови и стратегически документи.

Въздействията, обект на оценка обикновено се разделят на четири главни категории: икономически, финансови, социални и екологични.

Предмет на настоящата предварителна оценка на Общинския план за развитие на община Долни чифлик за периода 2014-2020 г. ще бъдат и четирите вида въздействия.

Икономическите въздействия могат да бъдат върху макро или микроикономическата среда, особено по отношение на икономическия растеж и на конкурентноспособността, т. е. какви ще бъдат промените, свързани с прилагането на предвидените в ОПР икономически мерки и дейности, въздействието им върху потенциала за прилагане на нововъведения и технологично развитие, възможните промени в инвестиционния климат, в пазарните дялове и моделите за търговски обмен, както и въздействието им върху стандарта на живот.

Финансовото въздействие е насочено към определяне на разходите и приходите, свързани с настъпването на промяна в количеството и качеството на обществените услуги, предлагани на местно ниво. При оценката може да се направи сравнение на разходите и приходите, за да се установи например дали строежът на нова инфраструктура ще има позитивен или негативен финансов резултат. Финансовият анализ се занимава с приходи, разходи, промени в нивото на обслужване и допълнителни капиталови разходи. В случая се оценява и финансовия капацитет и възможност на Община Долни чифлик за изпълнение на ОПР.

Социалните въздействия могат да бъдат върху човешкия капитал, промени в равнището на заетостта и качеството на работните места, социалната изключеност и бедността, въздействие върху здравето, безопасността, правата на потребителите, сигурността, образованието, професионалното обучение, културата, спорта и т.н.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Екологичните въздействия са позитивни или негативни, свързани с настъпилите промени в околната среда, като например промяната в климата, въздуха, водите, замърсяване на почвата, промени в общественото здраве и т.н. Екологичният компонент в оценката оценява доколко стратегията за развитие на общината, определена с ОПР, съответства на стратегията за опазване на околната среда и на критериите за ефективност на политиката за опазване на околната среда.

I. ОБЩ ПРЕГЛЕД НА СТРУКТУРАТА И СЪДЪРЖАНИЕТО НА ПЛАНОВИЯ ДОКУМЕНТ

Планът за развитие на община Долни чифлик е разработен като средносрочен документ за периода 2014 – 2020 г., с помощта на който се определят целите и приоритетите за развитието на общината, както и ресурсите за неговата реализация. Основната цел е ОПР да бъде практическо средство и методическо ръководство за управление на общината с участието на всички заинтересовани страни в рамките на местното развитие – общинска администрация, неправителствени организации и частен бизнес.

Планът е разработен съгласно изискванията на Закона за регионално развитие (ЗРР), Правилника за неговото прилагане (ППЗРР) и Методическите указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012-2022), Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 (2014-2020), Областни стратегии за развитие (2014-2020), Общински планове за развитие (2014-2020) одобрени със Заповед № РД-02-14-2402/22.11.2011 г. на Министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Водещ принцип при създаване и изпълнение на плана е изискването за приемственост и последователност във водените политики на местно ниво, решаването на главните проблеми и предизвикателства на общината чрез използване на всички възможности и налични ресурси.

В структурно отношение Общинският план за развитие на община Долни чифлик съдържа две основни части: Аналитична и Стратегическа.

Аналитичната обхваща задълбочен анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние на общината, на потенциала за нейното развитие, оценка на административния и финансов капацитет на Община Долни чифлик и анализ на силните, слабите страни, възможностите и заплахите (SWOT-анализ).

В анализа на социално-икономическото развитие е извършено изследване на природогеографския и ресурсен потенциал, на тенденциите в икономическото развитие, социалния сектор, образованието, здравеопазването, спорта, инфраструктурата, околната среда, селищното развитие и урбанистична структура и на културно-историческото наследство.

Стратегическата част включва: визия, стратегически цели, приоритети, специфични цели и мерки за развитие, програма за реализация на плана с финансови ресурси, индикатори, система за управление, наблюдение, оценка и контрол на изпълнението и информационно осигуряване.

Между визията, главната, стратегическата цели и приоритетите на плана има добре изразена връзка, така че постигането на целите от по-ниско йерархично ниво естествено ще доведат до реализация на дългосрочната стратегия на документа.

В ОПР са включени 4 основни приоритета (оси на развитие), 13 специфични цели и 38 мерки, както следва:

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Приоритет 1: „Постигане на динамична конкурентоспособна общинска икономика“, в който са заложили 3 специфични цели и 9 мерки

В Приоритет 2: „Развитие на човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района“ специфичните цели са 3, а мерките – 7.

В Приоритет 3: „Подобряване и възстановяване на техническата инфраструктура, опазване на околната среда и природното богатство“ специфичните цели са 2, а общият брой мерки - 8

В Приоритет 4: „Подобряване на качеството и достъпа до административни, здравни, образователни, социални и културни услуги“ целите са 5, а реализиращите ги мерки – 14.

Заложените мерки и дейности към всички специфични цели по отделните приоритети са логически обвързани с идентифицираните в аналитичната част на плана проблеми и нужди на целевата територия. По този начин с реализацията на ОПР ще се постигне желаното положително въздействие в социално-икономическото развитие на общината и ще се подобри текущото ѝ състояние.

В общото приоритизиране на разработения ОПР на община Долни чифлик 2014 – 2020 г. не се наблюдават повторения на цели и мерки.

В плановия документ е включена индикативна финансова таблица за осигуряване на средствата за реализация по мерки и източници, както следва: Национално съфинансиране /държавен и общински бюджети/; Средства от Кохезионния фонд, Структурните фондове /ЕФРР, ЕСФ/, Европейския селскостопански фонд за развитие на селските региони, обединени под „Фондове на ЕС“ и Частни инвестиции.

Предвидената система за наблюдение и оценка, заложените индикатори, както и методите за информационно осигуряване на плана отговарят на изискванията, заложили в Методическите указания на МРРБ за изготвянето на ОПР.

Прилагането на принципа на партньорство между Общинската администрация, бизнеса, неправителствените организации и други заинтересовани лица е реализирано при разработването на програмния документ, чрез проведени анкети и обществени обсъждания.

Изводът, който се налага е, че ОПР на община Долни чифлик за периода 2014 – 2020 г. е добре структуриран, съдържателен и отговаря на всички нормативни изисквания за разработването на този вид планови и стратегически документи.

II. ВЪТРЕШНА И ВЪНШНА СЪГЛАСУВАНOST

1. Съответствие между анализа на социално-икономическото развитие и SWOT анализа

Анализът на силните и слабите страни, на възможностите и заплахите направен от екипа е изключително подробен и е представен по конкретни сектори. Анализът е изпълнен в съответствие със стандартната методология, според която силните и слабите страни са резултат от влиянието на вътрешни фактори, а възможностите и заплахите на външни фактори. Екипът е успял успешно да изведе силните и слабите страни, възможностите и заплахите въз основа на резултатите от анализа на социално-икономическата среда, който е пълен и задълбочен.

Дефинираните цели в стратегическата част на Плана за развитие на община Долни чифлик (2014 – 2020) са насочени към намаляване на слабите страни и преодоляване на заплахите. Те имат за цел развитие и оползотворяване на наличния потенциал.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни“, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Целите са определени в съответствие с “Методически указания за разработване на Общинските планове за развитие”, като е приложена комбинацията от метода на еквивалентността и метода на конверсията.

Целите и приоритетите са съгласувани от гледна точка на спецификата на района. Планирани са действия за развитие на потенциала и уникалните конкурентни предимства на общината за преодоляване на наличните дефицити в съответствие с извършения анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите.

2. Съответствие между идентифицираните проблеми в ситуационния анализ и предвидените цели и мерки в стратегическата част на плановия документ

Ситуационният анализ на общината е структуриран тематично в пет раздела.

Местоположението на общината е анализирано от гледна точка на предимствата и ограниченията за развитие. Посочени са географските и административните граници и предимствата произтичащи от, това че община Долни чифлик е с излаз на Черно море.

Структурата на природния комплекс е разгледана достатъчно подробно в аналитичната част на ОПР. Описани са релефа, климата, почвите и водните ресурси. В анализа е намерила място оценката на компонентите на природната среда, защитените зони, територии и техните най-важни характеристики. Сравнителните природо-географски предимства на общината и тяхното ефективно използване и усвояване са от важно значение за устойчивото и балансирано развитие на територията.

Динамиката и структурата на човешките ресурси са представени чрез анализа на основни демографски фактори като брой население, разредение и гъстота, полово-възрастова структура, образователно равнище, естествен прираст, механичен прираст, безработица и трудова заетост, благосъстояние и жилищна политика. Направените изводи отразяват правилно демографската ситуация в общината и са свързани с продължаващите процеси на депопулация на общинската територия, влошена образователна и професионална структура на населението и наличието на под средното за страната равнище на безработица. Тези изводи са от особена важност за демографската рамка на реализация на плана.

Отчетени са факторите, повлияващи икономиката, произтичащи от членството на България в ЕС и натиска на Вътрешния европейски пазар върху фирмите като са отчетени глобалните тенденции и заплахите на глобалния пазар. Икономиката на общината е показана в нейното развитие и структура. Направена е обща характеристика на общинската икономика и са изведени основните тенденции в развитието. Икономическото развитие на община Долни чифлик, независимо от световната икономическа криза през последните години се характеризира с позитивен ръст. Нарастването на общия обем от предприятия и техните приходи от обичайна дейност, нетните приходи от продажби сочат, колкото и да е минимален – икономически растеж.

Приоритетни отрасли в общинската икономика са селското, горското и рибното стопанство, търговията, дърводобивната и дървопреработвателната промишленост, хотелиерството и ресторантьорството и операциите с недвижими имоти. Икономически анализ по отделни сектори описва последователно структурата и тенденциите в развитието на промишлеността, туризма, селското и горското стопанство, морска администрация и „син растеж”, рибарство и аквакултури. Анализът на всеки отделен сектор започва с кратко резюме, в което се подчертава мястото на сектора в развитието на общината, посочени са характерните тенденции и проблеми.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Анализиран са също общинския бюджет, като е изведена връзка между бюджета, използването на ресурсите и икономическите реалности в общината.

Извършен е анализ на състоянието на околната среда по компоненти. Приведени са подробни данни, подкрепящи направените изводи. Изводите, изведени на база анализа, подчертават отсъствието на вредни за околната среда процеси, липсата на сериозни промишлени източници на замърсяване на околната среда. Това, заедно с благоприятните климатични условия и водни ресурси, е фактор за развитие на земеделие, растениевъдство и животновъдство, както и на интегриран културно-познавателен, селски, екотуризъм, ловен туризъм и др.

В така представения ситуационен анализ са обхванати основните статистически данни, моментното състояние и главните тенденции в развитието на всеки един от анализирания сектори. Направени са важни изводи, които са отправни точки за извършването на SWOT анализа и формулирането на приоритетите за развитие. Планирани са действия за развитие на потенциала и конкурентните предимства на общината за преодоляване на посочените дефекти, въз основа на анализа на силните и слабите страни, възможностите и заплахите.

3. Външна съгласуваност с принципите и целите на европейската и националната регионални политики и с документите от по-високо ниво

Оценката на съответствието установява наличие на логическа съгласуваност на предложените цели, приоритети и мерки/операции и висока степен на обвързаност с основните цели и приоритети на разработените стратегически документи, попадащи във времевия хоризонт на Плана за развитие като: Националната програма за развитие „България 2020“, Националната програма за реформи 2011-2015 г., Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012-2022 г., Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г., Националната стратегия за околната среда (2005-2014 г.), Национална стратегия за управление на отпадъците, Регионалният план за развитие на Североизточния район за планиране за периода 2014-2020 г., Областната стратегия за развитие на област Варна (2014-2020 г.) и др.

Изпълнението на заложените мерки в Приоритет 2: „Развитие на човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района“ и Приоритет 3: „Подобряване и възстановяване на техническата инфраструктура, опазване на околната среда и природното богатство“ на ОПР ще допринесат за изпълнението на националните цели и приоритети на Националната програма за реформи 2011-2015 г.

Общинският план за развитие интерпретира и отразява приоритетите на Националната стратегия за регионално развитие по отношение на ключовите области на регионалното и местното развитие, свързани с икономическо, социално и териториално сближаване и балансирано развитие. Реализацията на формулираните специфични цели и мерки от Плана за развитие ще спомогнат за реализиране на стратегическите цели на Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г. (НСРР), които са насочени към: повишаване на конкурентоспособността и заетостта; инфраструктурно развитие и достъпност, устойчивост и социалното включване.

Общинският план за развитие е съгласуван и съобразен с целите и приоритетите на: Националната програма за развитие „България 2020“ и Регионалният план за развитие на Североизточния район за планиране за периода 2014-2020 г.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни“, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Съответствие е постигнато и с Областната стратегия за развитие на област Варна цели за периода 2014-2020 г. реализирането на разработените в плана за развитие на община Долни чифлик главни стратегически ще доведат до:

- Подобряване на бизнес средата и насърчаване на икономическия растеж – привличане на инвестиции, по-висока заетост, доходи и жизнен стандарт.
- Съхраняване на демографския потенциал и развитие на човешките ресурси със специална грижа към младите хора – ограничаване дела на ранно напусналите училище, увеличаване броя на младежите с висше образование и задържането им за живот и работа в общината.
- Подобряване на средата на обитаване – по-добра вътрешна свързаност между населените места в общината, подобрена инфраструктура, достъпни услуги, запазване и утвърждаване на природното богатство и културно-историческото наследство.

В ОПР ясно и конкретно са отразени пространствените перспективи на територията на общината на основата на икономическите и социалните фактори на развитието, като са отчетени възможностите за преодоляване на различията между градските и селските територии и се създават предпоставки и условия за оптимизиране на функциите на общинския център, който играе все по-важна роля за повишаване на конкурентоспособността на икономиката и устойчивото развитие на общината. Изпълнението на мерките и дейностите предвидени в Приоритет 3 и Приоритет 4 на ОПР ще допринесат за изпълнение на целите на Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 г.

Екипът изготвил Плана за развитие на община Долни чифлик е постигнал съгласуваност с принципите и целите на европейската регионална политика свързани с конвергенция, регионална конкурентоспособност и заетост и териториално сътрудничество. Целите са отразени в стратегическата част на плана за развитие, като са отчетени особеностите на района за планиране и основните направления на европейската регионална политика.

По този начин реализацията на ОПР на Долни чифлик за 2014 – 2020 г. и постигането на целите на плана директно ще допринесе за реализацията на областните, регионални, национални и европейски цели, дефинирани в плановите и стратегически документи от по-високо ниво.

III. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ОЦЕНКА

1. Оценка на социално-икономическите въздействия на плана

Съгласно действащата методология, Общинският план трябва да индикира до каква степен интервенциите през плановия период ще допринесат за подобряването на следните ключови параметри: произведена продукция; нетни приходи от продажби; заетост и безработица; средна работна заплата, доходи, разходи и потребление на населението; конкурентоспособност (разходи на труд за единица продукция); състояние на инфраструктурите и околната среда; качество и достъпност на публичните услуги и др.

Като цяло аналитичната част на плана дава относително пълна картина за текущото състояние на социално-икономическото развитие на общината към 2013 г. Обхватът на документа е балансиран, не са налични обемни анализи на отделни сектори, които да влошават качеството му в значителна степен. Изследването е балансирано и по отношение на обема и представената статистическа информация.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Общата оценка на плана за развитие на община Долни чифлик в частта анализ на социално-икономическото развитие е следната:

- изследвани са главните аспекти на местното развитие;
- открити са основните приоритети и проблеми, което е позволило обвързването и обобщаването им в анализа на силните и слабите страни, възможностите и заплахите;
- отразени са специфични области като икономическо развитие, конкурентноспособност, развитие на човешките ресурси, заетост и безработица;
- не са налични противоречия между текстове в отделните раздели, отразени са взаимовръзките между отделните сектори (например туризъм, култура и културно-историческо наследство, далекосъобщения – ИКТ и др.);
- представената статистическа информация е актуална, като са използвани данните на НСИ и ТСБ – Долни чифлик.

На база на извършения анализ на социално-икономическото състояние на целевата територия и предвид заложените в ОПР индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението може да се направят съответните изводи за въздействието на документа. Базовите и прогнозни стойности на ключовите индикатори позволяват да се сравнят и преценят очакваните социални и икономически ефекти и въздействия от реализацията на плана.

Ако Планът бъде изпълнен и заложените в него мерки и конкретни проекти станат реалност, по безспорен начин може да се твърди, че както социалните, така също икономическите и екологичните показатели на община Долни чифлик до края на плановия период (2020 г.) ще регистрират ръст, доближаващи я до стандартите за устойчиво развиваща се територия, в която на населението е осигурен по-висок жизнен стандарт и доходи, по-добри обществени услуги, по-уютна жизнена и околна среда.

Конкретните очаквани положителни въздействия върху социално-икономическото развитие на общината са следните:

- Преодоляване на демографската проблеми, увеличаване на раждаемостта и привличане на нови жители на територията, което ще доведе до повишаване на: броя на населението с 261 души, висестите от 30 до 34 г. с 2,63 на сто, броя на учениците с 30 и броя на децата в детските градини с 97 и намаляване на дела на преждевременно напусналите ученици с 1 % през първата отчетна година.
- Намаляване на безработицата с 1 %, повишаване коефициента на икономическа активност с около 5,04 % още през първата отчетна година;
- Увеличаване на средната годишна работна заплата в общината през първата отчетна година с 112 лв.;
- Осигуряване на 416 жители целогодишно водоснабдяване до 2020 г.;
- Брой население с осигурен широколентов достъп – 7000 до 2020 г.;
- Намаляване на емисиите на CO₂ с 1 % до 2020 г.;
- Дял на ВЕИ в крайното енергийно потребление около 1 на сто до 2020 г.

Заложените мерки, дейности и проекти в плана и индикаторите предполагат следните по-обща социално-икономически въздействия:

- Балансираност и всеобхватност на функции в общината и в административния ѝ център, които увеличават икономическия, административния и обслужващия им потенциал;

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Икономическо съживяване и растеж, чрез рационално използване на всички разполагаеми в общината ресурси за селско и горско стопанско производство, лека и дървопреработваща промишленост, логистика, туризъм и съпътстващи дейности и услуги;
- Увеличаване дела на обработваемата земеделска земя и залесените горски площи;
- Повишаване на енергийната ефективност;
- Увеличаване дела на населението с подобро водоснабдяване, третиране на отпадъчните води и осигурен широколентов достъп до интернет;
- Ремонтирани пътища, улици, площади и обновен общински сграден фонд;
- Подобро административни, образователни, здравни и социални услуги;
- Развитие на културата и спорта и др. положителни въздействия.

При определяне на приоритетите за развитие на община Долни чифлик успешно е постигната връзка с набелязаните стратегически цели, като всеки един от тях допринася за постигането им и ще окаже определено положително социално-икономическо въздействие върху целевата територия и нейното население. Идентифицираните основни проблеми, потенциал и предимства в развитието на община Долни чифлик са позволили да се определят приоритети, които да доведат до едно балансирано и устойчиво развитие с оптимален ефект през следващите седем години.

Като цяло формулираните приоритети, стратегически цели, мерки и заложените интервенции, както и финансовата им обвързаност чрез индикативната финансова таблица позволяват да се направи извода, че успешното изпълнение на плана ще доведе до значителен икономически ръст и съществено подобрене на качеството на живот в община Долни чифлик в края на плановия период. Набелязаните приоритети и мерки, с които трябва да се постигне визията и главната цел в стратегическата част са уместни от гледна точка на стимулирането на икономическия и социален живот в района.

Анализът на социално-икономическото въздействие на Плана, показва, че той може да даде значителен тласък на икономиката на Долни чифлик през периода 2014 – 2020 г. и да доведе до решаване на демографските и социални проблеми в общината.

Очакванията са, чрез реализацията на заложените мерки и дейности в дългосрочен период да се разшири обхвата на местната икономика и усвои потенциала ѝ за създаване на работни места, генериране на доходи и повишаване на жизнения стандарт, което да доведе до повишаване и развитие на човешките ресурси.

В ОПР на община Долни чифлик за 2014 – 2020 г. са отразени конкретни количествени очаквания по отношение на индикаторите за мониторинг и това дава възможност да се прецени очакваното социално-икономическо въздействие на Плана и да се установи точно дали то ще оправдае изразходването на планираните финансови ресурси.

2. Оценка на финансовите въздействия на плана

Предвидените финансови средства за реализация на ОПР са съобразени със социално-икономическото и инфраструктурно развитие на община, което през новия програмен период ще се осъществява под комбинираното влияние на две групи фактори - стимулиращи и задържащи развитието ѝ. От друга страна разпределението между необходимите финансови средства по отделните приоритети е премерено чрез значимостта и капиталоемкостта на отделните дейности.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Направени са допускания за развитие на местните икономики и процеса на финансова децентрализация, които ще се отразят в нарастване на средствата, осигурявани от Общините за финансиране на регионалното и местно развитие.

Финансовите ресурси за изпълнение на ОПР са обобщени в индикативната финансова таблица и детайлно описани в Програмата за реализация на плана, която е дадена като отделно приложение. В нея финансовите ресурси са детайлизирани в достатъчна степен по мерки, проекти и дейности, по години и срокове за реализация и прогнозни източници за финансиране.

В стратегическата част на плана са изброени основните източници на финансови средства, които условно могат да се обособят в следните групи – Общинско финансиране, Външно публично финансиране и Частно финансиране.

В Програмата за реализация на ОПР на община Долни чифлик за периода 2014 – 2020 г. са заложили 150 проекта на обща стойност 139 680 693 лева.

От Индикативната финансова таблица към Плана се вижда, че близо 62,70 % от предвидените средства са с източник – Фондове на ЕС, предвидените целеви средства от централния бюджет са 18,87 %, около 14 % са частните инвестиции и 0,01 % са от други източници.

Собственото финансово участие на Община Долни чифлик е 4,17 % или 5 821 500 лева.

Планът предвижда най-големи инвестиции за реализиране на Приоритет 3: „Подобряване и възстановяване на техническата инфраструктура, опазване на околната среда и природното богатство“. За осъществяване на дейностите в него са заложили 108 680 000 лева, като основната част от тях (62,95%) ще бъдат с източник фондове на ЕС, 20,55 на сто е целеви средства от централния бюджет, общинското участие възлиза на 5,19 и 11,31 % частни инвестиции.

На следващо място по обем на предвидените средства и инвестиции е Приоритет 1: „Постигане на динамична конкурентоспособна общинска икономика“, за който са планирани 15 235 000 лева, като 51,80 % са средства от фондове на ЕС и 42,93 % от ресурса са частни инвестиции.

От представената индикативна финансова таблица е видно, че за реализацията на проектите свързани с изпълнението на Приоритет 2: „Развитие на човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района“ са заложили 1 500 000 лева. Това е приоритетът с най-малък обем финансови средства, като основно се разчита на средствата от фондовете на ЕС – около 86 на сто, останалите средства са планирани като средства от централния бюджет.

В плана е предвидено, че за реализацията на Приоритет 4: „Подобряване на качеството и достъпа до административни, здравни, образователни, социални и културни услуги“ са необходими 14 265 693 лева, като около 90 % от тях се очаква да бъдат от външно публично финансиране (Централен бюджет и фондове на ЕС).

От разпределението на публичните разходи в бюджета на Община Долни чифлик по функции е видно, че тя няма финансов капацитет за самостоятелно финансиране на проектите и дейностите в Общинския план за развитие.

В бюджета няма възможност за заделяне на много средства за разработване, управление, изпълнение и съ-финансиране на проекти и дейности от ОПР. Трудностите пред общината в голяма степен са при осигуряването на собственото финансиране. Един европейски проект изисква доста голям собствен ресурс да бъде реализиран преди средствата по него да бъдат възстановени.

Очакванията за новия програмен период са, че Европейският съюз през следващите 7 години няма да отпуска 100%-тово финансиране на грантови схеми дори за проекти на общини и НПО. Собственият финансов принос на бенефициентите е задължителен и ще се движи в различни граници,

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни“, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

според финансиращата програма. Това налага общините да осигуряват самостоятелно съответния процент от средствата за съфинансиране от други източници. В тази връзка община Долни чифлик трябва да има готовност за структуриране на едно сложно финансиране, което да обезпечи реализирането на икономически рентабилни проекти. Важно е, че в плана се акцентира върху реализиране на проекти чрез публично-частни партньорства (ПЧП), което е модерен и алтернативен начин за финансиране. Неговите форми, структуриране и механизми вече са нормативно уредени със Закона за публично-частното партньорство в сила от 01.01.2013 г.

От гледна точка на ресурсите ОПР е много голяма финансова програма, годишните разходи по която в отношение към БВП са доста високи. Планът предвижда големи инвестиции в инфраструктурата и по-малки по размер разходи за развитие на човешките ресурси, увеличаване на заетостта и инвестиции в производствения сектор.

За изпълнението на Общинския план за развитие за 2014-2020 г. следва да се търсят източници на средства извън общинския бюджет – Оперативни програми, финансирани от фондовете на ЕС, Програма за развитие на селските райони, Програма за морско дело и рибарство, програми на българските министерства и други. Като алтернативи за съ-финансиране на проекти могат да се ползват кредити от фонд „ФЛАГ”, краткосрочни банкови заеми, целеви субсидии и помощи от държавния бюджет.

Допълнителен механизъм за финансиране се осигурява чрез предлаганите мерки и средства от централния бюджет за реализация на дейности в „районите за целенасочена подкрепа” (общини с влошено социално-икономическо състояние), съгласно действащото национално законодателство за регионалното развитие (ЗРР).

IV. ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ПЛАНА

1. Основни цели на предварителната екологична оценка.

Настоящата екологична оценка е изготвена на основание на ЗООС, Наредбата за условията, реда и методите за извършване на екологична оценка и Закона за регионалното развитие.

Предварителна екологична оценка на плана за развитие на община Долни чифлик за 2014 – 2020 г. цели да отчете екологичните проблеми в района на най-ранния етап от вземане на решения и направи този процес по прозрачен посредством консултации и участие.

Основните екологични цели в оценката се отнасят до:

- Опазване на водите от замърсяване и постигане на добро качество на повърхностните и подземните води.
- Постигане на изискванията за безопасно качество на питейните води, намаляване и свеждане до минимум риска за здравето на населението, чрез гарантирани микробиологични, химически показатели и органолептични качества на питейната вода.
- Да се сведе до минимум замърсяването на почвите и да се реализира процеса на възстановяване на вече увредените почви.
- Да се намали и сведе до минимум здравният риск от почвеното замърсяване.
- Разработване и прилагане на регионални политики за постепенно разширяване обхвата на териториите с добро състояние на околната среда.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Разработване и приложение на ефективни системи за управление на дейностите по отпадъците с цел намаляване до минимум вредното им въздействие върху здравето и околната среда.
- Усъвършенстване на системата за контрол и санкциониране на физическите и юридическите лица системно замърсяващи околната среда.
- Повишаване екологичната култура на населението с цел осъзнаване на неблагоприятното въздействие на отпадъците върху човешкото здраве и околната среда от нерегламентираното изхвърляне и обезвреждане на отпадъците.
- По-тясно интегриране на политиката по околна среда в политиките на развитие на стопанските отрасли.

2. Състояние на компонентите и факторите на околната среда и предложения за развитие и актуализация на дейностите свързани с опазване на околната среда

В общинския план за развитие разделът “Околна среда” включва раздели “Състояние на въздух, води, почви и шум”, раздел „Дейности по управление на отпадъците” и „Мерки за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени“. Мерките, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици за околната среда са включени в Приоритет 3 от Плана за развитие на община Долни чифлик.

Състоянието на околната среда и устойчивото използване на природните ресурси са в основата на бъдещото развитие на община Долни чифлик. Това предопределя и основните екологични приоритети заложи в ОПР, които се свеждат до решаването на основни цели и задачи за постигане на качество на живот на населението в съответствие с европейските здравни, екологични и технически норми и екологичен комфорт.

Заложените дългосрочни стратегически задачи за период 2014 – 2020 год. включват подобряване на качеството на здравословната и жизнена среда и съхранение на природното наследство въз основа на принципите за устойчиво развитие; съхраняване и опазване на екологичния баланс; опазване чистотата и качеството на атмосферния въздух, водите, почвите, защитените територии и биоразнообразието; функциониране на надеждна система за мониторинг и управление на ОС и други актуални проблеми. Включват се редица мерки, свързани с подобряване качеството на питейните води; изграждане на инфраструктура за събиране, пречистване и заустване на отпадъчните води; подобряване на системата за управление на отпадъците В SWOT анализа на ситуацията в община Долни чифлик са обобщени силните и слаби страни, в това число и тези, свързани със състоянието на компонентите и факторите на околната среда.

Екологичният *статус на качеството на атмосферния въздух* се определя въз основа на основните контролирани показатели, регламентирани в Закона за чистотата на атмосферния въздух. Под “Качество на атмосферния въздух” се разбира състоянието на приземния слой на атмосферата, определено от състава и съотношението на естествените й съставки и добавените вещества от естествен или антропогенен произход. Анализът на състоянието на атмосферния въздух се осъществява с цел определяне на настоящото ниво на замърсяване, идентифициране на причините, предизвикващи това замърсяване.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Въздухът, като компонент на околната среда, влияе върху състоянието на другите фактори на средата. Замяряването на въздуха се отразява и върху тяхното замърсяване.

Територията на общината попада в район с минимален брой случаи с тихо време, което спомага за разсейването на евентуално замърсяване в района. Изключение правят западните части на долините на р. Камчия и р. Фъндъклийска, където има условия за образуването на температурни инверсии и задържане на атмосферните замърсители.

Община Долни чифлик е отдалечена от регионалните източници на замърсяване на въздуха. Тя попада в групата на районите, определени от ИАОС съгласно изискванията на Наредба № 7 за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, в които нивата на атмосферните замърсители не превишават долните оценъчни прагове.

На територията на община Долни чифлик няма постоянни режимни пунктове за определяне на качеството на атмосферния въздух (КАВ). Извършват се епизодични измервания чрез мобилна автоматична станция на Регионална лаборатория – гр. Варна към ИАОС – гр. София, оборудвана с автоматични монитори за въглероден оксид (CO), серен диоксид (SO₂), азотни оксиди (NO_x), озон (O₃) и фини прахови частици – ФПЧ10 (с големина на частиците под 10µm). Паралелно се провеждат наблюдения и на метеорологичните параметри – температура на въздуха, атмосферно налягане, посока и скорост на вятъра, относителна влажност и сила на слънчево греене.

Територията на общината попада в район с минимален брой случаи с тихо време, което спомага за разсейването на евентуално замърсяване в района. Изключение правят западните части на долините на р. Камчия и р. Фъндъклийска, където има условия за образуването на температурни инверсии и задържане на атмосферните замърсители.

Община Долни чифлик е отдалечена от регионалните източници на замърсяване на въздуха. Тя попада в групата на районите, определени от ИАОС съгласно изискванията на Наредба № 7 за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, в които нивата на атмосферните замърсители не превишават долните оценъчни прагове.

На територията на община Долни чифлик няма постоянни пунктове за мониторинг на качеството на атмосферния въздух.

Дървопреработващите предприятия замърсяват въздуха с прах, серен и азотен диоксид, но поради финансово-икономическата криза те почти са спрели производствата си. Основният замърсител "Алфа УУД-България" АД към момента е прекратил напълно дейността си. Базите за производство на дървени въглища не функционират от началото на отчетния период, тъй като са незаконно изградени и несъобразени с екологичните изисквания и Закона за устройство на територията. В тази връзка, с оглед спазването на нормативните изисквания Общинският съвет е приел Концепция за производство на дървени въглища, в която са посочени изискванията за изграждане на такива обекти.

Автотранспортът е източник на замърсяване на въздуха в прилежащите ивици до пътните артерии. Замяряването е със серни и азотни оксиди, въглероден оксид, олово, полиароматни въглеводороди. Изложени на такова замърсяване са жилищните територии на с. Старо Оряхово, с. Рудник, гр. Долни чифлик и с. Гроздьово, през чиито територии минават оживените пътища Варна – Бургас и Старо Оряхово – Провадия.

Атмосферният въздух е с най-добри показатели в приморската и западната планинска част на общината.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

За намаляване на замърсяването на въздуха от автотранспорта е необходимо да се рехабилитира и доизгради зелената система, особено в областта на транспортното озеленяване. Наличието на дървесна и храстова растителност около пътните артерии предотвратява разсейването на вредните газове и праха и блокира миграцията на тежки метали в почвата и околната среда.

За намаляване на замърсяването на въздуха от комунално-битовото отопление през студения период на годината се предприемат мероприятия за повишаване на енергийната ефективност на сградите.

Качеството на атмосферния въздух в община Долни чифлик не създава риск за здравето на хората от общината, но трябва да се отбележи, че след изпълнение на заложените в плана цели ще се елиминират и съществуващите минимални източници на замърсяване.

Друг основен компонент на околната среда са водите, в това число повърхностните, подземните и отпадъчните (битови, производствени и др.).

Повърхностни води

На територията на общината реките Двойница и Елешница са застъпени в горните си течения, а р. Камчия - в долното си течение. На територията на общината се намират почти всички десни притоци на р. Камчия – р. Доделен, р. Армира, р. Кованлъшка и р. Чаирдере, както и р. Фъндъклийска с малки изключения.

Екологичното състояние на река Камчия се следи в два постоянни пункта за наблюдение: пункт BG2KA00119MS002 при с. Гроздьово и пункт BG2KA00119MS001 при м. Пода, при устието на реката.

В Оценката на актуалното количество и качество на водите в Черноморски басейнов район периодично правена от БДЧР – Варна, екологичното състояние на р. Камчия в участъка след вливането на р. Луда Камчия до вливане в Черно море е класифицирано като **лошо**. Водите в този участък са замърсени с органични вещества, азот и фосфор.

Точкови източник на замърсяване на р. Камчия на територията на община Долни чифлик са кариерата за добив на трошен камък на Ескана АД, рибарник „Елешница“, с. Гроздьово на „Елсед“ ЕООД, ПСОВ към „Алфа УУД – България“, гр. Долни чифлик, които заустват промишлени отпадъчни води в нея.

Дифузни източници на замърсяване на водите на река Камчия са населените места в общината без ПСОВ и канализация, както и депата и нерегламентираните сметища, разположени близо до реката.

Естественят воден баланс и хидродинамика на р. Камчия е нарушен от построените диги по цялото долно течение (от местността „Пода“ до водослива на реките Луда и Голяма Камчия), от построените язовири („Елешница“, „Горен чифлик“, „Долни чифлик“ и „Пчелник“) и направените корекции по речното дере. Извършени са немалко корекции и по речните дерета на притоците на р. Камчия. Това се прави с цел регулиране на водния отток, предотвратяване на наводнения и придобиване на работни площи, които понастоящем са 50 000 дка.

Хидротехническото строителство и корекциите на речни дерета във водосбора на р. Камчия са довели до унищожаване на естествените разливни територии на реката и нарушаване на естествения воден баланс, което се е отразило негативно върху екологичният ѝ статус и състоянието на биосферния резерват „Камчия“. Като резултат от отводняването се просмукват морски води, които предизвикват засоляване на почвите и подпочвените води. Едни от мерките, които ще се приложат за

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни“, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

възстановяване на естествения воден баланс в долното течение на р. Камчия, съгласно Плана за управление на природен резерват „Камчия” за периода 2005–2014 г. (изготвен от МОСВ и Българо-Швейцарската програма за опазване на биоразнообразието), е напълно или частично ликвидиране системите за отводняване и премахване на дигите по южния бряг на реката в участъка на резервата, които все още са факт.

Естествените езера и блата по поречието на р. Камчия са пресушени и превърнати в обработваема земя с изградени напоителни системи. Част от тях са се съхранили единствено на територията на резервата „Камчия”. Това са типични крайморски езера и блата, предимно мигриращи с изкуствено регулирано водно ниво - колебанията във водното ниво зависят от подпочвените води и работата на напоително-отводнителната система под с. Старо Оряхово.

При пълно или частично възстановяване на естествените влажни зони и езера около реките се предоставят възможности за развитие на алтернативен туризъм, тъй като тези местообитания привличат птици, подобряват рибните популации и разнообразие, разширяват възможностите за реализиране на проекти, финансирани по програмите за развитие на екотуризъм и опазване на биоразнообразието в България.

Деретата на територията на Община Долен чифлик са с недостатъчна проводимост и се нуждаят от ремонтно-възстановителни работи. За да не се допусне заливането на къщи и имоти в общината при евентуално повишаване на нивото на водите е необходимо системно почистване на деретата от наноси, храстовидна растителност и натрупани битови отпадъци.

По предварителни данни рисковите участъци от наводнения са разпределени по поречия и акватория: поречие р. Камчия 11 уязвими зони.

За състоянието на морските води пред общината определящо е трансграничното постъпване на замърсени водни маси. Местните източници на замърсяване на морската акватория имат незначително участие в общото замърсяване. Част от тях замърсяват директно морските води. Това са част от курортните обекти около с. Шкорпиловци, животновъдните стопанства в района на селото и застрояването на морския бряг.

Подземни и минерални води

Община Долни чифлик попада изцяло във Варненския хидроложки район. Изключение правят югозападните ѝ части, които се намират в Източнобалканския район. Във Варненския хидроложки район в хидроложко отношение най-добре проучена е Долнокамчийската падина. Натрупаните статични запаси от подземни води са значителни - възлизат на 160-170 млн. м³. Водата е прясна с обща минерализация между 0,4 и 0,6 г/дм³ и е от средно до много твърда. По минерален състав е хидрокарбонатно-калциево-магнезиева. В най-източната част на падината се смесват сладки води със солени от морето, при което се получават засолени води с хидрокарбонатно-хлоридно-натриево-калциев състав.

Напорни води (извори) с малък дебит (3 дм³/сек) има в с. Ново Оряхово. Ненапорни води с обща минерализация 2,6 г/дм³, средно твърди и съдържащи сероводород има в района на с. Венелин.

Термални минерални води са разкрити в източната част на общината в района на с. Шкорпиловци в район „Долна Камчия”. Водата съдържа минерали с промишлено и балнеоложко значение.

Питейни води

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Основната част от населените места и населението са осигурени с необходимите количества питейни води. Населените места Долни чифлик, Кривини, Гроздьово, Пчелник, Детелина, Старо оряхово, Шкорпиловци, Ново оряхово, Рудник и Юнец се захранват от магистрален водопровод “Камчийски пясъци”. Населените места Булаир, Голица, Солник, Венелин, Горен чифлик и Бърдарево се водоснабдяват от местни водоизточници.

Недостиг на питейни води има в с. Булаир през лятото, а част от вилната зона на с. Шкорпиловци не е водоснабдена.

Висок е делът на населението в общината обслужвано от пречиствателни станции за питейни води – 89,4%, при 80,2% за областта.

Изготвен е работен проект за водоснабдяване на селата Кривини, Солник, Бърдарево, Голица и Булаир. По проекта е изградена частта до с. Кривини, останалата част има частично извършени строителни дейности и не е завършена.

Значителна част от водопроводната мрежа е амортизирана и това води до чести аварии и значителни загуби на вода. Подобряването на качеството на водоснабдяването в общината изисква реконструкция, подмяна и доизграждане на водопроводната мрежа.

Отпадъчни води

Характерна за общината е ниската степен на изграденост на канализационната система, а там където тя е изградена не отговаря на изискванията за опазване на повърхностните и подземните води и поддържане на здравословна жизнена среда.

Частично изградена е канализационната система на гр. Долни чифлик, с. Гроздьово, с. Бърдарево, с. Голица и с. Рудник.

Общата дължина на изградената канализационна мрежа в гр. Долни чифлик е 7 км, но допуснати пропуски при изграждането ѝ са довели до приемането ѝ и стопанисването ѝ от ВиК само на 3 км от канализацията. Водите се отвеждат в пречиствателната станция на завода „Алфа Ууд – България”, но тя е в недобро техническото състояние и капацитетът ѝ не е достатъчен да поема градските отпадъчни води. През изминалия планов период е разработена техническа документация за довършването на ВиК мрежата, който се очаква да бъде реализиран през периода 2014 – 2020 г.

В с. Гроздьово е изградена канализационна мрежа по главната улица и обхваща 1/3 от селото. В с. Шкорпиловци битово-фекалните води се отвеждат чрез събирателен колектор до пречиствателно съоръжение на брега на р. Фъндаклийска. Има изградени и три броя биодискове за пречистване на формиращите се отпадни води от три почивни бази.

В останалите населени места в общината битовите отпадъчни води (предимно битово-фекални) се отвеждат до септични ями или директно се заустват в реките. Септичните ями са източник на заразни болести и неприятни миризми. В с. Старо оряхово отпадъчните води от центъра на селото и промишлените сгради в близост се отвеждат непречистени до канал от напоително-отводнителната система, което е недопустимо.

Съгласно Програмата за прилагане на Директива 91/271/ЕЕС относно пречистване на отпадъчните води от населени места и Наредба № 6 за емисионни норми за допустимо съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти, до 31.12.2014 г. всички

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

агломерации от 2000 до 10000 е.ж. трябва да имат изградени канализационни мрежи. В срок до 31.12.2014 г. отпадъчните води от посочените агломерации, които постъпват в канализационните мрежи, преди заустването им във водните обекти трябва да бъдат подложени на вторично или еквивалентно на него пречистване. Три населени места на територията на общината са с население над 2000 е. ж. – гр. Долни чифлик, с. Гроздьово и с. Старо Оряхово. Изграждането на канализационни мрежи и пречиствателни станции за формираните в тях отпадъчни води няма да може да се извърши в посочените срокове, за да бъдат спазени нормативните изисквания и да бъде прекратено замърсяването на повърхностните води, подземните води и почвите на територията на общината.

Отпадъчните води от агломерации под 2 000 е.ж., които постъпват в канализационни мрежи, преди заустването им в повърхностни пресни води и устия на реки, трябва да бъдат подложени на подходящо пречистване, което осигурява спазването на емисионната норма на водоприемника и спазването на разпоредбите на Наредба № 6 от 9.11.2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водните обекти. Срокът за изпълнение на изискването е 31.12.2015 г. За да бъде спазено това изискване на националното и европейското законодателство е необходимо изграждането на канализационни мрежи в селата в община Долни чифлик с население под 2000 е. ж. и избор на подходящ метод за третиране на отпадъчните води – изграждане на биолагуни, филтрационни полета, почвени филтри и др.

Освен изграждане и рехабилитация на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води, за подобряване на екологичното състояние на водите ще допринесе и почистването на каналите на овражно-речната система от отпадъци и ефективното и законосъобразно управление на отпадъците, генерирани на територията на общината.

В раздела “Почви” са разгледани основните проблеми и източници на замърсяване на почвите:

Почвите на по-голямата част от територията на общината са черноземни, а в планинската част – ливадни. За Камчийската низина е характерно преобладаването на алувиално ливадните почви. Съгласно ерозионната карта на България районът на Долни чифлик е категоризиран като район с неерозирали почви. Няма данни за депонирани токсични отпадъци, които да причиняват трайни значителни влошавания на почвите.

На територията на общината има следните почвени типове:

- излужени и карбонатни черноземи в комплекс със сиви горски почви - в най-северните части на общината (на север от р. Камчия) в землищата на селата Венелин, Пчелник, Гроздьово, Нова шипка и Старо Оряхово;
- сиво-кафяви горски почви – в хълмистите и нископланински части и на територията на юг от Камчийската низина (землищата на с. Булаир, с. Бърдарево, с. Голица, с. Кривини, с. Рудник, с. Юнец, с. Солник и с. Шкорпиловци);
- алувиално-ливадните почви - преобладават в Камчийската долина, долината на река Фъндъклийска и притоците им;

По отношение на почвената характеристика общината може да се раздели на две зони:

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Първа зона – обхваща северната част на общината и включва Камчийската низина и оградните й склонове, заета е от алувиално-ливадни почви и черноземи. Преобладаващите земи са от I до III категория;
- Втора зона - обхваща южните части на общината, където преобладават сиво-кафявите горски почви и алувиално-ливадни почви. Преобладаващите земи са от III до V категория;

Подходяща зона за отглеждането на екологично чиста селскостопанска продукция е първа зона. Във втора зона е уместно да се съхранят естествените горски съобщества и да се стимулира в по-висока степен развитието на екотуризма. Опазването и подобряването на почвеното плодородие в перспектива ще бъде постигнато чрез подходящ сеитбооборот при оптимално използване на торове и препарати за растителна защита, консултации на частните земеделски производители с професионални агрономи и т.н.

В с. Старо Оряхово има пункт за мониторинг на почвите и отчитане влиянието на р. Камчия върху почвите.

Като цяло в общината наднормено замърсяване с тежки метали няма. Ограничено замърсяване с олово и кадмий съществува в няколко метровата прилежаща ивица на пътя Варна – Бургас и Старо Оряхово – Провадия.

Почвите в общината се замърсяват главно от нелегалните сметища около населените места и неправилното съхранение на селскостопанските отпадъци. Данни за замърсяване на почвите има за територията на бившето летище в с. Пчелник.

Нарушени са почвената покривка и ландшафта на местата, където се добиват незаконно строителни материали. Това е сериозен проблем за община Долни чифлик и областта. В сравнение с други общини по Северното черноморие, в община Долни чифлик ерозиралите терени и свлачищата са малко.

Вкислени и засолени почви има в териториите на резерват “Камчия”, както и в местността “Блатото” в с. Старо Оряхово и с. Ново Оряхово. Вкисляването и засоляването е следствие от отводняване на терените и проникване на солени води от морето.

За ограничаване на замърсяването на почвите на територията на община Долни чифлик следва да бъдат закрити, санирани и рекултивирани съществуващите нерегламентирани сметища, да бъдат предприети мерки за недопускане възникването на нови замърсени с участъци места и да се организира правилното съхранение и компостиране на селскостопанските отпадъци. Във връзка с гореизложеното в ОПР на община Долни чифлик трябва да се предвидят мерки за именно за тези дейности

В раздел „Шум“ са отразени основните източници на шум:

Основните източници на шум в общината са автотранспорта и промишлените предприятия в гр. Долни чифлик. Шумовото натоварване в общината е ограничено. Известно натоварване на акустичната обстановка има в гр. Долни чифлик, с. Рудник и с. Старо оряхово, където е сравнително по-интензивен автотранспорта. Поради слабото развитие на промишлена дейност в общината въздействието й върху акустичната обстановка е незначително.

Мероприятията, които следва да се извършат от общината и заложат в ОПР за следващия планов период за запазване на акустичния комфорт на населението, са свързани с поддържане и озеленяване на площите в района на източниците на производствен шум и пътните артерии, ремонт на пътните участъци и подобряване организацията на движението на автомобилите.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

В раздел 1.6.2. на ОПР е отразено състоянието и са коментирани дейностите свързани с управление на отпадъците съгласно Закона за управление на отпадъците.

На територията на общината се генерират отпадъци от комунално-битовата дейност на населението, от производството и от строителната дейност.

Опасни отпадъци има складирани на територията на бившето летище при с. Пчелник. Отпадъците са загробени в "В-В" кубове, които осигуряват надеждна защита срещу разпиляване или изтичане на пестициди, хербициди и други отровни химикали останали в складовете на бившите селско-стопански структури.

Битовите отпадъци се депонират на определени площадки.

Генерирането на битови отпадъци е в зависимост от мястото на образуване на отпадъците и стандарта на живот на населението в общините, като варира по сезони. Нормата на натрупване е ~ 300-350 кг /жит. год. , а за селата нормата на натрупване е под 200- 300 кг/ жит/год. През летните месеци нормата на натрупване е с 18-20 % по-висока.

Към настоящия момент не съществува достатъчно достоверна система за отчитане и документиране на количествата и състава на отпадъците, генерирани на територията на община Долни чифлик.

Количествата генерираните битови отпадъци в община Долни чифлик са определени при следните изходни условия:

- приета прогноза за изменение на броя на постоянните жители на общината на база на тенденциите през последните години;
- приета норма на натрупване за постоянните жители 225 кг/жит.год.;
- отчитане на курортистите през активния сезон и на очакваното им увеличение през следващите години (от 2 500 легла сега до 50 000 легла в бъдеще);
- приета норма на натрупване за курортистите 367 кг/жит.год.;
- продължителност на туристическия сезон – 2 месеца; натовареност на базата 80%.

Прогнозните количества генерирани битови отпадъци и приетия морфологичен състав на отпадъците са представени съответно в таблица в таблицата по-долу:

Таблица: Генерирани битови отпадъци в Община Долни Чифлик

Година	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Население	19027	18857	18688	18521	18355	18191	18028	17867	17707
Отпадъци от население, т	4288	4249	4211	4174	4136	4099	4063	4026	3990
Нощувки туристи, екв. жит.	-	-	4000	5000	6605	6605	6605	6605	6605
Отпадъци от туристи, т	-	-	1468	1835	2424	2424	2424	2424	2424
Общо генерирани отпадъци, т	4288	4249	5679	6009	6560	6523	6487	6450	6414
Общо депонирани отпадъци, т	3795	3712	4900	4556	4721	4447	4197	4159	4121

Източник: Община Долни чифлик.

Таблица: Морфологичен състав на генерираните отпадъци

Име/ Година	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Хартия	303	324	346	361	379	393	407	415	423	431	437

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Полимери	31	46	53	64	71	76	80	82	83	84	83
Метал	50	51	52	55	55	55	55	53	54	54	54
Стъкло	56	71	85	95	95	117	119	122	121	129	119
Общо рециклируеми	440	492	536	575	600	641	661	672	681	698	693
Общо битови отпадъци	4327	4288	4249	4211	4174	4136	4099	4063	4026	3990	3955

Източник: Община Долни чифлик.

Основният начин за третиране на твърдите битови отпадъци в общината е депонирането. До 2005 г. за целта са използвани 16 селски сметища и 1 общинско депо. Освен тях са съществували множество нерегламентирани сметища. С въвеждане на системата за събиране на отпадъците за всички населени места се преминава към депонирането им на общинското депо в гр. Долни чифлик. Депото е разположено в местността “Дюлгер бахче” в землището на Долни Чифлик, на 1,5 км наляво от регулацията до пътя за Варна през с. Старо Оряхово. Общината е представила План за реконструкция и привеждане на депото в съответствие с предписанията на Наредба 8/2004 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци – Решение №03-08-00/30.09.2005.

Експлоатацията на депото създава риск за околната среда. То не е оградено и защитено срещу разпиляване на отпадъците. В северозападна посока от депото минава открито речно течение (канал), който може да бъде замърсено от изтичащия от депото инфилтрат. В обхвата на мерките по възстановяване и закриване на депото трябва да бъде включено изграждането на преграден дренаж за инфилтрат по северозападната граница на депото. В геоложко отношение районът, в който се намира депото, е изграден от алувиалните отложения на р. Камчия, смесени с тези от Чаир дере. В алувиалните отложения има формирани водоносни хоризонти, които са в хидравлическа връзка с водите на реките. Съществува опасност от замърсяване на повърхностните и плитко залягащите почвени води. Необходимо е провеждането на мониторинг на повърхностните и подземни води.

Във връзка с управлението на отпадъците в региона, с Решение на ВОС от 08.10.2002 г. е основано АД с участието на част от общините във Варненска област - „Екополис” ЕООД. Изготвен е идеен проект за регионално депо близо до гр. Провадия. Ползвана е техническа помощ и съдействие от МОСВ. Проектът е приет от Областен експертен съвет през 2006 г. Изготвен е доклад по ОВОС, който е отхвърлен с Решение № II-8/2010 г. на Висшия експертен съвет. С Решението по ОВОС площадката в Провадия се определя като неприемлива. На 31.08.2010 г. МОСВ прекратява договора за финансиране. На 21.07.2011 г. е взето решение за прекратяване и ликвидация на акционерното дружество. На 30.09.2010 г. в МОСВ е изпратено писмо от община Вълчи дол с решение от заседание на кметовете на заинтересованите общини и Областния управител с предложение за депо да се ползва резервната площадка до с. Войводино. На 20.04.2011 г. е проведено общо събрание за учредяване на Регионално сдружение за изграждане на Регионална система за управление на отпадъците на общините Вълчи дол, Аврен, Бяла, Ветрино, Девня, Долни Чифлик, Дългопол, Провадия и Суворово. В момента се изработва инвестиционно предложение „Регионално депо за отпадъци – регион Провадия”.

До изграждане на новото депо ангажиментите на общината по отношение на отпадъците са:

- организиране на разделно сметосъбиране;
- поетапно закриване на всички нерегламентирани сметища;

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- изграждане на контейнерни и претоварни станции на местата на действащите сметища на селата.

След изграждане на депото в Провадия се предвижда закриване на общинското депо и трайно ликвидиране на старите замърсявания.

Строителните отпадъци не се отделят регулярно и няма конкретни данни за количествата и състава им. Очаква се значително нарастване на тези отпадъци през следващите години във връзка с предстоящото масирано строителство в КК „Шкорпиловци”.

Изискванията към пускането на пазара електрическо и електронно оборудване (ЕЕО) и задълженията за събирането, транспортирането, временното съхраняване, предварителното третиране, повторното използване, рециклирането, оползотворяването и/или обезвреждането на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) са нормативно регламентирани с Наредбата за изискванията за пускане на пазара на електрическо и електронно оборудване и третиране и транспортиране на отпадъци от електрическо и електронно оборудване (Наредбата) (обн. ДВ бр. 36 от 2006 г.; изм. и доп., ДВ бр.53 от 2008 г.). Кмета на общината следва да има сключен договор с организация и кампанийно да се извършва събиране на този вид оборудване.

Дейностите по депониране на строителни отпадъци са регламентирани със Закона за управление на отпадъците (ЗУО), Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци и Наредба № 8 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (бр. 83 от 24.09.2004 г.). Кметът на общината отговаря за избора на площадка, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на строителни отпадъци, определя маршрута за транспортиране на строителните отпадъци, образувани на територията на общината и инсталацията или съоръжението за третирането им, контролира дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на битови и строителни отпадъци.

Третирането на отпадъците от строителство и разрушаване на сгради е проблем за който все още в страната няма напълно утвърдена практика за събиране, предварително третиране, оползотворяване и обезвреждане, както и изградена техническа инфраструктура. Затрудненията идват от, това че в страната има ограничен брой съоръжения за предварително третиране в това число сортиране и раздробяване на отпадъците от строителство и разрушаване, с цел последващо оползотворяване на отделните фракции. Към момента отпадъците от строителство и разрушаване обикновено се използват за запълване на изкопи на различни строителни и други площадки, за възстановяване на релефа, за насипи, при ремонтно-възстановителни работи на пътища и други обекти.

В съответствие с Националния стратегически план, общините следва да предвидят конкретни мерки за третиране на биоразградимите отпадъци с оглед намаляване количествата за депониране. Управлението на биоразградимите отпадъци включва събиране (разделно или със смесените битови отпадъци), анаеробно разлагане и компостиране, изгаряне и депониране. Екологичните и икономически ползи от различните методи на обработване зависят съществено от местните условия, като гъстота на населението, инфраструктура и климат, както и от наличието на пазари за свързаните с този процес продукти (енергия и компост). Изискванията към съоръженията и инсталациите за биологично третиране на биоразградимите отпадъци са регламентирани в Глава трета, раздел I от

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Наредба 8 от 24 август 2004 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци. Изискванията към площадките, на които могат да се разполагат съоръжения за биологично третиране на биоразградими отпадъци са посочени в Наредба 7 от 24 август 2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци.

В Таблицата по-долу са посочени предложения за развитие и актуализация на дейността, свързана с управление на отпадъците.

Вид дейност	Екологично въздействие	Степен на въздействие
Разработване на технологии за минимизиране на отпадъците и ресурсно спестяващи такива	Пряко	++
Технологии за третиране на строителните отпадъци	Пряко	++
Разработка и внедряване на безотпадни и малко отпадъчни технологии и внедряване на ноу-хау в тази област	Пряко	++
Разработка на програми и мерки за насърчаване, развитие и финансово подпомагане на дейности, свързани с управлението на отпадъците в различните по вид бизнес(частен; публично-частен; предприятия с европейско и друго международно участие)	Пряко	++
Привеждане в съответствие на сметосъбиращата и сметоизвозваща техника със средно инженеро - техническо ниво изискуемо в ЕС	Пряко	++
Ангажиране на обществеността с екопроблемите. Информирание и привличане на обществеността, НПО, научни среди и др. за решаване проблемите на ООС	Пряко	++
Организирането на разделно събиране на растителните отпадъци и биологичното им третиране при източника или на площадки за компостиране	Пряко	++

С посочените предложения за развитие на дейностите в областта на управление на отпадъците ще се постигне:

- екологосъобразно събиране, сортиране, транспортиране и предаване за рециклиране на отпадъците на територията на общината;
- недопускане на непосредствен риск за здравето на хората, възникващ от генерираните отпадъци от опаковки;
- ограничаване и намаляване на въздействието върху околната среда, причинено от образуваните отпадъци от опаковки;
- изпълнение на изискванията, определени в действащото национално и общинско законодателство в сферата на управление на отпадъците от опаковки и принос към постигане на целите за рециклиране и оползотворяване заложиени в ЗУО;
- събиране на данни за количествата генерирани отпадъци от опаковки;

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- активно участие на населението при прилагането на системите за разделно събиране на отпадъци.

Въз основа на гореизложеното е целесъобразно освен посочените в плана визия за развитие, стратегически цели и приоритети да се отрази още:

- инициране и организиране на междудържавно сътрудничество по екологични проблеми и програми, свързани с трансграничните въздействия, замърсявания и др;
- разработване на мероприятия за повишаване екологичното образование, култура и съзнание на гражданите, по-лесен достъп до информация относно състоянието на околната среда и активно участие на обществеността и бизнеса в процесите по опазване на околната среда;
- запознаване на представители на регионалните и местни власти с ключовите аспекти на европейското законодателство по околна среда;
- технологично обновяване и привличане на инвестиции /наши и чужди/ в опазването, възстановяването и възпроизводството на околната среда. Разработка и реализиране на проекти и ноу-хау на наши и чужди програми, финансирани от ЕС и български екофондове;
- изграждане и функциониране на ефективна система за интегрирано управление на отпадъците в съответствие с новия закон /ТБО, производствени, строителни и опасни/, която да включва целия арсенал от дейности - събиране, временно съхранение, рециклиране, оползотворяване /компостиране/, обезвреждане и трайно депониране, в т.ч. мониторинг;
- разработване на програми и регионални мерки за насърчаване, развитие и финансово подпомагане на дейности, свързани с интегрираното управление на отпадъците. Събирането, рециклирането, оползотворяването и обезвреждането, и трайното депониране на различни видове отпадъци са изключително голяма област за реализиране на различни по вид бизнес дейности на смесено общинско-частно ниво, на частен бизнес и особено на джойнвенчер с водещи европейски и международни институции в областта на третирането на отпадъците;
- изграждане и функциониране на програма за екологосъобразно животновъдство;
- регионът е туристически ориентиран, следователно трябва да се обърне по- съществено внимание на развитието на интегриран туризъм, базиран на природно-ландшафтните, Черноморските и културни дадености и ресурси.

Важно е при разработването и изпълнението на ОПР на община Долни чифлик, да се предвидят дейности, които да касаят междуобщинско екологично сътрудничество, най-вече в областта на защитените територии и защитените зони от НАТУРА 2000.

Плана за развитие на община Долни чифлик дава възможност за устойчиво решаване на екологичните проблеми на територията на общината и запазване доброто състояние на околната среда. Поставен е акцент върху използването в максимална степен на наличните и потенциални благоприятни възможности, оползотворяването на природните ресурси чрез неутрализиране на заплахите, които средата поставя. Екологичната оценка на предложения план, извършена на експертно ниво, допълва и доразвива разработката както с нови аспекти по отношения на

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

екологичния статус, така и по отношение на целите, задачите и приоритетите. Разработването на плана е съобразено със съществуващите дадености и спецификата му от една страна и от друга - с вграждането му в междурегионалното и национално развитие и сътрудничество.

V. ОЦЕНКА ЗА РЕАЛИСТИЧНОСТ И ПРИЛОЖИМОСТ

1. Оценка на реалистичността на целите и индикаторите за измерване на резултатите

Постигането на главната стратегическа цел на ОПР на община Долни чифлик е обвързано с постигането на три основни стратегически цели, които са формулирани от екипа, както следва:

ЦЕЛ 1: Развитие на местната икономика, чрез ефективно използване на ресурсите и привличане на инвестиции в туризма, селското стопанство, промишлеността и съпътстващи дейности и услуги за намаляване на безработицата и повишаване на доходите.

ЦЕЛ 2: Повишаване и развитие на човешките ресурси, чрез подобряване качеството и стандарта на живот, ограничаване на демографския въпрос, насърчаване на образованието и социалното включване.

Цел 3: Балансирано териториално развитие, чрез комплексно подобряване състоянието на техническата и социална инфраструктура, съхраняване и опазване на природното богатство и културно-историческото наследство.

Комплексът от приоритети, мерки и дейности за реализацията на стратегическите цели е насочен в следните основни области на въздействие:

- Подобряване на бизнес средата и насърчаване на икономическия растеж – привличане на инвестиции, по-висока заетост, доходи и жизнен стандарт.
- Съхраняване на демографския потенциал и развитие на човешките ресурси със специална грижа към младите хора – ограничаване дела на ранно напусналите училище, увеличаване броя на младежите с висше образование и задържането им за живот и работа в общината.
- Подобряване на средата на обитаване – по-добра вътрешна свързаност между населените места в общината, подобрена инфраструктура, достъпни услуги, запазване и утвърждаване на природното богатство и културно-историческото наследство.

На тази база са изведени четири приоритета за действия, насочени към постигането на специфични цели в различни сфери на развитието на общината.

Приоритет 1: Постигане на динамична конкурентоспособна общинска икономика.

Приоритет 2: Развитие на човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района.

Приоритет 3: Подобряване и възстановяване на техническата инфраструктура, опазване на околната среда и природното богатство.

Приоритет 4: Подобряване на качеството и достъпа до административни, здравни, образователни, социални и културни услуги

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Заложените приоритети отразяват изчерпателно специфичните конкурентни предимства на общината за планиране на нейното развитие за периода 2014-2020 г и водят до постигане на стратегическите цели, главната цел и реализиране на дългосрочната визия за развитие на общината.

Като цяло заложените цели в ОПР на Долни чифлик са реалистични и изпълними, насочени към решаване проблемите на целевата територия и нейното население, съобразно наличните ресурси, потенциал и възможности за привличане на инвестиции.

За измерване на степента на изпълнение и постигане целите на плана е изградена добре структурирана система от индикатори.

Те са разделени на **общи и специфични индикатори**.

Общите индикатори отчитат приноса на Общинския план за развитие на община Долни чифлик 2014-2020 г. за постигане целите на Стратегия „Европа 2020” и Националната програма за реформи. Те включват и индикатори в областта на регионалната политика за постигане на растеж и заетост чрез структурната помощ на ЕС през периода 2014 - 2020 г.

Специфичните индикатори от своя страна са два вида - за въздействие (отчитат изпълнението на стратегическите цели) и за резултат (отчитат изпълнението на приоритетите).

Индикаторите, включени в ОПР на община Долни чифлик са:

- **Конкретни** – ясни са за разбиране и лесни за събиране и обобщаване на информацията;
- **Измерими** - за тях съществуват методи и инструменти за измерване на стойностите им, налични са и в случай на нужда може да бъде агрегирана достатъчно информация и количествени данни;
- **Достъпни** - има информационно осигуряване от надеждни източници с необходимата периодичност и качество и са достъпни на приемлива цена;
- **Адекватни** - обосновани и подходящи по отношение на целите и приоритетите за развитие;
- **Обвързани са с времето** - на базата на периодична информация, позволяваща сравнения между базови, междинни и целеви стойности в процеса на наблюдение на напредъка и постигането на целите.

Индикаторите за наблюдение и оценка са агрегирана информация от данните за реализация на конкретни проекти по ОПР.

Наличието на добре подбрани индикатори позволява да се изгради ефективна система за наблюдение на изпълнението на плана. Те са конкретни, ясно формулирани, добре подбрани, лесно измерими. Заложените базови и целеви стойности за всеки индикатор са адекватни на ситуацията и възможностите за развитие на общината, което от своя страна е гаранция за реалистичност и приложимост на плана.

2. Оценка на реда и начина за наблюдение, оценка, прилагане принципа на партньорство и публичност.

Механизмите за оценка и наблюдение на изпълнението на ОПР се позовават на действащите нормативни документи, указания и добри практики от предишния програмен период 2007-2013 г.

Предмет на наблюдение на ОПР е изпълнението на целите и приоритетите, заложи в плана, както и действията на местната власт и администрация, организациите, бизнес структурите, физическите и юридическите лица, свързани с изпълнението на документа. Орган

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

на наблюдение на ОПР е Общинския съвет. В документа са дефинирани и ролята и отговорностите на Кмета на общината като основен орган на управление на ОПР, изготвянето и внасянето в Общинския съвет на ежегодни програми за работата по реализация на ОПР, както и годишни отчети за хода на изпълнението.

Системата за наблюдение на ОПР включва следните основни компоненти:

- Системата от индикатори за наблюдение – дефинирани по-горе и отчитащи специфичния характер на плана, реализацията на неговите цели, социално-икономическото състояние, развитието на инфраструктурата и проблемите на околната среда в контекста на устойчивото регионално развитие;
- Източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информацията - наблюдението на изпълнението на ОПР се осъществява на основата на данни на НСИ, ИСУН, ЕВРОСТАТ, АПИ, Агенция за чуждестранни инвестиции, Агенция за енергийна ефективност, Агенцията по заетостта, както и на основата на данни от други надеждни национални, регионални и местни източници на информация. При извършването на специфични тематични наблюдения и оценки ще се включат и резултати от анкетни проучвания за мнението и настроенията на населението, живеещо в общините на района.
- Финансовото и техническото обезпечаване на дейността по наблюдението на ОПР се осигурява от бюджета на Община Долни чифлик.
- Местните власти участват в реализацията на мерките и постигане на целите на общински планове за развитие и програмите за реализация на общинските планове за развитие. Местните власти осигуряват собствени финансови ресурси и мобилизират такива на социалните партньори на местно ниво за реализация на проекти и дейности в техните планови документи.
- Неправителствените организации, социално-икономическите партньори и частния сектор активно участват в процеса на разработване на ОПР и наблюдение изпълнението на плана; подкрепят и участват в разработването на проекти за изпълнението на плана. Тази група от участници ще бъде пряко включена и в реализацията на проекти и дейности, основно насочени към подобряване на средата за живот и развитие.

За изпълнението на ОПР се извършват междинна и последваща оценка. Оценката предоставя информация за ефективността от провежданата политика. Тя осигурява на управлението механизми на контрол чрез информация за разходите и за резултатите, подпомага и съответните управленски власти да преценят въздействието от изпълнението на регионалния план, да го подобрят като го преосмислят от гледна точка на заложените цели и приоритети и възможностите за тяхното реализиране. Чрез оценката се изяснява и ефектът от планираните дейности, тя може да подобри също така и прозрачността в процеса на прилагане на плана и да насърчи повишаването на отговорността на властите пред широката общественост.

Резултатите от наблюдението на ОПР се обобщават в изготвени редовни Годишни доклади, които съдържат информация за: общите условия за изпълнение на ОПР и в частност промените в социално-икономическите условия и политиките за развитие на национално, регионално и местно ниво; постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на ОПР въз основа на индикаторите за наблюдение; действията, предприети от местната власт с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на общинския план за развитие; заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Годишните доклади за наблюдението на изпълнението на ОПР осигуряват информация за изготвяне на междинната и последващата оценка.

Положителен момент при формулиране на механизмите за изпълнение на Общинския план за развитие е препоръчителното създаване на специална експертна група за наблюдение и оценка на изпълнението на ОПР.

Неотменен документ, свързан с изпълнението на Общинския план за развитие е Програмата за реализация на ОПР за периода 2014 – 2020 г. Програмата за реализация се разработва на основата на ресурсно осигурените мерки и включва конкретни проекти и дейности, прогнозните им стойности, източници на финансиране, срокове и отговорни институции. В специален раздел на Програмата са включени проектите и дейностите, които Община Долни чифлик ще изпълнява в условия на публично-частни партньорства и за които ще се търсят инвеститори. Тук би могло да се добави и засилването на мотивацията на местната власт и местните общности към реализация на част от мерките и проектите със собствени средства и по пътя на публично-частните партньорства. Общината трябва да е отворена към бизнеса и да реализира съвместни проекти с него, чрез привличане на частни капитали за оползотворяване на общински имоти, терени, сгради или отдаване на публични услуги.

Мониторингът е систематично събиране, анализ и използване на информация, необходима за управлението и вземането на решения в процеса на работа по изпълнение на Общинския план за развитие. По този начин може да се сравни реалният напредък по изпълнението на плана с предварително планираните дейности. Основна предпоставка за осъществяване на ефективен мониторинг и оценка са заложените в ОПР индикатори за наблюдение. В ОПР на Долни чифлик има добре изградена система от такива индикатори.

Предложената в плана система за мониторинг, контрол и оценка е съобразена с местните специфики, информационната осигуреност и капацитета за реализация. По този начин тя позволява да бъдат проследени не само използването на финансовия ресурс, но и активно да се отчитат настъпващите промени в социално-икономическото и екологично състоянието на средата в резултат на предприетите интервенции.

Механизмът за прилагане на принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност може да се разгледа в следните аспекти:

➤ В процеса на изготвянето на ОПР:

ОПР е разработен чрез прилагане на принципа на партньорство, който включва и информиране на всички заинтересовани страни. Дадена е възможност за изразяване на мнения и представяне на предложения чрез формални и неформални работни срещи с по-тесен кръг участници, осъществяване на широко консултиране чрез организиране на обществено обсъждане, фокус-групи по браншови организации, в т.ч. и чрез интернет, участие във формални структури за планиране и мониторинг със състав, основан на принципа на партньорството – местна власт, социални и икономически партньори, гражданско общество и др. Обменът на мнения и информация е осъществен и чрез провеждане на анкети, попълване на въпросници и справки.

Проведени са консултации и предварителна съгласуваност с ангажиране и активно участие на представители на заинтересованите страни.

➤ По време на изпълнението на ОПР:

В процеса на изпълнение на ОПР основните инструменти за осигуряване на информация и

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

публичност са годишните доклади и междинната оценка, както и последващата оценка след края на периода на действие на плана. Те ще бъдат изготвени и обсъдени при спазване и изпълнение на основните форми на взаимодействие за осъществяване на партньорства и осигуряване на публичност: информиране, консултиране и съгласуваност, и с активно участие на всички заинтересувани страни. Ще се публикуват на страницата на Община Долни чифлик в интернет.

В рамките на всеки проект, предвиден за изпълнение до 2020 г. ще бъдат предвидени мерки и адекватни действия за информиране и публичност, в т.ч. периодични информационни кампании сред целевите групи.

Поддържането на изградените вече ефективни партньорства ще даде възможност в процеса на изпълнение да се реализира по-голяма икономическа целесъобразност и да се укрепи потенциала за разкриване на нови пътища към привличането на инвестиции и допълнителни финансови средства.

Участието на партньорите на всички нива на подготовка, съгласуване, обсъждане и контрол на изпълнението гарантира прозрачност, компетентност, ефективност и реалистичност на Общинския план за развитие. Чрез тях той се обогатява както с друга гледна точка, освен тази на местната власт, така и с инструментите на гражданското общество, които се основават на прякото участие на гражданите и техните организации в управлението и процеса на взимане на решения.

Осигуряването на необходимата и своевременна информация и публичност на процеса на разработване, актуализиране, съгласуване и изпълнение на Общинския план за развитие се осъществява от Кмета на община Долни чифлик и Общинския съвет в съответствие с техните компетенции. В процеса на наблюдение на изпълнението на Общинския план за развитие следва да се осигурява участието на граждани, физически и юридически лица като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

Предизвикателството, което е на дневен ред пред общинската администрация и екипа за управление е да бъдат осъществени необходимите стъпки за непрекъснатото информиране и въвличане на социално-икономическите партньори и заинтересованите страни в ефективното изпълнение, наблюдението и оценката на актуализирания ОПР.

Информираността на гражданите и обществената подкрепа са от особено значение за успешното реализиране на Общинския план за развитие и за осигуряването на интегрирано устойчиво местно развитие.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ И ПРЕПОРЪКИ

Общото заключение от Предварителната оценка на Общинския план за развитие на община Долни чифлик за 2014-2020 г. е, че документът е разработен в съответствие с нормативната база и по-конкретно Закона за регионалното развитие, Правилника за неговото прилагане и Методически указания за разработване на Общински планове за развитие на МРРБ.

Документът отговаря на националната политика в областта на регионалното развитие и съответства на Европейската регионална политика. Осигурено е съответствие между планираните цели, приоритети и мерки и целите и принципите на Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), Националните документи за регионално развитие, Регионалният план за развитие на СИР и Областната стратегия за развитие на област Варна за 2014-2020 г.

Общите цели на Плана са насочени към постигане на висок и устойчив икономически растеж, висок жизнен стандарт, устойчиво и балансирано развитие при съхраняване на природната и развитие на селищната среда. Като цяло целите на Плана са оправдани предвид сегашните условия, връзката между избраните приоритети и цели в преобладаващата си част са кохерентни и добре развити.

Естествено има компоненти от плана, които могат да се подобрят и усъвършенстват.

На първо място трябва да се вземе предвид факта, че ОПР се изготвя в етап, в който все още няма одобрени Оперативни програми и Програма за развитие на селските райони за новия програмен период 2014-2020 г. На тази основа разработката включва мерки и дейности, заложиени в проектите на основните финансиращи програми, които биха могли да се променят в последствие. Това налага преглед, оценка и при необходимост актуализация на ОПР веднага след одобрение на всички финансиращи програми за новия програмен период.

От гледна точка на ресурсите ОПР е ресурсоемък, което поставя под съмнение реализацията на всички мерки и дейности, но като цяло е реалистичен и изпълним. Бюджетните ресурси на Община Долни чифлик са ограничени и е необходимо ежегодно да се прави преглед на проектите и дейностите, включени в Програмата за реализация на плана и да се преценява тяхната приоритетност и възможности за реализация.

Индикаторите като цяло са адекватни и измерими, но броят им – 39 е сравнително голям. Това от една страна дава възможност за по-всеобхватна и задълбочена оценка на изпълнението, но от друга забавя процеса на мониторинг и оценка, поради бавния процес по събиране на данните.

За подобряване качеството, реалистичността и изпълнимостта на документа имаме следните препоръки:

1. ОПР да се съгласува с българските Оперативни програми и ПРСР за новия програмен период 2014-2020 г. след тяхното окончателно одобрение и при необходимост да се актуализира;
2. Да се създаде специална мониторингова експертна група за наблюдение и оценка на изпълнението на ОПР с участието на всички заинтересовани страни;
3. Всяка година да се прави отчет за изпълнението на Плана пред Общински съвет – Долни чифлик и да се приема едногодишна програма за изпълнение на приоритетни проекти и дейности, съгласувана със седемгодишната Програма за реализация на ОПР за периода 2014-2020 г., текущите нужди на целевата територия и финансовите възможности и капацитет на Община Долни чифлик;

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

4. По преценка на Община Долни чифлик да се изведат няколко ключови индикатора от списъка с 39 броя, по които да се следи ежегодно напредъка в изпълнението на ОПР;
5. Бизнеса и НПО също да отчитат пред Община Долни чифлик своите проекти, инвестиционни дейности и намерения, за да бъдат отразявани в отчетите и програмите за изпълнение на ОПР.

Този документ е създаден в рамките на проект: „Община Долни чифлик с ефективна общинска администрация с умения за разработване и прилагане на политики за устойчиво развитие в координация с всички заинтересовани страни”, Договор №13-13-28/15.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.